

MARTINSKÝ Evanjelik

2013/1-2

ROČNÍK 20

*Anjel povedal ženám: Vy sa nebojte, lebo viem, že hľadáte Ježiša, toho ukrižovaného!
Niet Ho tu, lebo vstal, ako povedal; poďte, vidte miesto, kde ležal.*

A choďte rýchlo; povedzte Jeho učeníkom, že vstal z mŕtvych, a hľa, predchádza vás do Galiley, tam Ho uvidíte. Ajhľa, povedal som vám. A odišli rýchlo od hrobu, so strachom i s veľkou radosťou bežali to zvestovať Jeho učeníkom.

Mt 28, 5-8

Getsemanská záhrada

Evanjelický a. v. cirkevný zbor, Evanjelická materská škola,
Evanjelická základná škola, Biblická škola
a Centrum kresťanského vzdelávania v Martine
vospolok želajú svojim členom, učiteľom, žiakom, študentom,
rodičom, ako aj priaznivcom doma i v zahraničí
požehnanú Veľkú noc 2013.

*Kristus vstal z mŕtvych! Naozaj vstal!
Christos voskrese! Voistinu voskrese!
Kyrie elejson!*

Je v diaľke vršok

Je v diaľke vršok zelený, čo za mestom sa pníe.
 Tam na kríži Pán zomieral, by dal nám spasenie.
 Ach, ktože hĺbku pochopí nevýslovných múk!
 No vieme, že to z lásky k nám krvácal z nôh i rúk.
 Nám odpustenie vydobyl, sám naše viny vzal.
 By v nebi sme raz mohli žiť, krv drahú prelieval.
 Nik druhý nebol dobrý dosť, by splatil hriechu daň,
 len On sám mohol vydobýť vstup do nebeských brán.
 Tak preveľmi nás miloval, ó, milujme Ho tiež.
 Len vierou v Jeho krvi môcť žiť v službe Jeho smieš.

Otče Ťa chválím

Otče, Ťa chválím a vzývam Tvoje meno, slávny si môj Boh, Ty si môj Pán.
 Slávny si môj Boh, slávny si môj Boh, slávny si môj Boh, Ty si môj Pán.
 Ježiš, Ťa chválím a vzývam Tvoje meno, slávny si môj Boh, Ty si môj Pán.
 Slávny si môj Boh, slávny si môj Boh, slávny si môj Boh, Ty si môj Pán.
 Duchu, Ťa chválím a vzývam Tvoje meno, slávny si môj Boh, Ty si môj Pán.
 Slávny si môj Boh, slávny si môj Boh, slávny si môj Boh, Ty si môj Pán.

Božia ovečka

Pán Boh to chcel, by Jeho Syn na hriešnu zem k nám zostúpil.
 On poslušný svoj život dal, by ovečkou sa Božou stal.
 Tak vzácny dar, čo ľuďom dal na kríži tam, keď dokonal.
 A celý svet to nechápal, že ovečkou sa Božou stal.
 Ja Ťa, ovečka, mám rád, veľmi rád Ťa mám za smrť na kríži drevenom.
 Ó, očisť ma Ty krvou tou, nech ovečkou tiež Božou som.
 Pre vlastné túžby stratený. Od pravdy míle vzdialený.
 On zastavil ma pod krížom, nech ovečkou tiež Božou som.
 Ja Ťa, ovečka, mám rád, veľmi rád Ťa mám za smrť na kríži drevenom.
 Ó, očisť ma Ty krvou tou, nech ovečkou tiež Božou som.
 Až dnes kľačím znovu sám tam pod krížom, veď ovečkou tiež Božou som.

Z veľkonočných piesní martinského evanjelického spevokolu

Jeden za všetkých...

Prvá časť hesla nerozlučných priateľov – mušketerierov francúzskeho kráľa Ľudovíta XIII. – mi pripomína slová veľkňaza Kaifáša „lepšie bude pre vás, keď jeden človek umrie za ľud a nezahynie celý národ“ (J 11, 50) v rade farizejov, keď niektorí Židia prišli k nim a hovorili o veľkých skutkoch Ježišových. V snahe zabrániť, aby celý národ uveril v Neho a nemohol okolo seba zhromaždiť rozptýlené dietky Božie, padlo rozhodnutie o Jeho smrti. A Ježiš, zmierený s osudom a poslaním, prečo prišiel na tento svet, ďalej konal zázraky a pripravoval svoje okolie na smutný, nečakaný koniec. Nikto Mu však nechcel veriť a môže sa zdať, že Jeho nadšené okolie napĺňalo aj druhú časť hesla mušketerierov „všetci za jedného“.

Čas však ukázal, ako postupne ubúdalo „verných“, ako sa našiel zradca Judáš a ako Ho zaprel aj jeden z blízkych učeníkov – Peter. Zostal sám, niesol výsmech, rany, poníženie, hanebné odsúdenie a potupnú smrť. Vedel, že svojou smrťou môže zničiť moc, ktorou smrť ovládala svet, preto prijal toto poslanie napriek svojmu prirodzenému ľudskému strachu. Neprípustil, aby sa v jeho mysli usadila nedôvera k Bohu, a odmietol aj všetky pokušenia vzdialiť sa od Neho. Týmto jedinečným úkonom viery a dôvery Ježiš navždy odčinil všetky hriechy celého ľudstva – i tie, ktoré ešte len budú spáchané.

Ježišovo doráňané mŕtve telo uložili do nového hrobu Jozefa z Arimatie, privalili ťažký kameň, zapečatili ho a k hrobu postavili stráž. Ani tieto opatrenia však nezabránili, aby v ne-defné ráno privítal zbožné ženy už otvorený hrob a muž v žiariacom rúchu slovami: „Čo hľadáte živého medzi mŕtvymi? Niet Ho tu, ale vstal. Rozpomeňte sa, ako vám hovoril, keď bol ešte v Galilei, že Syna človeka musia vydať hriешným ľuďom do rúk a ukrižovať a že v tre-tí deň musí vstať z mŕtvych.“ (L 24, 5-7)

Túto radostnú zvesť môžeme počúvať aj dnes, naplnení láskou vzkrieseného Ježiša, ktorý nás nezištne miluje, ponúka kráľovstvo Božie a večný život. Želajme si, aby každý jeden z nás našiel zmysel života v zmŕtvychvstalom Ježišovi Kristovi.

DANIEL BORCOVAN,
ZBOROVÝ DOZORCA

Plesajme radostne, priatelia

Plesajme radostne, priatelia,
Spasiteľ sveta sa blíži,
On je aj v triumfe
Ten samý ako na drevenom kríži.

Metajme ratolest olívy
A česť Mu kráľovskú vzdajme;
V purpуре ostáva ten samý
Ako v jasiach v Betleheme.

Prestríme sviatočné odevy,
Pokryme šarlátom cestu,
Berie sa v pokore k Sionu
Jak aj ku Golgoty miestu.

Vítaz On mohutný pokorou,
Boh, spása z nebies nám daná,
Spievajte s radostným plesaním,
Volajte Jemu: Hosana!

Ježiš na kríži sa zdá bezmocný, zdá sa, že prehral, že kríž je prehra (Veľkopiatočná)

*V tom je láska. Niežeby sme my milovali Boha, ale že On miloval nás
a poslal svojho Syna ako obeť svojho zmiernenia za naše hriechy.*

1 J 4, 10

Milí bratia, milé sestry,

keď sa dívame len tak ľudsky, bez viery, bez múdrosti, ktorú dáva Duch svätý, na Kristov kríž, zdá sa nám, že na kríži visí Ježiš úplne bezmocný. Vrchol tejto bezmocnosti niektorí vidia v jeho vzdychu, v jeho modlitbe: Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil. A preto si mnohí myslia: Ako nám môže tento pomôcť?! Ako nám môže pomôcť jeho láska, keď je bezmocná. Ale keď sa dívame na kríž s vierou, tak vieme, že nikdy nám nebola Božia láska tak blízko ako vtedy na kríži. Vždy na kríži a s krížom je nám Božia láska najbližšie.

Tak je to aj napísané v našom texte: Práve v tom je láska, že Boh miloval nás a poslal nám svojho syna ako obeť zmiernenia za naše hriechy. Áno, táto láska na kríži nám pomohla, lebo tam zomiera ktosi za nás. Tam nás zachraňuje pre život večný. Prvý zachránený človek na kríži, ako sme počuli, je kajúci sa lotor. Keď toto niekto vidí, mení to situáciu. Ako tá u toho zachráneného lotra. „Pane, rozpomeň sa na mňa, keď prídeš do svojho kráľovstva.“ On tomu umierajúcemu, naoko bezmocnému človeku hovorí „Pane“. On uveril v to, v čo neverili mnohí Židia okolo neho, že tento bezmocne visiaci človek má svoje kráľovstvo. A že toto kráľovstvo je neporovnateľne silnejšie ako to, čo od neho čakali tí ostatní – kráľovstvo na tomto svete. Pán a kráľovstvo, hoci na kríži – toto je, bratia a sestry, šanca pre lotrov, šanca pre hriešnikov, pre zomierajúcich. Pre každého jedného z nás.

Ježiš na kríži sa zdá bezmocný, zdá sa, že prehral, že kríž je prehra. Tak to chápe aj väčšina tých, ktorí stoja okolo neho. Ale kríž je víťazstvo lásky. Najviac sa to prejavilo pri otvorenom hrobe. Je to víťazstvo nad hriechom, smrťou, pokušením. Víťazstvo obetí. Len takéto víťazstvo pripravuje zmŕtvychvstanie. Ľudia túžia po iných víťazstvách, inak si predstavujú úspešnosť, ale tieto svoje víťazstvá vedú cez súťaživosť, pýchu, cez žiadosti, konkurencie, cez zápasy, vojny, cez využívania jeden druhého. Možno to bez toho na tomto svete ani inak nejde. Ale mnoho by sa predsa zmenilo k lepšiemu, keby sa všetci, ktorí chcú víťaziť v tomto živote, prišli poučiť pod Kristov kríž o víťazstve lásky.

Takéto víťazstvo a takýchto víťazov uznáva Boh. Cez takéto bojiská vedie cesta dejín spásy. A do tohto zápasu sa môže zapojiť každý z nás. Tu netreba mať veľký kapitál, ani obrovské vedomosti, tu treba mať len dosť kapitálu najzáčajnejšieho v našom srdci. Áno, dnes si máme v našom srdci v tomto kapitáli lásky pod krížom urobiť revíziu. Spočítať si to, ohodnotiť a mnoho dobehnúť. Pochopiť: to je pravá moc, toto je pravé víťazstvo, toto je služba, ktorá vedie k vzkrieseniu. A lepšie si upevniť ten svoj kríž, aby som ho niekde nestratil, lebo bez neho stratím charakter nasledovníka Ježiša Krista. Mám ho prijať dnes znova a ešte s väčšou láskou, aby som v nesení tohto kríža poznal svoje poslanie. Až prídem pod priepasť, ktorá rozdeľuje večnosť – na večnosť zatratenia a na večnosť blaho-

slavenú. Aby som mal čo cez túto prekážku položiť, aby som mal po čom prejsť na druhej strane, kde, ako máme zaslúbené, kríž vymení sám Boh za veniec, za korunu víťazstva a spasenia. Túto chuť víťazstva cíti ten, kto nesie kríž podľa Božej vôle. Preto mu nie je ťažký, preto možno príde na to, že ešte aj na jeho pleciah je trochu miesta pre kus bremena svojho blížneho. A ak ho

vezme na seba, jeho kríž bude ešte hodnotnejší.

Každý, kto volá ľudí za sebou, sľubuje výhody. Len jeden sľubuje kríž. Ježiš Kristus. Preto si túto ponuku málokto všimne. Ak chceme zvíťaziť s Ježišom naveky, prijíme jeho ponuku. Tak radí Otec nebeský. Tak radí dnešný Veľký piatok. Tak nám radí Božie slovo. Amen.

J. B. HROBŇ

Ježiš sa zjavil v Jeruzaleme

Keď o tomto hovorili, postavil sa On sám medzi nimi a riekol im: Pokoj vám! Poľakani a zdesení sa domnievali, že vidia ducha. I povedal im: Čo ste prestrašení a prečo sa vám rodia v srdci pochybnosti? Pozrite na moje ruky a nohy, že som to ja. Dotknite sa ma a presvedčte sa, že duch nemá kosti a mäso, ako vidíte, že ja mám. Keď to hovoril, ukázal im ruky a nohy. A keď od radosti ešte neverili a divili sa, povedal im: Či máte tu niečo zjesť? Podali Mu kúsok pečenej ryby [a plást medu]. Vzal teda a jedol pred nimi, hovoriac im: Toto sú moje slová, ktoré som vám hovoril, keď som bol ešte s vami, že sa všetko musí splniť, čo je napísané o mne v zákone Mojžišovom, v prorokoch a v žalmoch. Vtedy im otvoril rozum, aby pochopili Písma. Riekol im: Tak je napísané, že Kristus musel trpieť a na tretí deň vstať z mŕtvych a že sa musí kázať v Jeho mene pokánie na odpustenie hriechov všetkým národom, počnúc od Jeruzalema. Vy ste svedkovia toho. A hľa, posielam na vás zaslúbenie Otcovo. Vy však zostaňte v meste, kým nebudete vystrojení mocou z výsosti.

L 24, 36–49

Hľa, Baránok Boží

Hľa, Baránok Boží, hľa, Baránok Boží,
ktorý sníma sveta hriech, ktorý sníma sveta hriech./
Baránok Boží, Baránok Boží,
ktorý sníma sveta hriech, Baránok Boží.

Dona nobis pacem /Daruj nám pokoj/

Dona nobis, dona nobis, dona nobis pacem.
Pacem, pacem, dona nobis pacem.

*Z veľkonočných piesní
martinského evanjelického spevokolu*

V Jeruzalemskej dvorane

Z REFLEXIÍ A MEDITÁCIÍ

V Jeruzalemskej dvorane na hode Baránkovom
Učeníci spolu s Majstrom svojim sedeli za stolom
Ich tváre sa mi v pamäti z listiny konfirmačnej zjavia
Ako ich maľovala geniálna ruka majstra Leonarda

Zvyky na slávnostiach Paschy bývali tie isté
Na tejto však vyslovil Ježiš slová historické
Prosme, nech na ich účinku vzácnom aj my podiel máme
A raz s ním večerať budeme v Nebeskej dvorane

Zelený štvrtok býva v mnohých rodinách právom považovaný za najpríhodnejší na prijatie Večere Pánovej. Na pripomenutie si epochálneho rozhodnutia Ježiša Krista verejne deklarovať hlavné poslanie svojej pozemskej misie. Aj predtým sa učeníkom zmieňoval, že bude musieť trpieť od starších a zákonníkov. Teraz však symbolikou chleba a vína označených za telo a krv dostalo toto ustanovenie punc záväznosti. Veľká to chvíľa pre nás hriešnych!

Ako Ti poďakovať za chlieb rozlámaný
Daný nám v predvečer Golgotskej drámy
Vďaka Ti za víno krvou zmluvy zvané
A príhovor za nás k Otcovi v Getsemane

Bol si, Pane, tak nám v modlitbách v Getsemane
Tvoji učeníci únavou zmorení zaspali obďaleč
Sme vďační za naše spasenie, no zároveň smutné
Že stalo sa tak za cenu utrpenia a bolestnej smrti

Keď vyriekol slová ustanovenia, vedel, že ho čaká veľká trýzeň tela a Jeho duch bude podrobený skúške odolnosti. Daniela v jame levovej ochránili anjeli, ale on musel podstúpiť ozajstnú potupu a bolesť, skutočné ukrižovanie. Jediné, čo mohol pre Neho Otec nebeský urobiť, bolo skrátenie agónie umierania. Nestaval sa do hrdinskej pózy. Jeho snaha uniknúť a nevypíť kalich horkosti je z ľudského hľadiska pochopiteľná, a práve preto je pre mňa jeho príbeh vierohodný.

V záhrade Getsemanskej utíchol spev vtákov. Zotmelo sa
Rabbí z Nazaretu v úzkosti vzyva Otca na nebesiach
Lebo dilema strašlivá ovládla teraz jeho myseľ
A čas naplnenia obete zástupnej pre neho nadišiel

A v diaľke je už vidno svetlá pochodní
 Aby sa naplnili slová prorocké pre tie dni
 Dav rozhodnutý zmocniť sa Ho nezvratne sa blíži
 Ach, odpusť, Kriste, že si pre nás umieral na križi

Veľký Piatok som vždy vnímal ako deň pochmúrny. Ako prechádzku mestom, čiernym súknom obtiahnutým, z Dobšinského povestí. Býval to deň pracovný a prekážalo mi, keď spolupracovníci polievali kolegyné vodou. Mohol som si, aby som sa tomu vyhol, zviať dovolenku. Bránila mi vtom však obava, že to bude zaznamenané v mojom kádrovom materiáli: možno malá viera alebo slabá úcta k Veľkému piatku.

Strach má veľkú moc, a tak som neodmietol výzvu tajomníka MNV zúčastniť sa na brigáde v akcii „Z“, ktorú usporiadali na Kvetnú nedeľu, ani nástup na mimoriadnu zmenu na Veľkonočnú nedeľu, ktorú kvôli splneniu plánu vyhlásilo vedenie závodu.

A tak som Ťa, Kriste, podobne ako Peter, zaprel. Pane, zmiluj sa!

Dospievali sme už clivé pôstne piesne
 Zas na rok odložili do skrine Pašie
 Nad krajinou sa opäť hlahol zvonov nesie
 Oznamujú, že Ježiš už v skalnom hrobe nie je

Christos aviant – Adovărul aviant. Týmto pozdravom ortodoxných veriacich kresťanov ma vítal môj rumunský priateľ. Škoda, že sa v našej západnej kultúre neujal. Ten náhly prechod z veľkopiatočného smútku do radostnej Veľkonočnej nedele je v reálnom živote sotva možný. Jasavými tónmi znie organ. Kostol je naplnený. Prichádzajú aj tí, ktorí to inak vidia iba zvonku. Napriek veľkosti tohto dňa sa v mojich spomienkach najostrejšie objavujú udalosti nasledujúceho dňa. Vôňa varenej šunky a lacnej voňavky. Moje chlapčenské roky s parfumom „po kúpaní“, keď sme s kamarátom Milošom navštevovali rodiny spolužiačok a sesterníc. Mama zakaždým kládla dôraz na slušné pozdravenie: „Dobrý deň, dovolíte, aby sme okúpali vašu slečnu dcéru?“

Keď som podrástol, už ma nenapadlo zúčastňovať sa vodných orgií, lebo skúsenosť s tým, ako na moje sestry padali prúdy vody, mi v tom bránila.

Pondelkové zvyky by sa podľa mňa nemali konať pod logom kresťanského sviatku. Polievanie vodou a šibanie korbáčom nám zanechali naši pohanskí predkovia. Pripomína mi to Stravinského opus „Svätenie jara“, keď bohyňa Lada prevzala vládu nad prírodou. Úsilie niektorých teológov zaštepíť tieto zvyky do evanjeliovkej zvesti považujem za nešťastné. Azda iba potieranie voňavkou môže pripomínať vonné veci, ktoré ženy niesli na pomazanie Ježiša vo veľkonočné ráno. Treba si ctíť tradície siahajúce hlboko do histórie formou sviatku. No my už nemáme pohanských žrecov, ale veľkňaza, ktorého žertvu za náš život nevieme vždy vrúčne oceniť.

Cestu do Emaus si učeníci krátili rozhovorom. No pútnik, ktorý sa k nim pridala, a stáva sa to neraz, zostal nepoznaným: nevšimli si, že sám Pán im vysvetľuje písma. Nevšimli si!

Nie je to tak aj s nami?

Povel'konočná trilógia – očami viery

Tu však Tomáš, jeden z dvanástich, prírmenom Dvojča, nebol s nimi, keď Ježiš prišiel. Povedali mu teda ostatní učenici: Videli sme Pána! Ale on im odpovedal: Ak nevidím stopy klincov v Jeho rukách a nevložíš si prst na miesto, kde tie klince boli, a ruku Mu nevložíš do boku, vôbec neuverím. Po ôsmich dňoch zase boli Jeho učenici dnu; aj Tomáš bol s nimi. A prišiel Ježiš, hoci dvere boli zatvorené, a postaviac sa do prostriedku, riekol im: Pokoj vám! Potom hovorí Tomášovi: Daj sem prst a pozri sa na moje ruky; daj sem ruku a vlož ju do môjho boku a nebuď neveriaci, ale veriaci. Tomáš mu povedal: Pán môj a Boh môj! A Ježiš mu riekol: Pretože si ma videl, uveril si; blahoslavení, ktorí nevideli, a predsa uverili.

J 20, 24 – 29

Milí bratia a sestry v Pánovi Ježišovi Kristovi,

Keď sa v nedele po Veľkej noci stretávali naši kresťanskí predkovia, tak sa nechali unášať doznievajúcimi tónmi tej symfónie vzkriesenia, aby si ju dobre zapamätali, aby im otvárala uši a hlboko sa vpísala do srdca, ako keď započujeme krásnu pieseň a nemôžeme sa tej melódie zbaviť. Pretože vedeli, že sila pochybností, nedôvery a hriechu útočí aj na cirkev, ktorá skutočnosť vzkriesenia po stáročia vníma a považuje za samozrejmosť. Áno, a najmä vtedy, keď veci viery začneme považovať za samozrejmosť. Vzkriesenie však nie je samozrejmosť. Dokonca nie je ani historicky zaznamenané. Naše presvedčenie nemôže a nesmie stáť na nejakom kopci, klincoch alebo hrobe, o ktorom ani nevieme isto, či je to Ježišov hrob. Naše presvedčenie musí stáť na viere.

Chceme sa počas povel'konočných nedeľ, sestry a bratia, pýtať, ako je potrebné prijať veľkonočné udalosti, aby sme sa stali ich súčasťou. Aby sme sa so ženami postavili pod kríž. A potom s nimi utekali k hrobu a potom sa s Tomášom presvedčili o Jeho ranách a s Petrom o tom, že Ho

skutočne milujeme, a s Jánom o tom, že Ho očami viery môžeme vidieť aj dnes.

Vidieť Ježiša Krista: to je veľká téma Jánovho evanjelia. Určite aj preto, lebo je vsadená do doby veľkých pochybností. Nielen do tých bezprostredných po Veľkej noci. V jeho evanjeliu nejde teraz o Petra, Ondreja či Tomáša. Keď Ján toto evanjelium píše, nikto z týchto učeníkov už nežije. Ján je posledný žijúci svedok, ktorý sa svojho Pána dotýkal, jedol s Ním, bol pod Jeho krížom, utekal k hrobu, držal plachty, v ktorých bol Pán zabalený a po vzkriesení s Ním jedol ryby a napokon bol očitým svedkom Jeho nanebovzatia. Teraz má okolo seba nových cirkevníkov. O Ježišovi len počuli. Bolo to obdobie už aj krutého prenasledovania. Pýtali sa v týchto svojich pochybnostiach: naozaj tu bol nejaký Ježiš? Zomrel ozaj nevinne? Veď máme záznamy o jeho odsúdení. Bol skutočne vzkriesený? Veď sa hovorilo, že Jeho telo odniesli učenici? A tie stretnutia – neboli to len ilúzie, vidiny, akých bolo v tých časoch mysterijných kultov neúrekom?

Nie je to, bratia a sestry, obraz aj tejto našej doby? Doby, v ktorej sme stratili schopnosť počúvať? Či sa nehovorí lepšie

je raz vidieť než 100-krát počuť? Nežijeme dokonca v dobe fikcie a tzv. virtuálnej reality, kde neveríme už ani tomu, čo vidíme. Vymenili sme svet pravdy za svet ilúzie. Minule mi jedna žiačka na náboženstve rozprávala, ako bola pozrieť svoju kamarátku, ktorá bola mesiac chorá. A tá kamarátka jej povedala: Mám 450 priateľov na facebooku a nemá mi kto priniesť úľohy a pozrieť ma.

Môže dnes ešte niekto uveriť v Ježiša Krista? Keby to záviselo len od týchto vonkajších okolností, tak nikto. Toto si uvedomil hlboko na kolenách aj učeník Tomáš. Bol zahanbený svojou trúfalosťou po zázraku, po dotyku. Niektorí dokonca tvrdia, že sa Ježiša ani nedotkol – zo strachu a hanby. Nemožno mu to ale vyčítať. Veď aj Peter a Ján bežali k hrobu nie preto, že to bola ich každodenná ranná rozčivka, ale preto, aby sa ho dotkli.

Áno, potrebovali dôkaz. Peter, Ján aj Tomáš, aj mnohí iní. Potrebovali sa Ho, potrebovali sa Pána dotknúť. Potrebovali to preto, lebo sa to tak naučili. Najkrajšie chvíle boli tie, keď sa ich Pán dotýkal a oni sa mohli oprieť o neho. Kto z nás, si vie predstaviť, čo pre Petra znamenal ten dotyk, keď Peter potom, čo prišiel k Ježišovi po vode, sa začal topiť a On ho zachránil tak, že ho zachytil. Alebo ten, keď mu umýval nohy, alebo ten, keď ho zobudil v Getsemanskej záhrade a prosil ho, aby sa modlil a nezaspal už viac... všetci boli zvyknutí sa Ho dotýkať, vidieť Ho ako ráno vstáva, ako sa modlí, ako rozpráva. Ale práve toto Jánovo evanjelium nám ukazuje, že po Veľkej noci bude Pán s nami inak. Bude s nami prostredníctvom viery a svojho slova. Preto v jeho začiatku upozorňuje čitateľov, že Boha nikto nikdy nevidel, ale jednorodený Boh, ktorý je v lone otcovom, ten Ho známym učinil. Ten Ho spro-

stredkoval, ten Ho vysvetlil. Áno, skrze syna, skrze slovo spoznáme všemohúceho Boha. Tak, že v Neho uveríme. Tak sa k tomu priznáva aj apoštol Pavol, keď v Liste Rímskym hovorí: Nehovor v srdci: Kto vstúpi do neba? to jest Krista zniesť. Alebo: Kto zostúpi do priepasti? To jest Krista vyviešť spomedzi mŕtvych. Ale čo hovorí Písmo? Blízko teba je slovo, v tvých ústach a v tvojom srdci; to je slovo viery, ktoré kážeme. Cirkev po veľkej noci sa stáva spoločenstvom slova a viery.

Blahoslavení, ktorí nevideli, a predsa uverili. Toto sú slová, ktoré hovorí Kristus kľáčiacemu Tomášovi. Ale hovorí ich nemá tým, ktorí takú možnosť ako Tomáš nemali, ani mať nebudú. Nebudú sa môcť dotknúť Pána, ale Pán sa ich bude dotýkať. Nebudú vidieť Pána, ale On ich uvidí, nájde a osloví, povolá a zachráni.

Na čom stojí tvoja viera? Akými očami chceš uvidieť Pána Ježiša? Čo od neho žiadaš, aby si mohol uveriť? Môžeme vôbec hovoriť o viere, ktorá je založená na dôkazoch a zázrakoch? Česká legenda biblickej teológie Josef Souček vo svojej knihe Bláznovstvo Kríža hovorí, že to nie je možné. Ako môžem veriť v niečo, čo uvidím. Alebo aj ako môžem neveriť niečomu, ak to uvidím. Viera je predsa podstatou toho, čoho sa nádejame, a dôvodom toho, čo nevidíme. Vierou postavil Noach koráb na suchej zemi. Vierou zodvihol Abrahám ruku na svojho syna, aby ho obetoval. Vierou dvíhal Mojžiš palicu, a vtedy sa rozostúpili. Nie zázrak predchádza našu vieru, ale naša viera koná zázraky!!

Ak chceme uvidieť vzkrieseného Krista, tak sa musíme pozeráť očami viery. Toto potrebovali cirkevní apoštola Jána a toto isté potrebujeme aj my dnes, aby sme aj my patrili k tým, ktorí sú blahoslavení, lebo uverili, aj keď nevideli. Amen.

Poveľkonočná trilógia – silou lásky

Keď si zajedli, riekol Ježiš Šimonovi Petrovi: Šimon, syn Jonášov, miluješ ma väčšmi ako títo? Odpovedal Mu: Áno, Pane, Ty vieš, že Ťa milujem. Riekol mu (Ježiš): Pas mojich baránkov! Po druhý raz spýtal sa ho zase: Šimon, syn Jonášov, či ma miluješ? A on Mu odpovedal: Áno, Pane, Ty vieš, že Ťa milujem. Riekol mu: Pas moje ovečky! Aj po tretí raz sa ho spýtal: Šimon, syn Jonášov, či ma miluješ? Peter sa zarmútil, že sa ho po tretí raz spýtal: Či ma miluješ? a odpovedal Mu: Pane, Ty vieš všetko; Ty vieš, že Ťa milujem. Riekol mu Ježiš: Pas moje ovečky! Veru, veru ti hovorím: Dokiaľ si bol mladší, opasoval si sa sám a šiel si, kam si chceš; ale keď zostarneš, vystrieš ruky a iný ťa opáše a povedie, kam nechceš. To povedal, aby naznačil, akou smrťou oslávi Boha. Keď to povedal, riekol mu: Nasleduj ma!

J 21,15 - 19

Milí bratia a sestry v Pánovi Ježišovi Kristovi!

Chceme sa už po druhýkrát nechať osloviť posolstvom poveľkonočných udalostí. Možno si pamätáte, ako sme na veľký Piatok hovorili, že príbehy Veľkej noci, zvlášť tie na kríži, smieme, ba musíme chápať len vo svetle lásky. Nechceme si ani domyslieť, ako by to asi dopadlo, ak by si cirkev zvolila tie isté zbrane ako tento svet, zobrala spravodlivosť do svojich rúk a chcela by sa pomstiť a vrátiť mu aj s úrokmi. Zrejme popri tom strachu napĺňala srdcia učeníkov aj táto možnosť. Veď im išlo o život. Ale po Veľkej noci sa majú veci viery a cirkvi sformovať tak, aby bola jasným svedectvom Božieho kráľovstva, kráľovstva lásky. Tento fakt nám dosvvedčuje aj tento náš poveľkonočný príbeh, v ktorom sa Pán Ježiš Kristus stretáva s učeníkom Petrom.

Je to stretnutie, ktoré má v Petrovom živote rozhodujúci význam. Po prvý pre jeho osobný život. Pretože, od tejto chvíle nastupuje na cestu obete, ale aj pre cirkev samotnú, lebo Ježiš poveruje apoštola Petra vedením cirkvi, a tým určuje aj jej organizáciu a menuje prvého biskupa.

Tak nám to približujú niektoré biblické správy. Riadil voľbu Judášovho nástupcu, vyniesol rozsudok nad Ananiášom a Zafirou, otvoril cirkev pre pohanov, keď dal pokrstiť Kornélia bez obriezky, a na zasadaní cirkevného zboru v Jeruzaleme, ktorí historici pokladajú za prvý cirkevný snem (v roku 49 alebo 50), úspešne presadil politiku otvorenosti voči pohanom.

Všimnime si, sestry a bratia, čím sa začína takáto cesta!

Pán Ježiš sa pýta Petra na to, či ho miluje! Pýta sa ho na lásku. Predstavte si, že by sa vás niekto pri nástupe do zamestnania spýtal na vašu schopnosť milovať blízkeho, alebo priamo Pána Boha. Pokladali by sme to za nemiestne, a možno by sme aj podali žalobu za diskrimináciu, že sa nás niekto pýta na vieru v Boha pri výberovom konaní na novú pracovnú pozíciu a že je to zasahovanie do osobnej slobody... Možno som to s tým príkladom trochu prehnal, lebo vieme, že musí byť aj nejaká odbornosť, skúsenosť a schopnosť. Aj dnes máme nespočetné príklady takejto neprofesionality, ba priam šuplikanstva, ak nevyberáme ľudí podľa schopností, ale podľa iných kritérií, napríklad podľa tej či onej politickej príslušnosti,

alebo inej známosti... Ježiš ale vie, že najvyššia známka kvality nášho života je láska. A nie hocijaká, ale skutočná, obetavá a pevná. Jeho otázka nie je otázkou v teste alebo v dotazníku, dokonca anonymnom, ale je to otázka na telo. Ježiš sa bez okolov, bez zbytočného šumu pýta Petra, či Ho miluje. Pýta sa ho to dokonca trikrát. Niektorí hovoria, že je to preto, lebo Peter trikrát zaprel. Snáď aj áno, lebo potreboval po svojom zaplakaní pevne uistenie o tom, že stále má pri svojom Pánovi miesto. Akoby mu Ježiš týmto trojitým aktom dôvery povedal: Milý Peter, ani jedno tvoje zlyhanie neostalo neuzdravené. Ale máš aj moju plnú dôveru. Môžeš so mnou aj naďalej v tvojom živote rátať. Ale teraz je rad na tebe. Teraz sa ja pýtam teba, či môžem rovnako rátať aj ja s tebou. Preto sa ho to pýta trikrát.

Skúsme sa niekoho opýtať, ako sa má. Čo nám odpovie? Že dobre. Áno, žijeme vo svete, ktorý nás naučil mať pripravené nekonfliktne a veľmi formálne odpovede. A to nielen na takéto banálne otázky, že ako sa máš. Mnohokrát sme takto diplomaticky pripravení odpovedať aj na najväčšie otázky nášho života. Na otázky rodiny, manželky, vzťahov, politiky a často aj na otázku zmyslu života, na vieru v Boha. Ale skúste sa toho istého človeka opýtať aj druhýkrát: ako sa máš? Tak sa prinajmenšom zarazí. A aj keď povie, že dobre, bude to predsa len iná odpoveď než tá prvá. A ktovie, ako by nám odpovedal na tretíkrát? Pán Ježiš chce, aby sme jeho slová brali vážne. Aby sme Mu, keď je s nami, venovali mimoriadnu pozornosť. Aby sa nestal samozrejmosťou, alebo nebudaj náboženským klišé.

Preto sa pýta na Petrovu lásku.

Mám pocit, sestry a bratia, že by to malo platiť najmä dnes. Pretože sme si už aj na otázku našej viery vymysleli alibistické odpovede. Z viery sme urobili názor na

Pána Boha... Dnes sa potrebujeme pýtať na lásku k Bohu. Lebo otázka o láske je aj otázkou o našej viere, dôvere, túžbe, schopnostiach a aj o službe. Človek, ktorý miluje, sa nepýta, čo mám v zmluve alebo podľa akého paragrafu ťa mám milovať, byť ti verný. Alebo koľkokrát ti mám odpustiť, koľkokrát zabudnúť, pokiaľ mám slúžiť v zbere, do druhej, do tretej? Ide naprieč týmito vecami. Je pripravený aj na tie veci najťažšie. A Peter mal skutočne nastúpiť na ťažkú cestu. Aj preto sa ho Ježiš pýta: či ma miluješ viac ako títo ostatní? Čo je to za čudnú otázku? To akoby sa vás niekto opýtal, koho máte radšej: dcéru, alebo syna? Ale keď ide o lásku k Bohu, ide o výnimočný vzťah.

Pamätám sa, ako som sa spýtal raz mojej starej mamy, ktorá bola pobožná žena. Koho máš radšej, Pána Boha, alebo moju mamu. Odpovedala okamžite: Pána Boha, Milanko. Dlho som zápasil s touto jej odpoveďou a aj som jej to zazlieval. Ale teraz viem, že láska k Bohu môže a musí byť základom každej našej lásky k ostatným. Ježiš vedel, že ak Petrova láska k Nemu nebude väčšia ako ostatných a k ostatným, tak sa na túto službu nehodí.

O týždeň budú naši novozvolení presbyteri skladať sľub vernosti Bohu aj cirkvi v tomto svojom povolaní. Aj ich sa bude Ježiš Kristus pýtať na ich lásku. Zvykli sme si pýtať sa presbyterov na ich schopnosti, možnosti... – ale ak má byť toto ich povolanie naplnené, musia odpovedať v prvom rade na volanie lásky: k Bohu aj k tomuto cirkevnému zboru. Aby sa z ovečiek stali pastieri, schopní ísť aj tam, kde to bude ťažké a náročné. Veď aj Petrovi zaznieva: keď si bol mladší, opásaval si sa sám, ale teraz ťa iný povedie aj tam, kde by si nikdy nešiel.

Toto, bratia a sestry, sme schopní len v sile lásky, ktorá k nám prichádza skrze vzkriesenie Pána Ježiša Krista. Amen.

Poveľkonočná trilógia – dúškom nádeje

Máličko, a nevidíte ma; zase máličko, a uvidíte ma. Hovorili si niektorí z Jeho učeníkov: Čo je to, že nám hovorí: Máličko, a nevidíte ma, a zase máličko, a uvidíte ma? a: Idem k Otcovi? Hovorili si teda: Čo je to, že hovorí: Máličko? Nevieme, čo hovorí. Ježiš zbadal, že sa Ho chcú spýtať, a riekol im: O tom sa hádate medzi sebou, že som povedal: Máličko, a nevidíte ma, a zase máličko, a uvidíte ma? Veru, veru vám hovorím: Vy budete plakať a nariekať, ale svet sa bude radowať; vy budete zarmútení, ale váš zármutok sa premení na radosť. Žena, keď rodí, má zármutok, pretože prišla jej hodina. Ale keď porodila dieťa, nespomína viac na úzkosť pre radosť, že sa človek narodil na svet. Tak aj vy: teraz máte zármutok, ale zase vás uvidím, a srdce bude sa vám radowať, a nik vám nevezme vašu radosť.

J 16,16-22

Milí bratia a sestry v Pánovi Ježišovi Kristovi!

Ozaj už len dúšok nádeje, ktorým chcem uzatvoriť tú poveľkonočnú trilógiu, na ktorú sme pozerali očami viery, vnímali ju silou lásky a dnes sa chceme nechať napojiť dúškom nádeje. Pretože k viere a láske, ktoré sú obrazom kresťanského života vo svete, patrí aj nádej, ktorá pozerá aj za tento svet. Bolo to potrebné v dobe apoštola Jána a je to potrebné i dnes. Žijeme v beznádejnom svete. Sem-tam prichádzajú aj nejaké pokusy v podobe eurovalu alebo znížení emisných kvót, aby planéta vydržala o nejakých 100 rokov dlhšie..., ale v skutočnosti sa ako svet pozeráme do budúcnosti, ktorá nie je ani červená, ani modrá, ale prázdna a neistá. A to nešírim nijaké populistické reči, ale vážne tlmochím varovania múdrych hláv tohto sveta. Pamätám sa, ako som sa jedného staršieho brata pri stretnutí vždy spýtal, ako sa má. A on mi odpovedal: Pán farár, dobre už bolo. Takúto odpoveď mi dával takmer jeden rok. Iste, mohol mať na to dôvody alebo prežil nejaké sklamanie... Trápilo ma to, lebo som vedel, že je to

dobrý katolík a jeho žena skvelá evanjelička. A tak som mu raz povedal, že pre nás kresťanov dobre ešte len príde. Tak nám to zaslúbil Pán Ježiš Kristus. Od vtedy sa zdravíme: Pán Boh daj dobrý deň!

Skutočne, sestry a bratia, niekedy sa stane, že náš život je zúfalý, bezútešný a bez perspektívy. Takto to prežívali aj učenici, keď im Ježiš hovoril, že príde aj doba, keď Ho nevidia. Keď sa im bude zdať nedostupný a ďaleký. To: *Máličko a nevidíte ma a zas máličko a uvidíte ma*, hovorí Ježiš učeníkom pred ukrižovaním. A mnohí v tom aj vidia to trojdňové odstúpenie, kým sa im v nedeľu ráno zase nezjavil. Zrejme to tak aj Pán Ježiš myslel. Ale evanjelista Ján o tejto nádeji rozpráva už iným učeníkom. Sme v období mimoriadneho prenasledovania pre meno Ježiša Krista. Utrpenie a smrť sú na dennom poriadku. A cirkevníci sa Jána pýtajú: Ako to je s tým našim životom? Vidíme, že naokolo si pohanovia užívajú, oddávajú sa neviazaným zábavám, v obchode sa im darí... a my? Musíme sa skrývať v katakombách, žiť v utajení, báť sa o holý život, byť znevažovaní. Robia si s nás horiace

fakle a požívenň pre divú zver v arénach a ešte sa na tom dobre zabávajú. A to všetko pre Krista, ktorého sme ani nevideli, ani sa Ho nedotýkali, ani Ho nepočuli. A Ján im musí povedať, že to tak nie je. A zdá sa, že celé jeho evanjelium je odpoveďou na túto bolesť, trápenie, úzkosť a beznádej cirkvi z konca prvého storočia. Hneď v úvode svojho posolstva hovorí, že to svetlo svieti v tme, ale tma ho nepohltila. Áno, je tu aj tma, ale pre nás veriacich tu je iná možnosť.

Mne osobne sa ohromne páči tá presvedčivosť Ježišových tvrdení o našej budúcnosti. Ježiš nehovorí, že možno bude lepšie, uvidíme, snáď sa to podarí. On si je istý. Hovorí s istotou o utrpení, ale s istotou aj o radoch v nebesiach. Nech sa vám srdce nestrachuje! Verte v Boha a verte vo mňa! V dome môjho Otca je mnoho pribytkov; keby nebolo tak, či by som vám bol povedal: Idem vám pripraviť miesto, a keď odidem a pripravím vám miesto, zase prídem a poberiem vás k sebe, aby ste aj vy boli tam, kde som ja? A zas na inom mieste: Toto som vám povedal, aby ste mali pokoj vo mne. Na svete máte súženie, ale dúfajte, ja som premohol svet. Alebo aj ten náš dnešný text. Tak aj vy: teraz má-

te zármutok, ale zase vás uvidím, a srdce bude sa vám radovať, a nik vám nevezme vašu radosť.

Výstižne o tejto perspektíve hovorí príbeh misionára, ktorý sa po viac ako 40-ročnej službe vracia z Číny do svojej vlasti. Vracia sa na lodi spolu so známym ročným spevákom, ktorý absolvoval dvojtýždňové turné. Keď sa blížili k domovskému pobrežiu, speváka tam vítal obrovský zástup natešených fanúšikov. Misionár sa pozrel na nebo a hovorí: Aká je to spravodlivosť?? Tento bol dva týždne preč, zarobil kopec peňazí, víta ho pol Ameriky a ja Ti pokorne a pocitovo slúžim 40 rokov s nasadením života a nemá ma kto doma privítať. A z neba sa mu Pán Boh ozve: Milý môj služobník, ty si ešte neprišiel domov.

Ak chceme zažiť pravú povelkonočnú atmosféru, tak sa musíme pozeráť očami viery a dôvery, vnímať ju silou lásky a nechať sa každý deň nanovo občerstvovať nádejou na život na nebesiach. Robme tak vždy, keď nám na chrbát bude dýchať neprajnosť, bezútešnosť a beznádejnosť tohto sveta. A s istotou čakajte na okamih, v ktorom sa nám srdce bude radovať a nik nám túto radosť nevezme. Amen.

POVELKONOČNÚ TRILÓGIU PRIPRAVIL MILAN KUBÍK, ZBOROVÝ FARÁR

Nehnevajte se príčinou zlostníků, nechtěj záviděti těm, kteříž páší nepravost. Nebo jako tráva v náhle podťati budou, a jako zelená bylina uvadnou. Doufej v Hospodina, a Těš se v Hospodinu, a dá tobě žádosti srdce tvého. Úval na Hospodina cestu svou, a slož v něm naději, anť zajisté [všecko] spravi.

A vyvedeť spravedlnost tvou jako světlo, a nevinu tvou jako poledne. Mlčelivě se měj k Hospodinu, a očekávej na něj pečlivě. Nekormuť se příčinou toho, jemuž se daří na cestě jeho, příčinou člověka, kterýž provodí, cožkoli umyslí. Pusť mimo sebe hněv, a zanech prchlivosti; nezpouzej se tak, abys zle činiti chtěl. Nebo zlostníci vyplnění budou, ale ti, kteříž očekávají na Hospodina, dědičně země vládnouti budou. Po malé chvíli zajisté, anť bezbožníka nebude, a pohledíš na místo jeho, anť ho již není.

[Ž 37, 1–10] Davidův. Bible Kralická.

Rok 2013 bol vyhlásený pri príležitosti 400. výročia jej vydania za Rok Bible Kralickej

Měl jsem slovo Tvé za radost a potěšení srdce svého

V nedeľu 10. marca 2013 sa v našom zbore uskutočnilo spomienkové podujatie *Měl jsem slovo Tvé za radost a potěšení srdce svého* pri príležitosti nedožitých 75. narodenín martinského brata farára Jána Bohdana Hroboňa. Na tejto veľkej slávnosti sa okrem početnej hroboňovskej rodiny zúčastnili bratia a sestry z Hanušoviec nad Topľou, Lazov pod Makytou, Bratislavy-Dúbravky a samozrejme aj domáci Martinčania. Atmosféra počas slávnostných služieb Božích bola neopakovateľná. Po dlhšom čase opäť zaznel martin-ským chrámom hlas brata farára Janka Hroboňa, ktorý v súčasnosti pôsobí v Bratislave-Dúbravke. Nezabudnuteľne znel i hlas jeho otca, Jána Bohdana Hroboňa, ktorý sme mohli počuť z autentickej nahrávky. Mnohí sme mali pocit, že nepočujeme len hlas, ale aj cítime, akoby bol skutočne s nami. Človek môže prejsť dlhú cestu s mnohými ľuďmi, ale tí, ktorí nás „zasiahnu“, zostávajú stále a žijú prostredníctvom našich spomienok naďalej. A brat farár Ján Bohdan Hroboň k nim nepochybne patrí. Služby Božie obohatili pozdravy spevokolov z Dúbravky a Hanušoviec.

Slávnosť pokračovala poobede v Biblickej škole, kde zazneli ďalšie úryvky nahrávok kázní Jána Bohdana Hroboňa, spevokoly z Martina a z Dúbravky umocnili atmosféru spoločnými piesňami a nechýbali ani fotografie dokumentujúce život tohto významného Božieho služobníka. Milý bol príhovor z Lazov pod Makytou, ktorý na osobnom príklade dokladal silu misijnej zvesti, ktorú na mnohé miesta Slovenska roznášal náš Ján Bohdan Hroboň.

Možno to na prvý pohľad vyzerá, že sa celá slávnosť niesla v duchu oslavy človeka..., no nie je to tak. Veľká vďaka patrí predovšetkým Bohu, ktorý je milujúci, milostivý a ktorý nám požeňnal niekoho takého. Všetkým, čím sme, všetko, čo máme, to všetko je darom milosti nášho veľkého Boha. Jemu nech je vzdávaná česť a chvála naveky.

LH

Oči, ktoré by Ťa videli, Srdce, ktoré by o Tebe premýšľalo, a život, ktorý by Ťa zvestoval, To všetko v moci Ducha nášho Pána Ježiša Krista

*Pod'te, požehnaní môjho Otca, prijmite ako dedičstvo kráľovstvo,
ktoré vám je pripravené od stvorenia sveta.*

Mt 25, 34

Sestry a bratia, teším sa, že môžem byť opäť medzi vami, vidieť známe tváre a prihovárať sa k vám z tohto miesta.

Chcel by som vám dnes porozprávať o otcovej službe ako o svedectve Božieho požehnaní a milosti, ktorá sa cez neho dokazovala. Nie preto, aby sme vyzdvihovali človeka, ale preto, aby to bolo na povzbudenie našej viery a dôverou na novú vďačnosť Hospodinovi. A národ izraelský, najmä v ťažkých situáciách, pripomínal Božie vedenie v minulosti, hovorí o ceste,

ktorou ho Hospodin viedol, a celý ten veľkolepý príbeh Božej pomoci a požehnaní vyústil do jedinečných vyznaní napríklad v Ž 105, 106, 107 – Dakujte Hospodinovi, lebo je dobrý, lebo naveky trvá Jeho milosť!

S týmto zámerom chcem teda priblížiť zopár fragmentov z otcovho života.

Začnem druhým slovom dnešného textu – požehnanie. Predstavujem si ho ako puzzle, ako skladačku, kde sa kôpka pestrofarebných a cikcakovitých papierikov začína skladať dohromady. Kúsok po kúsku, farba k farbe, tvar k tvaru a zvolna vzniká mozaika a z nej postupne vystupuje obraz. Všetko začína ladiť, súvisieť, harmonizovať, dávať zmysel. Čo spočiatku vyzeralo ako nesúrodá hrbka papiera, sa trezrlivým a pracným vyhľadávaním a skladaním stalo obrazom, v ktorom už ani nevnímať jednotlivé fragmenty, ale krásny celok. Božie požehnanie vytvára súlad, harmóniu, veci do seba zapadajú, dávajú zmysel, prinášajú úžitok a dobro. A výsledkom je to, že sme Bohu bližšie, že Ho lepšie poznáme, že sme pred očami obraz Jeho tváre, Jeho slávu... a to je nádherná skúsenosť. Verím, že sa mi z tých zopár fragmentov podarí vytvoriť ob-

raz, ktorý nám aspoň trochu priblíži Božie požehnanie, ktoré sme vnímali a prijímali v otcovej službe a tak sa spoločne mohli viac priblížiť k Bohu.

Teraz už konkrétnejšie. To slovo *pod'te*, *pod'* počul otec cez svojho otca J. Vl. Hroboňa, známeho a obľúbeného ev. farára. Keď otec odchádzal na prijímacie skúšky na vysokú školu do Bratislavy na jadrovú fyziku, otec mu akoby mimochodom spomenul, že sú prijímačky aj v Modre na Evanjelickú bohosloveckú fakultu.

Tak sa tam zastavil a potom otcovi volal, že je prijatý a že do Bratislavy už nepôjde. Na svojho otca vždy veľmi rád spomínal ako na vzácneho a charizmatického človeka, ku ktorého službe sa Pán Boh mimoriadne priznával.

V otcovom živote mali jedinečné miesto tri zbory – Lazy pod Makytou, Hanušovce nad Topľou a Martin. S každým z nich sa spája ono výnimočné Božie pozvanie: *pod'!* Otec spo-

minál, že keď sa chystal odísť z Ratkovského Bystrého – maličkého zboru v Gemi, dostal ponuku od viacerých zborov. Keďže bol v bývalom režime klasifikovaný ako politicky nespohľadlivý, tieto ponuky boli nereálne. Keď raz kráčal v pohrebnom sprievode, dobehol niekto, že volali z Generálneho biskupského úradu, či berie Lazy a že sa má vyjadriť hneď. Nevedel ani poriadne, kde to je a čo to je za zbor, ale teda, že berie. Keď potom zistil, že je to takmer na moravských hraniciach, kopaničiarsky kraj, posledná zastávka autobusu, bolo mu všelijako. V Lazoch pod Makytou našiel priateľských, ochotných a prajných ľudí, s ktorými si bol hneď blízky. Najmä však tu postupne vyrástlo krásne spoločenstvo mládeže, ktoré pre cirkev

v ťažkých ateistických časoch mimoriadne osvedčilo svoju vieru a aj vďaka tlaku zvonku prežívalo neopakovateľnú súdržnosť a jednotu. Dnes sú to už deti bývalých mládežníkov a pomaly už ich deti dorastajú z besiedky, teda druhá generácia, ktorá nesie živý odkaz viery v tomto zbere. Hoci sa táto obec demograficky pomaly znižuje, aj dnes tam je veľmi pekné a živé spoločenstvo mládeže a mnohí v stredných rokoch i starší sú oddaní Bohu a službe Jemu.

Z kvintného lazovského zboru dostal otec po 10 rokoch pozvanie do Hanušoviec nad Topľou. V tom čase to bol veľký – trojtisícdušový zbor so 6-timi filiami, avšak veľmi zanedbaný, farár tam ani nebýval a do kostola chodila možno tak stovka starších ľudí. Otec bol od začiatku nadšený pre Hanušovce, videl veľký potenciál tohto zboru a veľkú túžbu Hanušovčanov po novom začiatku. Zvyšok rodiny už ale vôbec nadšený nebol. So 6-timi deťmi do fakticky neobývateľnej fary, do ktorej zatekalo, spoločku nemala ani kúpeľňu a steny boli do poldruha metra zavlhnuté. Navyše sme museli zanechať kamarátov, zmeniť školy, prísť do úplne cudzieho prostredia, kde sme ani nerozumeli niektorým slovám... Bežne by to asi človek nazval nezodpovednosťou voči rodine. To, čo však nasledovalo potom, by sa dalo nazvať obdobím zázrakov. Kostol sa nielen naplnil, ale doslova preplnil ľuďmi a spevom takým zvučným, aký som nikde inde odvtedy v našej cirkvi nepočul. Za rok bol kostol zvnútra kompletne opravený, po 4 rokoch sa postavila nová fara. Je to veľká budova so zborovými a obývacími priestormi. Bola dokončená za 10 mesiacov – pričádzalo toľko brigádnikov, že často nebolo ani dosť roboty pre všetkých. Po dokončení fary zboru zostalo ešte 750 000 korún, čo je aj dnes veľa peňazí, a to bolo zhruba pred 25 rokmi. Mohli by sme zaradom vypočítavať početné skupiny detí, mládeže, jedinečný mládežnícky spevokol, hudobné skupiny, kostol v Hermanovciach, ktorý bol za vlády komunistov cirkvi odňatý, zmenený na dom smútku a na tlak tamojších cirkevníkov ešte za komunizmu vrátený, čo bol za bývalého režimu asi jediný takýto prípad, proste mimoriadne čulý a činorodý zbor, aký by sme ťažko hľadali v tých časoch

v našej cirkvi. Raz mi jeden brat povedal – a nechceme pritom hodnotiť jeho vnútorné pohnútky: Vieš, to, čo robí tvoj otec, je len slama, rýchlo sa vznietil, ale rovnako rýchlo zhasne a zostane len popol. Až čas ukáže, nakoľko je toto dielo trváce. Odvtedy uplynulo veľa rokov a v Hanušovciach sa vystriedalo niekoľko fárov. Podstatné je však to, že mladí ľudia, medzi ktorými sme aj my vyrastali a duchovne sa formovali, dnes vedú svoje deti k Bohu, že už pričádzajú pomaly ďalšia generácia, ktorá sa drží Boha a má rada svoju cirkev a cirkevný zbor, že životy mnohých ľudí Boh zmenil a obrátil k sebe... a že v Hanušovciach i v zbere Bystré s Hermanovcami, ktorý sa neskôr oddelil, to proste žije. Konanie Ducha Svätého, ako toho, ktorý dáva život, tam bolo a je viac než zreteľné. Otec toto konanie videl predovšetkým v tom, že Duch Svätý tvorí v nás ozajstný charakter, že robí človeka zodpovedným, spoľahlivým kresťanom s jasne utriedenými hodnotami, ktorý sa pre Božie veci dokáže nadchnúť, naplno a obetavo nasadiť. Že takýchto ľudí v zboroch vidieť a cítiť ako svetlo a soľ a že dokážu byť vo svojich postojoch iní ako ľudia, ktorým ide len o svoj prospech. Takýchto ľudí aj v zboroch, kde pôsobil, vychovával, inšpiroval, po sebe zanechal.

No a nakoniec Martin. Odchádzať z mimoriadne aktívneho, živého, rozospievaného hanušovského zboru nebolo pre otca ani našu rodinu vôbec ľahké. On sám si uvedomoval, že je už veľmi vyčerpaný a že Martin predstavuje ťažké prostredie a prácu. Obával sa, či to zvládne. Povzbudzovalo ho zopár horlivých martinských presbyterov a tiež vedomie, že vo svojej rodine má zázemie a spolupracovníkov, na ktorých s môže spoľahnúť. Začiatky boli ťažké. Veľmi dobre si uvedomoval, ako mesto, jeho duchovná a kultúrna atmosféru zničila surová ateizácia, ako ťažko tu doľahla železná päšť bývalého režimu v podobe zbrojárskeho priemyslu a aké vážne dôsledky pre mesto malo aj po roku '89 utlmovanie zbrojárskej výroby, keď skoro v každej rodine niekto stratil prácu. Zdôrazňoval, ako veľmi je potrebné, aby v spoločenstve cirkevného zboru našli ľudia svoju duchovnú rodinu, láskavé prijatie, zapojenie do služby a predovšetkým vzťah lásky k Bohu. A skutočne, martinský cirkevný zbor sa čoraz

viac stával miestom nádeje, prijatia, pomoci, porozumenia. Začalo ho byť vidno a cítiť v celom meste a na mnohých miestach Slovenska aj v zahraničí. Cez syna Bohdana a jeho spolupracovníkov sa začala realizovať a naplňovať vízia Biblickej školy, ktorá prerástla do univerzitného štúdia, Evanjelickej základnej školy a v súčasnosti materskej školy a gymnázia. Dodnes počujem jeho zdravo nahnevané a rozhorčené hrmenie na tejto kazateľnici – martinskí evanjelici, kde ste? – keď sa do prvého ročníka novovznikajúcej EZŠ prihlásilo ani nie 5 detí. Dnes je to jedna z najlepších ZŠ na Slovensku, o ktorú je veľký záujem. Patrí ku ctí cirkevného zboru, že neváhal venovať všetky svoje budovy na projekty škôl, lebo vedel, že investícia do ľudí a ich Bohom zmenených srdiec je tá najlepšia, ktorá je neporovnateľne viac ako akékoľvek nájomné. A najmä v posledných rokoch sa táto investícia zboru veľmi viditeľne vracia v podobe detí, konfirmandov a mládeže, ktorí berú CZ ako svoj duchovný domov. Mohli by sme ešte dlho hovoriť a táboroch, amerických priateľoch, zahraničných návštevách ... ale znova sa opakuje to najhlavnejšie, že cez túto službu boli mnohí zachránení pre Božie kráľovstvo.

Mal som privilégium desať rokov pokračovať v tejto práci. Boli to roky veľmi intenzívne, náročné, v mnohom aj pekné a povzbudzujúce, ale to, že dobré dielo pokračuje a že martinský cirkevný zbor plní svoje poslanie privádzať ľudí k Bohu, rovnako tak ako všetky školy, je úžasné a stojí za každú námahu.

To posledné *pod!* zaznelo otcovi cez jeho chorobu. Považovali sme za nespravodlivé a kruté, že musel tak veľmi trpieť a odišiel tak skoro. Aj jeho odchod sa však stal svedectvom

človeka oddaného Bohu a službe Jemu. Nereptal, nesťažoval sa, povedal len jednoducho: prijal som to. Aj nezabudnuteľná rozlúčka s ním v tomto kostole bola mohutnou slávnosťou a vyjadrením vďačnosti Pánu Bohu za jeho požehnaný život.

Ale aby sme zakončili trochu veselšie. Otec nebol ukázkový šofér a keď sa s ním človek viezol, často sa oboznámil aj s pomerne pestrým slovníkom vybraných slov, musím však povedať, že nie vulgárnych, skôr špeciálnych. Napríklad ste sa nestačili čudovať, koľko somárov sprostých jazdí po našich cestách. Raz sme sa viezli na starej fordke do Nemecka na jednu farársku konferenciu. Silou-mocou sa snažil dokázať, že udrží tempo s tamojšími mercedesmi a bavorákmi, a tak jazdil zásadne v najrýchlejšom ľavom jazdnom pruhu. Samozrejme aj tam bolo kopu tých skôr spomenutých a ja som sa v duchu zaprisahával, že už v živote sa na takúto cestu s ním nedám. Nie div, že tesne pred miestom konferencie niečo pod kapotou buchlo a auto sa zastavilo. Stopom sa dopravil k nemeckým kolegom a tí o chvíľu auto odtiahli a dali do servisu. Servisári boli takí nadšení rozheganým autom, že opravili nielen motor, ale pomaly ho celé zgenerálkovali. Tomu zodpovedal aj nemalý účet, na ktorý sa nemeckí kolegovia otcovi vzbierali. A tak sme prišli domov na vynovenom aute a nakoniec to nebola až taká zlá cesta.

Tak som vnímal otcovu službu – v plnom nasadení, horlivosti za Božie slovo a cirkev, nie vždy v ideálnych podmienkach. Nie vždy bolo jednoduché s ním vyjsť, ale bola to služba požehnaná, skrze ktorú dal Pán Boh mnohým nový život. Nech je Mu za to vzdávaná česť a chvála. Amen.

Požehnanie:

Nech Boží pokoj spočíva v tvojom srdci!
 Nech Ťa Trojjediný skryje do dlane svojej pravice!
 Nech Jeho radosť sprevádza Tvoj život!
 Aby keď diabol po márnom pokušaní príde na to, že si mu ušiel,
 nech si už dlho v Božej nepreniknuteľnej ochrane. Amen

KÁZEŇ V MARTINE 10. MARCA 2013
 JÁN HROBŇ, EV. FARÁR V DÚBRAVKE

Měl jsem slovo Tvé za radost a potěšení srdce svého

SLOVO O JÁNOVI BOHDANOVÍ HROBOŇOVÍ PRI NEDOŽITÝCH 75. NARODENINÁCH

Rod hroboňovský vstupoval do dejín slovenského kresťanstva, ak budeme vnímať jeho rod po praslici, ako rod rýdzo reformačný, a to od najstarších evanjelických čias slovenských, po meči takrečeno od časov tolerančných: bez Hroboňovcov, bez prastarých matiek a otcov tohto rodu, ktorí kráčali so sviecou vernosti vo viere, nemožno si päťsto rokov slovenského evanjelického života predstaviť.

A ani my u nás v Martine predstaviť si nevieme najnovšie naše dejiny a deje, život náš dnešný, bez posla slova Božieho z vekmi požehnaného rodu, nášho Jána Bohdana Hroboňa. S Jeremiášom vyznával otcovské: Měl jsem slovo Tvé za radost a potěšení srdce svého. Keď vystupoval na martinskú kazateľňu v čase najsviatiočnejšom, vianočnom či veľkonočnom, otváral Kralickú a vyzval k počúvaniu Písma v reči dávnych otcov.

Jeho kázne vlnia sa pamäťou tohto chrámu. Zanechali v ňom hlbokú stopu, ktorá ponúka silnú ozvenu zakaždým, ak sa – obrazne povedané – v cirkvi či v národe – stretieme s hriechom, diablom, ktorý sa pokúša zmocniť našich duší. Aj v tomto chráme, ako neraz brat Ján Bohdan zvolal, treba ho nemilosrdne, opäť a opäť odmietnuť.

Ján Bohdan Hroboň mal na diabla dobrý recept: bol kňazom pokánia, k pokániu pred Hospodinom volal každého, koho postretol, k pokániu povolával zbor a vyzýval cirkev. Kde je pokánie, tam diabol nemá šancu: na pokánie upriamoval preto všetkých, ktorí sú zahnaní a dodnes – pyšní – nedokážu pokľaknúť. A neváhal pozvať i tých, ktorí stratili pre slovo Božie akýkoľvek sluch. A hoci ho nútili, aby sa tu a tam prikrčil, predsa vášnivo i nebojáčne, ako kedysi Jozef Bučko proti nacizmu, ako vládol, bez ohľadu na hrozby zatykačom, staval hrádze nielen bojovnému ateizmu, ale i hrabivému mafiánstvu, ktoré sa navidomci vtedy i dnes zo dňa na deň rozmnožujú, sú už azda vypínavejšie ako v komunizme: vnímal ich ako útok na Golgotu, na Kríž, na večný život, dielo Stvoriteľovo. A predsa sa radoval, videli sme to u nás v Martine neraz, radosťou nad radosťou, keď s otvorenou náručou otváral brány chrámu prichádzajúcemu márnotrpnému synovi.

Opásaný slovom Božím kázal s najväčším potešením, so zvesťou slova Božieho vďačne cestoval, rád svoje cesty ohlasoval, obzvlášť do rodných evanjelických zborov v Lazoch pod Makytou či Hanušovciach nad Topľou, ktoré si zamiloval. S najväčšou úctou prijímal pozvania do Gemera, kde pôsobil v Ratkovskom Bystrom, aj na Oravu a do Liptova, ale i do Klenovca v Podkarpatskej Rusi, kde kázali jeho predkovia. Tešil sa na Valašsko, Sliezsko, Prahú či do Poľska a Nemecka, kde mal drahých a verných priateľov.

Jeho káždňová zvesť, lemovaná jasnou liturgiou, bola mocná, preto zvučná, bola prostá, preto zrozumiteľná. A bola mohutná. Stúpala k nebesiam. Sám Hospodin sa musel nad ňou usmievať. Rozžiarovala radosť kresťanstva. Vítaná bola v „centre“ i na vidieku, na malej filii. Vďačne bola pozývaná na slávnosti, na Duchovné hodnoty pre dnešok, zaznievala v masmédiách. Bývala televíznym sviatkom. Bola podmanivá ako evanjelium pokoja, ktoré prevyšuje každý rozum ľudský. Sálala z nej láska.

Brat Ján Bohdan miloval Hospodina: starozmluvné Henochovo chodenie s Hospodinom v jednej zo svojich úchvatných kázni predstaval, neďa sa na to zabudnúť, ako ideálnu lásku, omnoho ideálnejšiu, akou je láska devy a mládenca. Rád navštevoval Svätú zem, starý antický svet. Putoval s Ježišom a učeníkmi, kráčal okolo Galilejského jazera, bol pri golgotskom hrobe. Bol v Malej Ázii a ak by to bolo bývalo možné, bol by rád spoznal i miesta, po ktorých chodieval v predizraelských časoch kajúci Henocho a odkiaľ vykročil do našich čias Abram – potomstvom požehnaný Abrahám.

Slovo Hospodinovo mal za radosť a potešenie srdca svojho.

Hospodinovým slovom zvolával k duchovným dielam kráľovstvo Božie na tejto zemi, v tomto zbore, v tomto kraji, v našich dušiach, pretože dobre vedel, že medzi nami nad akúkoľvek pochybnosť jestvuje oblažujúca prítomnosť Hospodinova. Vedel, že Ježišovi Kristovi, ktorý klope, možno otvoriť. A vedel, že i Duch Svätý, ktorý vanie tam, kam chce On, vedel by trpezlivou láskou rozhybať naše srdcia, ak by sme jeho vánok svätosťou života vyhľadávali.

Bol výnimočným staviteľom, zbor chápal ako jednotu milosrdných kresťanov. Na srdci mal mládež, špásoval s ňou, pre najmenších písal rozprávky, miloval mladé divadlo, hudbu nadovšetko. Mladosť učil milosrdnosti. Dokladal v nej kresťanské cnosti: najmä milovanie blížneho svojho, dbal o diakoniu a napomáhal nielen jej zrod, ale i život a rast. A ako obdivoval naše milosrdné sestry vyšívачky: Ora et labora!

Starí a nemocní boli jeho starosťou: aj preto stopy brata Jána Bohdana by sme mohli nájsť na mnohých miestach martinskej Univerzitnej nemocnice. I v domácnostiach, ktoré rád a často navštevoval. Dobre vedel, že medzi nemocnými a núdznými, rovnako ako medzi hriešnymi a padlými, má a musí zaznievať slovo Božie. Dostal do daru spôsob, ako ho zvestovať na mnohých a rozličných vlnách: žalmy a spevokoly, tradičné i gospelsy, organ i dychovky i mládežnícke kapely boli jeho veľkou láskou.

Málo sa vie, ako Božie slovo komunikoval v čoraz sekulárnejšej spoločnosti medzi tými, ktorí žijú na okraji spoločnosti, správajú sa ako pochabé panny, hovoria a konajú z vulgarizovaným jazykom – iný ani nepoznajú, a predsa v dialógu s ním rozpoznali svätú komnatu ľudskej duše. Pamätám sa, ako povedal: pomôže reč konajúceho Krista: Choď a konaj i ty podobne!

Jeho veľkou témou boli misie; otázku, ktorú adresoval neraz vlastnej cirkvi: prečo nemáme misijný program, napokon sám zodpovedal rozsiahlym misijným poľom, ktoré vytyčil so svojou rodinou pokrvnou i duchovnou v Martine, v Turci či na Slovensku, na jeho

západe i východe. Aj ním vymodlená misia dnes presahuje slovenské hranice, vybudovala základný tábor na Ukrajine a sníva o nových misijných expedíciách. Všetky tie dejiny a deje misijné, letné – detské i vyššie a vysoké školy biblické, sa rodili so synmi Jánom, Bohdanom a Ludovítom, s dcérami Elenkou, Miladou a Aničkou, s milou – všetkých objímajúcou matkou Miluškou, ktorá životom svedčila o podmanivom trvaní vo viere v rodine hroboňovskej.

Jaká je Tvoje víra, Bohdane? – Práve touto Miluškinou otázkou, a to s mnohými bratmi, sestrami, zblízka i zďaleka a nielen v obnovených budovách na historickom martinskom Memorandovom námestí Hroboňovci piatej a šiestej generácie rozhárali školské i misijné diela, na ktorých brat Ján Bohdan rád vyučoval a ktoré naďalej rastú. Požehnaná Biblická škola s vetvou zaštepenou na Žilinskej univerzite, požehnaná základná evanjelická škola a s ňou materská škola s prichádzajúcim gymnáziom: o tom s určitou nielen sníval, ale za to všetko sa v oddanej práci modlil.

Zbor a chrám neuzatváral, neoddeľoval od tých, ktorí žijú vo svete. Evanjelický kresťan v jeho podaní má byť práve vo svete identifikovaný čistým a radostným srdcom, posolstvom evanjelia. Životom v pravde a biblickým charakterom má utvárať verejnú mienku, posilňovať pravdu, ktorá oslobodzuje a lieči chorú spoločnosť. Má odporovať zlu, zastávať sa ukrievnených, brániť poškodených, nemilosrdne, bez akejkoľvek viny vyhnaných, prepustených alebo akokoľvek nespravodlivo diskriminovaných či väznených.

Bol uznávaným podporovateľom snáh o zblíženie kresťanských cirkví. Ako evanjelický farár bol rešpektovaný naprieč kresťanstvom. Keď sa prihovárал na ekumenickom zhromaždení v martinskom Chráme sv. Martina, zarezovalo: Akže sa stretneme, podajme si aspoň ruky a usmejme sa navzájom.

Miloval púte, tie turčianske do Nepál, do Príbovíc, k Ondrejovmu kostolu, ktorý zarástol lesom. Vystúpil neraz i na Znievsky hrad. To bol predsa jeho rodný kraj. A na ňom mnohé zastavenia, obdarované Božím slovom a modlitbou – napokon i domovom v Mošovciach. Tak bola spísaná jeho kniha úvah a meditácií Evanjelium stromov v mošovskom zimnom parku!

Mal rád korene. Bez nich by nebolo životnej miazgy. Fascinovali ho tváre, diela, rodiny i lásky hroboňovské, ktoré z nich vyrástli. Neraz sa mu v srdci vynoril jeho starý otec s otcom istebnianskym i matkine oči zo svätomartinského rodu šťarkovského: detský úžas z jeho rodinnej pamäti žblnkotal v jeho očiach ako studnička.

Často vystupoval vo svete, v masmédiách i na akademickej pôde bol hovorcom evanjelikov. A boli to vystúpenia pomazané. Originálne a neraz šokujúce.

Na jednej konferencii počúval definíciu: Celý svet vyspelosť krajín a národov hodnotí v meradlách OSN podľa troch hľadísk: vzdelania, aké dosiahaš, zdravia, akým disponuješ, veku, aký dožiješ. Vtedy brat Ján Bohdan zvolal: Hodnotným bude život natoľko, nakoľko za darov, ktoré ti boli Hospodinom dané, nadelíš tým, ktorým sa ich nedostalo!

Vidíme ho, akoby to ozaj bolo dnes: vstupuje do chrámu, organ mohutne ohlasuje: Kdož jste, Boží bojovníci a zákona Jeho, – pokľakne pred oltárom, zvučne so zborom zaznie: Vojdite, plesajte!, – z kazateľne ohlasuje Milosrdný rok Pánov, – dôrazne pripomína úlohu starať sa o núdznych, zastávať sa utláčaných. Nadovšetko zdôrazní modlitbu. Neprestajne sa modlite! Za všetko ďakujte! Nehazardujte so slovom Božím! Nekrivajte, nekláťte sa na obe strany! Pán Boh vás požehná a ochráni!

MILOŠ KOVAČKA, 6. MARCA 2013

Prednesené na slávnostných jubilejných službách Božích

10. marca 2013 v evanjelickom kostole v Martine

PRACOVNÍKOVI K SLUŽBE POZVANÉMU

Všetci prichádzame na svet pre isté poslanie:
 Jeden áriu z Rigoletta spievať, iný skladať básne,
 Ďalší nemocným pomáhať, liečiť ich neduhy.
 Brat Ján dostal od Krista pozvanie byť rybárom ľudí.

Lebo smutný pohľad je na prázdne lavice kostolné.
 Podobstvo o stratenej ovci nám to pripomenie.
 Nechápal, prečo pokrstený k hviezde betlehemskej nekráča,
 Ale miesto toho na cestu mu svietil displej počítača.

V úsilí zúrodniť suchú zem duchovnú snažiť sa neprestal.
 Ospalé zbory, kde pôsobí prišiel, vyzval: Prebudte sa!
 Toho, komu bol talent daný, k spolupráci volal,
 Aby rástla a zmáhala sa cirkev – nevesta Kristova.

Niektoré plány už splniť nemohol, jeho čas uplynul.
 Musel svoj križ vziať a miest, od práce odpočinúť.
 Zanechal však po sebe stopy, dielo požehnané,
 Preto teraz si na jeho meno vďačne spomíname.

VLADIMÍR KNOŠKO, 10. MARCA 2013

Spomienka na pána farára Jána Bohdana Hroboňa

Každá spomienka na človeka, ktorý už nie je medzi nami, je smutná, plná emócií, úcty, ale aj vďaky, že sme s ním mohli prežiť vzácne chvíle počas jeho života.

Prešlo osem rokov, ako odišiel do večnosti. Aj pri jeho nedožitych sedemdesiatych piatich narodeninách si naňho stále spomíname.

Keď začal chodiť na služby Božie na naše filie, všetci sme si ho obľúbili. Jeho krásny spev, jeho kázne a srdečný prístup dostali každého.

Dakovali sme Bohu za naše spoločné zhromaždenia, na ktorých sme prežívali Božiu prítomnosť v piesňach a modlitbách. Chvilie v jeho prítomnosti boli nezabudnuteľné. Veľmi mu záležalo na tom, aby sme sa duchovne zdokonaľovali. Trval na tom, aby sa aj filie prezentovali v našom martinskom chráme.

Svoj zámer dosiahol a my sme sa predstavili krátkym vstupom na službách Božích. Pre nás to bola česť a pre neho dobrý pocit z vystúpenia. Hrdo a dôstojne sme kráčali s ním ruka v ruke až k oltáru.

Prežili sme s ním veľa krásnych stretnutí, obohacoval naše duchovno. Dodával nám silu premáhať ťažkosti života. Radil nám, ako kráčať po ceste lásky a spravodlivosti. Utešoval chorých a trpiacich. Navštevoval členov našich filií, ktorí už pre zdravotné ťažkosti nemohli navštevovať služby Božie. Prisluhoval im Večeru Pánovu a spoločnými modlitbami zmierňoval ich utrpenie.

V druhom polroku 2005 sa začali jeho zdravotné ťažkosti, ktoré statočne znášal. Niekedy sa posťažoval a my sme sa modlili za jeho uzdravenie. Prvého novembra 2005 prišiel slúžiť služby Božie na Pamiatku zosnulých do nášho Domu smútku a s námahou ich dokončil. To bolo naposledy, čo sme sa s ním stretli.

Za necelé tri mesiace si ho Pán povolal k sebe. Všetkým nám veľmi chýba, no stala sa vôľa Božia.

Život ide ďalej a jeho museli nahradiť iní. Martinský zbor má šťastie na dobrých duchovných i na ich spolupracovníkov a pomocníkov.

Nech teda Pán Boh žehná pamiatku nášho pána farára Jána Bohdana Hroboňa a nech v jeho šlapajach aj naďalej pokračujú jeho nastúpení poslovia Božieho slova.

Ten, koho sme milovali, nikdy neumrie, on len vzdiali sa!
 Česť Vašej pamiatke, drahý pán farár.

VĎAČNÍ ČLENOVIA EV. A. V. FÍLIE Z DRAŽKOVIEC A DIAKOVEJ

Vďaka, milá sestra Dorothea Hansen,
za Vašu lásku, podporu a povzbudení!

*Vážení pán farár,
vážení cirkevný zbor v Martine!*

Srdečne Vás pozdravujem z Gothy a prajem Vám všetkým radostné a požehnané Vianoce. Do budúceho roka Vám prajem Božiu ochranu a požehnanie. Nech Vám rok 2013 prinesie veľa dobrého.

V našom cirkevnom zbore nastali zmeny. Pán farár Wohlmann, s ktorým ste sa zoznámili v lete, tu už nie je. Bol niekoľko týždňov chorý a rozlúčil sa s Gothou. Jeho rodina tu vôbec nebola.

Pán superintendent Lehmann postúpil a pracuje teraz v Erfurte. Od septembra je náš zbor bez farára. Bohoslužby zabezpečujú bratia farári z okolia. Nový superintendent je už zvolený a v novom roku príde k nám. Brat farár by mal nastúpiť do Veľkej noci.

Rada si spomínam na moje návštevy u Vás a všetkých Vás srdečne pozdravujem

Vaša
Dorothea Hansen

Keď odišli, ajhľa, anjel Pánov zjavil sa vo sne Jozefovi a povedal mu: Vstaň, vezmi dieťaťko a Jeho matku, uteč do Egypta a zostaň tam, dokiaľ ti nepoviem. Lebo Herodes bude hľadať dieťaťko, aby Ho zahubil. Vstal teda v noci, vzal dieťaťko a Jeho matku, odišiel do Egypta a bol tam až do smrti Herodesovej, aby sa naplnilo, čo Pán bol riekol ústami proroka: Z Egypta som povolal svojho Syna.

Mt 2, 13-15

Tak, ako chránil Otec nebeský svojho jednorodeného syna pred Herodesom – útekom do Egypta s Jozefom a Máriou, tak chráni a miluje nás – jeho deti. Jeho láska k nám bola pretavená do daru láskavých a starostlivých rodičov, ktorí aj napriek ťarche života nás vedeli viesť k láske k Pánu Bohu. Vyrastali sme v rodine, kde Božie slovo bolo súčasťou života. Nikdy mi neprestane znieť maminkin zamatový hlas pri čítaní príbehov z Biblie.

Práve príbeh o Svätej rodine, ako uteká do Egypta, silne na mňa zapôsobil. Jednou z vlastností, ktoré som zdedila od matky, je aj maľovanie a vedieť sa tešiť z maličkostí, ktoré robia svet krásnym. Vtedy som netušila, že raz tento príbeh stvárňim štetcom.

On, Otec nebeský nám daroval život, drahých rodičov, súrodencov, deti, vnúčatka, čo viac by sme mali dostať? Ďakujem Ti, láskavý Otče, za všetko, čo si mi dal darom a prosím:

Neopúšťaj ma, Hospodine, ó Bože, nevzdáľuj sa odo mňa.

SLÁVKA LACKOVÁ

14. 2. 2013

PRI 100. VÝROČÍ NARODENIA MATKY MÁRIE DORICOVEJ
DAROVALA OBRAZ ÚTEK DO EGYPTA NÁŠMU ZBORU

Aj po tretí raz sa ho spýtal: Šimon, syn Jonášov, či ma miluješ? Peter sa zarmútil, že sa ho po tretí raz spýtal: Či ma miluješ? a odpovedal Mu: Pane, Ty vieš všetko; Ty vieš, že Ťa milujem. Riekol mu Ježiš: Pas moje ovečky!

J 21, 17

Krstný príhovor na krste malého Olivera, jeho mamy a krstnej mamy

Milí rodičia a krstní rodičia!

Úvodný biblický text používame najmä pri úvode funkcionárov cirkevného zboru alebo farárov do ich úradov. V rím.-kat. cirkvi sa vraj výlučne používa pri úvode nového pápeža. A tak sa môže zdať, že nám obyčajným cirkevníkom nemá čo povedať. Ale Pán Ježiš Kristus tieto slová nehovorí ani pápežo-

vi, ani farárom, dokonca ani presbyterom, teda žiadnym funkcionárom, ale učeníkom, jednoduchým ľuďom, ktorých taktó pripravoval na službu evanjelia.

Chcel by som sa vám na základe tohto jedinečného rozhovoru Ježiša s Petrom prihovoriť a pozvať nielen malého Olivera, ale aj vás, mama a krstná mama, k tajomstvu viery.

To prvé, čo má charakterizovať kresťana, je pokora.

Pán Ježiš Kristus sa už po treťi raz pýta apoštola Petra.

Všeobecne sa dôvodí tým, že Peter tri razy zaprel Krista. A preto je potrebná trojitá náprava. Nie je to však len o počtoch. Na inom mieste by sme našli Ježišovu odpoveď práve Petrovi, ktorý sa ho pýta: „Pane, keď sa brat prevíni proti mne, koľko ráz mu odpustiť? Až do sedem ráz?“ Ježiš mu odpovedal: „Nehovorím ti, že až do sedem ráz, ale až do sedemdesiatkrát sedemráz!“ Nejde teda o čísla. Je tým vyjadrený charakter každého Božieho nasledovníka. To, čo musí charakterizovať učeníka, je pokora. Prílišné sebavedomie je zlým znakom každého služobníka. Dnes je potrebné o tom hovoriť aj preto, lebo tlak tohto sveta nám vnucuje výraz panovačný, autoritatívny, ba až despotic-ký. Len ak budeš mať ostré lakte... nesmieš brať ohľad na nikoho... nesmieš ukázať svoje slabosti a prehry – počujeme neraz práve z úst rodičov. Ale služba chce najmä pokoru. My si musíme uvedomiť aj svoje poblúdenia a pády. Vyznať ich Bohu i ľuďom, keď bude treba. Aby sme sa potom z tých hlbín svojej vlastnej bytosti dostali opäť hore, kde s novou, občerstvenou a najmä pokornejšou dušou by sme robili možno aj tie isté veci, ktoré nás paradoxne dostali tam dolu.

Druhým znakom kresťana je láska.

Pán Ježiš sa pýta Petra, či Ho miluje!

Čakali by sme, že Ježiš sa Petra opýta na vieru. Takto predsa my identifikujeme kresťanov. Ak niekto povie: verím v Boha, tak ho automaticky radíme medzi kresťanov. Snáď aj preto naša cirkev nepripája krst k viere, ale vieru ku krstu. Viera nerobí krst platným, ale ho

prijíma. Krst je dielo Božie a viera je našou odpoveďou. A tá môže byť veľká, malá, pochybovačná, neúplná, tradičná, pietistická, zbožná, aktívna, pasívna... a tak sa Kristus pýta na lásku. Tá akoby buď bola, alebo nebola. Toto je dôležité si pripomínať práve dnes, keď sa viera stala len sústavou poznatkov a dôkazov o Božej existencii. Práve otázka o láske k Bohu nás jedinečným spôsobom identifikuje s Bohom. Samotný krst je aktom Božej lásky. Pýtajte sa svojho syna tak často, ako sa len dá, či miluje Boha. Pýtajme sa to aj my všetci.

Tretím znakom je povolanie do služby evanjelia.

Pas moje ovečky!

Pri týchto slovách najviac pociťujeme, že sú určené najmä pre farárov. Naučili sme sa zodpovednosť za svoju vieru a duchovný život nakladať na cirkev, na farárov či biskupov. Dnes sa v médiách často objavujú škandály v súvislosti s cirkvou, jej fararmi a klérom. Väčšinou tieto správy pochádzajú od novinárov, ktorých celoživotná optika je ateistická a proticirkevná. My to zhltneme, pozrieme pár chúlolistivých obrázkov a dodáme: cirkev by nemala byť takáto, cirkev by to mala riešiť. Zabúdame, že my sme cirkev. Je to o nás. Či je to pravda, alebo nie. Krstom nás Pán Ježiš volá k osobnej zodpovednosti za svoju vieru, za svoju rodinu, za svoju cirkev. To je dôležitý reformačný princíp. Dr. Martin Luther hovorí: Každý otec je kňazom vo svojej rodine. Aj vy obe, milá mama a krstná mama, máte sa stať kňazom pre vášho Olivera, ale aj pre všetkých ostatných členov vašej rodiny. Paste tieto ovečky s láskou k pokore služby evanjelia Ježiša Krista!

MILAN KUBÍK, ZBOROVÝ FARÁR

NECHAJTE MALIČKÝCH PRICHÁDZAŤ KU MNE A NEBRÁŇTE IM...

Evanjelická materská škola nemá dlhú existenciu. S pomocou Božou sa nám ju podarilo otvoriť 3. 9. 2012. „Napriek krátkemu času jej existencie ostávame Bohu nesmierne vďační, že drží nad nami svoju ochrannú ruku a vedie nás pomocou Svojho Svätého Ducha.“ hovorí pani učiteľka Zuzana Piatriková. V Evanjelickej materskej škole máme dnes prihlásených 29 detí, ktorí sú podľa veku rozdelení v dvoch triedach: *žabkovej* a *žiralkovej*. Detičky majú pestrý celodenný program a bohatú krúžkovú činnosť.

Každý utorok prichádza do škôlky pani farárka a školská spirituálka Janka Bosáková, ktorá vedie škôlkarský spevokolík. Stredy a štvrtky sú venované tanečnej a výtvarnej výchove, ktoré učia pani učiteľky z blízkeho Centra voľného času. Vo štvrtok škôlku navštevuje americký lektor Benjamin Chandler, ktorý máva s deťmi veľmi obľúbené tvorivé dielne. „My učiteľky sa snažíme angličtinu prekladať čo možno najmenej a povzbudzujeme deti k angličtine hrovou formou a priamo s lektorom z USA.“ vysvetľuje pani učiteľka Zuzka. „Deti aktivity s lektorom Benjaminom milujú, pretože sú pre ne oživením a vytrhnutím zo stereotypnej slovenčiny“ dodáva.

Keďže je materská škola evanjelická, v jej vzdelávacom a výchovnom programe nechýbajú kresťanské hodnoty. Každý piatok sa detičky oboch tried stretávajú na biblickej hodinke, ktorú vedie Ľubka Maceková, pracovníčka s deťmi v Evanjelickom cirkevnom zbore v Martine. Okrem pravidelných aktivít organizuje škôlka tematické besiedky, občasnú službu Božie, ale aj návštevy divadla alebo besedy. Medzi zaujímavosťami patrí aj návšteva výstavy hračiek v Slovenskom národnom múzeu, beseda s pani policajtkou Zuzanou Lisou alebo pohľad na skutočnú vyučovaciu hodinu u prvákov Evanjelickej základnej školy v Martine. „Veľa aktivít je za nami, veľa je pred nami. Vieme však, že Bohu nie je nič nemožné a s Jeho pomocou naša práca bude i naďalej prinášať ovocie,“ myslí si učiteľka Zuzka Piatriková.

Aj touto cestou naša materská škola naďalej prosí o Božie vedenie a milosť a ďakuje všetkým, ktorí jej materiálne či duchovne pomáhajú pri šírení evanjelia v životoch našich najmenších.

ZUZANA PIATRIKOVÁ A HEDWIGA TRÁČOVÁ <<

Nedeľa, deň Pánov

Prednedávnom som učila v materskej škole o nedeľi. S deťmi sme sa učili tretie Božie prikázanie, ktoré hovorí: Pamätaj, že máš sviatočný deň svätit! Keď sme si vysvetľovali toto prikázanie, zistili sme, že počas tohto dňa nemáme robiť žiadnu prácu, ale oddychovať. No potom sme prišli na to, že nestačí iba oddychovať, lebo Pán Boh k tomuto prikázaniu ešte hovorí: Šesť dní budeš pracovať a konať všetku svoju prácu, ale siedmy deň je dňom sviatočného odpočinku pre Hospodina, tvojho Boha... (2 M 20, 9–11) Tak sme sa naučili, že nedeľa patrí nášmu Bohu. Patrí mu popredné miesto v tomto dni. A teda čo iné by sme mali robiť, než ísť do kostola a po-

čuvať Božie slovo, modliť sa či spievať Pán Bohu?

My s deťmi na besiedke oslavujeme deň Pánov každú nedeľu. A nebolo to inak ani túto poslednú, keď sme spievali Pánu Bohu, modlili sa a rozprávali o našom Stvoriteľovi. Maličká sa dozvedeli, že Pán Boh nás učí deliť sa. Deliť sa s hračkami, pomocou iným či peniazkami. No a veľkí zase spoznávali Boha, ktorý vedie svojich ľudí každý jeden deň.

Presne takto si predstavujem svätenie dňa, ktorý patrí nášmu Otcovi. Pri Jeho slove, piesňach a modlitbách a v spoločenstve detí, ktoré rastú vo viere v Božieho Syna.

LM

ŽI NAPLNO!

Od 27. 2. do 1. 3. 2013 sa konal detský denný tábor v zborovej sieni v Martine. Zúčastnilo sa na ňom 25 detí a piati vedúci pri zaujímavej tohtoročnej téme „Ži naplno!“. Všetci, ktorí sa prihlásili, trochu tušili, čo ich čaká. No realita, ktorú sme zažili, bola oveľa krajšia.

Hneď v prvý deň sa deti dozvedeli, že žiť naplno znamená byť usilovný. Pozreli sme sa na mravce, o ktorých hovorí aj Biblia, a dozvedeli sa, čo to znamená pre každého z nás. A aby sme si usilovnosť vyskúšali v praxi, deti spolu upiekli muffiny a tie vzali pre žienky na ručné práce. Deti tak mohli vidieť, čo naše sestry zhotovujú a malé darčeky dostali aj oni. Spoločne sme žienkam zaspievali a ony nás zase na oplátku poinformovali, čo všetko robia a prečo sa stretávajú.

Počas druhého dňa sme sa učili, čo znamená veta, ktorú povedal Pán Ježiš: „Nie samým chlebom bude človek žiť.“ V našom prípade bola chlebom pizza, ktorú si deti mohli pripraviť a upiecť v školskej jedálni evanjelickej základnej školy za pomoci pána Jedináka a pracovníkov jedálne. A prišli sme na to, že naším pokrmom má byť aj Božie slovo, ktoré k nám Pán Boh hovorí každý deň a podľa ktorého máme aj žiť. A aby sme nezabudli na usilovnosť, navštívili sme aj kostol, kde deti vytrepali všetky sedáky a pozametali dlážku.

Posledný, tretí deň sme zisťovali, ako žil Ježiš svoj život, keď bol na zemi. Deti spolu s našou kaplánkou Táničkou prišli na to, že Ježišov život nebol iba rozprávkou, ale realitou, ktorá sa naozaj stala a dotýka sa každého z nás. Každé dieťa dostalo Novú zmluvu, aby si aj doma s rodičmi mohli čítať a spoznávať Ježiša ako toho, ktorý chce byť v našom živote prítomný každý deň.

Na tábore však nechýbali ani hry, tvorivé dielne, modlitby, rozhovory či piesne. Našou obľúbenou sa stala pesnička „Na jazere je veľká búrka, Ježiš so mnou v loďke je“. Tieto slová nás sprevádzali počas celého tábora a verím, že budú aj naďalej, keď sa deti vrátia domov, do škôl a k svojim každodenným povinnostiam.

L M

Martin Luther o manželstve

NESCUZDOLOŽÍŠ!

Toto prikázanie je namierené proti každej sexuálnej nečistote.

Keďže sa toto prikázanie týka práve manželstva a dáva príležitosť hovoriť o ňom, dobre si všimni a zapamätaj: Predovšetkým ako si Boh veľmi cení a váži tento stav, takže ho aj potvrdzuje, aj chráni osobitným prikázáním. Potvrdil ho už prv vo štvrtom prikázaní: „Cti si otca i matku.“ Tu ho však, ako sme povedali, ohradil a chráni. Preto žiada, aby sme si ho aj my ctili, zachovávali a žili v ňom ako v Božom blahoslavenom stave, pretože práve manželstvo Boh ustanovil pred všetkými ostatnými.

Preto stvoril odlišne muža a ženu (ako je zrejmé), nie pre chlipnosť, ale aby spolu žili, boli plodní, mali deti, aby ich živili a vychovávali na Božiu česť. Preto Boh požehnal manželstvo väčšmi ako ostatné stavy a všetko vo svete zariadil tak, aby bolo o rodinu postarané. Manželský život nie je žart, ale skvelá vec, na ktorej spočíva Božia vážnosť. Bohu veľmi záleží na tom, aby sa vychovávali ľudia, ktorí by slúžili a pomáhali svetu, viedli ho k známosti Božej, k zbožnému životu a ku všetkým cnostiam a ktorí by bojovali proti zlobe a diablu.

Preto som vždy učil, aby tento stav nebol znevažovaný, ani aby ním bolo opovrhované, ako to robí slepý svet a naši falošní duchovní, ale aby sa naň hľadelo podľa Božieho slova, ktoré ho ozdobuje a posväcuje. Tento stav sa nielen vyrovná všetkým ostatným stavom, ale je dokonca pred nimi a nad nimi, či už je to cisár, knieža, biskup alebo ktokoľvek. Veď aj duchovné i svetské stavy sa musia pred ním skloniť. Lebo to nie je nejaký obmedzený stav, ale najrozšírenejší a najvznešenejší, ktorý zasahuje a rozprestiera sa v celom kresťanstve, ba na celom svete.

Po druhé: mal by si tiež vedieť, že je to nielen stav hodný cti, ale aj potrebný stav, ktorý Boh prísne nariadil, aby v ňom žili všetky stavy, muži aj ženy, ktoré sú na to stvorené. Áno, sú aj výnimky (i keď ich je málo), ktorých Boh oddelil, aby neboli spôsobilí pre manželstvo, alebo ktorých obdaril vysokým, nadprirodzeným darom, aby mohli zachovať čistotu aj mimo manželstva.

Lebo kde prirodzenosť tak žije, ako ju Boh stvoril, tam čistým možno zostať iba v manželstve. Telo a krv ostávajú telom a krvou a prirodzená náklonnosť a žiadostivosť sa svojho dožadujú, v čom im nemožno zabrániť ani prekaziť; ako to každý vidí a zažíva. Preto, aby bolo možné aspoň po istú mieru vyhnúť sa nečistote, Boh ustanovil manželstvo, aby každý mal svoj určený diel a uspokojil sa s ním. I keď aj tu ešte treba Božej milosti, aby aj srdce zostalo čisté...

Toto hovorím preto, aby mladí ľudia boli tak vychovávaní, aby chceli vstupovať do manželstva, a aby vedeli, že manželstvo je blahoslavený a Bohu milý stav. Takto by sa časom dalo dosiahnuť, žeby manželstvo znova prišlo ku cti a umenšilo by sa bahno nemravnosti, samopašnosti a nezriadenosti, čo sa teraz po celom svete rozširuje spolu s verejným smilnením a inými nehanebnosťami, ktoré povstali z pohrdania manželstvom.

Preto aj rodičia aj vrchnosť majú povinnosť dbať, aby mládež vychovávali k čistote a pocitivosti a keď vyrastie, aby ju zosobášili počestne v Božom mene, k čomu Pán Boh iste pripojí svoje požehnanie a milosť, aby mali v manželstve potešenie a radosť.

MARTIN LUTHER: VEĽKÝ KATECHIZMUS S HISTORICKO-TEOLOGICKÝMI ÚVODMI

ED. TOMÁŠ GULÁN

Bardejov : CZ ECAV Bardejov.

Martin : Centrum kresťanského vzdelávania, Biblická škola 2010, s. 136

I odpovedala žena: nemám muža. Ježiš jej riekol: Správne si povedala, že nemáš muža... a ten, ktorého teraz máš, nie je ti mužom.

J 4, 17 - 18

Modlitba z rodinného spoločenstva, Biblická škola 17. 2. 2013

Pane Ježiši Kriste, v našom okolí vidíme množstvo mladých párov, ktoré žijú bez manželských zväzkov. Aj keď štatistika rozvodovosti je nelichotivá, prosíme Ťa, Pane, aby sa mladí ľudia v našom okolí, na pracoviskách, v susedstvách nedali vysokou rozvodovosťou znechutiť a pomýliť, ale aby uzatvárali manželstvá. Prosíme Ťa, Pane, aby sa naše Slovensko rozrastalo do počtu, ale najmä do duchovnej kvality. Pomáhaj nám v tom, Bože všemohúci.

J. K.

Po skončení jedného biblického večera prichádza ku kazateľovi žena. Váhavo rozpráva, že už dlho túži po pokoji s Bohom, ale dodnes ho nenašla. Za ňou stojí nejaký muž. Je to azda jej manžel? Aj ten je zaražený.

Už po krátkom rozhovore sa ukáže, že svedomie týchto dvoch je zasiahnuté Božím slovom. Rozprávajú, že už roky spolu žijú, ale nie sú manželia. Táto téma bola pri prednáške okrajovo spomenutá.

Nakoniec sa žena úplne otvorene opýta: „Pred Bohom je to hriech, ak žijeme bez sobášneho listu? A mohol by to byť azda dôvod na to, že nenachádzame vnútorný pokoj?“ Kazateľ jej to musel na základe Biblie potvrdiť. Poukázal jej na stretnutie Ježiša

a ženy v Samárii (J 4). Žena vtedy, keď Pán odkryl jej hriech, získala odpustenie a pokoj.

Obidvaja návštevníci vyznali pred Bohom svoj hriech a rozhodli sa, že svoje spolužitie dajú do poriadku a oficiálne sa zoberú.

Boh im po svadbe daroval pokoj, po ktorom túžili.

...a učil Jeho ľud známosti spasenia, totiž, že náš Boh odpustí hriechy zo svojho milosrdného srdca, s ktorým zhliadol na nás ako vychádzajúce slnko z výsosti, aby svietil svetiacom v tme a tóni smrti a upravil nám nohy na cestu pokoja. (L 1, 77-79)

VÝKLAD BOŽIEHO SLOVA NA FACEBOOKU
Z PERA MIKULÁŠA LIPTÁKA
27. 2. 2013

Malé presbyterské vyznanie

Uplynul už rok, ako v jeden skorý jarný podvečer mi doma zazvonil mobil. Na tom by nebolo nič zvláštne. Ale otázka, či by som prijala funkciu presbyterky, ma veľmi prekvapila a úprimne, aj potešila. O pár dní mi túto istú otázku položil aj brat fárar. Vtedy som si spomenula na môjho drahého tatu, ktorý bol mendikom, dlhoročným presbyterom a neskôr popri každodennej neľahkej práci boli spolu s mamou aj kostolníkmi. Mám teda pred sebou krásny vzor viery a služby.

Pravdepodobne rovnakú otázku dostali aj ostatní noví, nádejní presbyteri. Keďže sme súhlasili s prijatím presbyterstva, mohli sme spolu s Izaiášom 6, 1–8 vyznať: „Tu som Pane, pošli mňa.“

Potom sa už konal výročný a volebný zborový konvent, na ktorom bol hlasovaním zvolený nový zborový dozorca Daniel Borcovan, tiež sme takmer všetci boli jednohlasne zvolení za nových presbyterov a ďalší, po šiestich rokoch služby, nanovo prevolení.

Čoskoro sme sa traja novozvolení a štyria skúsení presbyteri zúčastnili na seniorát-nom konvente Turčianskeho seniorátu ECAV v Žiline. Bolo veľmi potešujúce vidieť, koľko máme v našich zboroch mladých fárov.

A potom už nás na slávnostných službách Božích s požehnaním vyslali do práce v našej drahej cirkvi. Dostali sme krásny dar, knihu Veľký katechizmus s historicko-teologickými úvodmi, vyšívanou záložkou do knihy a grafický list s menom a prianím Božieho požehnaní pri príležitosti slávnostného sľubu.

Postupne sa zoznamujem s prácou presbyterstva, ktoré sa schádza každý mesiac, takže už niekoľkokrát sme absolvovali pora-

dy a stretnutia s riešením aktuálnych úloh, či už išlo o prípravu rôznych programov a akcií, okrem iného volebné a hlavne hospodárske, ktoré sa týkajú najmä šetrenia nákladov na energie. A všetci sme už mali milé služby pri ofere.

A čo znamená slovo presbyter? Bola som zvedavá, ako to vysvetľuje Biblický slovník. V Starej zmluve sa vyskytuje slovo *starší*. Má viac významov, ale všeobecne to boli starší ľudia s uznanou autoritou. Mojžišovi pomáhalo sedemdesiat starších na púšti spravovať Izraelitov, starší vždy rozhodovali o dôležitých záležitostiach, bránili právo a česť. Základom je rodina, niekoľko rodín tvorilo čelaď so starším na čele a z čeladi sa skladal kmeň, ktorému vládlo knieža za podpory starších. V Novej zmluve je to z gréckeho slova *presbyteroi* a označuje tiež starších. V 1Tim 4, 14 skladaním rúk vyslali Timotea do práce v cirkvi.

Dnes sa už neďívame na presbytera len ako na staršieho vekom, skúseného a múdreho, ale aj mladý človek môže byť starším – vyspelým vo viere, verným svojej cirkvi a naplneným Duchom Svätým. Práve mladosť, plná sily, múdrosti a šikovnosti môže prinášať cirkevnému zboru osoh a radosť. A ja som šťastná, že v našom presbyterstve je veľa mladých.

Ďakujeme všetkým bratom a sestram, ktorí nám dali dôveru. Verím, že Pán Boh požehná našu snahu a prácu. „Modlite sa za nás, lebo sme presvedčení, že svedomie naše je dobré, veď sa usilujeme prichádzať na Pánovu žatvu a vo všetkom snažíme dobre si počínať.“ (Žid 13, 18)

PETRONELA HUSÁROVÁ, PRESBYTERKA

O RASTÚCOM ZRNE

Potom hovoril: Tak je to s kráľovstvom Božím, ako keď človek zaseje zrno do zeme; v noci spí, vo dne vstáva, a zrno klíči a rastie, ani sám nevie ako. Lebo zem sama od seba prináša úrodu; najprv byť, potom klas a potom plno zrna v klase. A keď úroda dozrie, hneď priloží kosák, lebo nastala žatva.

Mk 4, 26–29

Keď Marta počula, že Ježiš prichádza, šla Mu naproti, Mária však sedela doma. I povedala Marta Ježišovi: Pane, keby si bol býval tu, nebol by mi brat umrel. Ale aj teraz viem, že čokoľvek by si prosil od Boha, dá Ti Boh. Povedal jej Ježiš: Tvoj brat vstane z mŕtvych. Marta mu odpovedala: Viem, že vstane pri vzkriesení v posledný deň. Riekol jej Ježiš: Ja som vzkriesenie a život – kto verí vo mňa, bude žiť, aj keď umrie, a nik neumrie naveky, kto žije a verí vo mňa. Či veríš tomu? Povedala Mu: Áno, Pane, ja som uverila, že Ty si Kristus, Syn Boží, ktorý mal prísť na svet.

J 11, 20-27

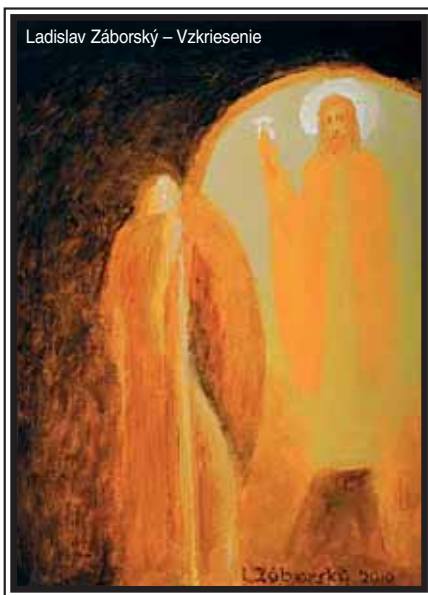
Vyznanie našej spolusestry v žiali za stratou svojich blízkych

Výzvu s osobným pozvaním na podpornú skupinku pre smútiacich som prijala s otvoreným srdcom. Účasť na podpornej skupinke sprevádzania v žiali po strate blízkeho človeka mi priniesol uspokojujúce poznanie a porozumenie s ostatnými spolutrpiacimi a smútiacimi za svojimi blízkymi.

S Katkou Pížovou sme tu strávili veľmi príjemné a vzácné chvíle, za ktoré jej ďakujeme. Povzbudila nás, ako sa máme uzdravovať zo žiaľu a s pomocou a silou Pána Boha kráčať ďalej životom.

Pred desiatimi rokmi po krátkej a ťažkej chorobe mi odišiel do večnosti môj syn. Mal iba päťdesiat rokov. Jeho odchod zanechal v mojej duši nevysloviteľnú bolesť, ktorá vrcholila do zúfalstva. Prečo sa tak muselo stať? Je nad slnko jasné, že najviac bolí strata dieťaťa, ktoré sme priviedli na svet, vychovali a prežili s ním mnohé roky, ktoré dávali nášmu životu zmysel. Vyrovnať sa s takouto krutou realitou je veľmi ťažké. Tiež som pochovala rodičov a dve sestry.

V tomto utrpení som hľadala východisko, ako ďalej. Pomoc prichádza od nášho Pána Boha, ak v Neho veríme a Ho prosíme. V utrpení som sa približovala čím viac k Nemu a moja viera mi dodávala silu ísť ďalej. Mojou prosbou je, aby mi dal Pán Boh *pokoj mysle*, aby som prijímala všetko, čo neviem zmeniť, *odvahy*, aby som zme-

Ladislav Záborský – Vzkriesenie

nila všetko, čo môžem zmeniť, a *múdrost*, s ktorou rozoznám jedno od druhého.

Modlitba je pre mňa vzletom srdca, jednoduchým pohľadom na nebo, výkrikom vďačnosti a lásky v skúške i radosti a tiež nádeje, že sa raz stretnem so svojimi drahými.

A vždy mám ešte pre koho žiť, i keď som mnoho stratila. Taktiež zmysel života mi dávajú moje milé pravnučatá a poézia, ktorá je prejavom mojej ubolenej duše.

ŽELMÍRA MIŠUTOVÁ

Nestaviame na zelenej lúke

Je riaditeľ Evanjelickej základnej školy v Martine od jej vzniku. A hoci je to v tejto funkcii nezvyčajné, bol tiež tým, kto vozieval deti do školy autobu-
som; tým, kto otváral školskú bránu a viedol skorú rannú družinu.

Teológiu vymenil za učiteľstvo, ktoré dodnes vníma ako svoje poslanie. O to viac ho mrzí, že povolanie učiteľa sa stáva „záložným plánom“ – „poistkou“.

Rozprávam sa s **Jozefom Sopoligom** o základných remeslách učiteľa, napínavých začiatkoch, o dnešných deťoch a žonglovaní.

Študoval si učiteľstvo matematiky a fyziky. Po skončení vysokej školy si začal pracovať ako správca siete v martinskej Biblickej škole (dnes Centrum kresťanského vzdelávania). V tom čase vznikala v Martine Evanjelická základná škola a ty si sa stal jej prvým riaditeľom. Si ním dodnes a naďalej učíš aj fyziku a matematiku. Nebol tvoj vtedajší prechod „od monitora k deťom“ trochu radikálny?

Môj prechod „od monitora k deťom“ skôr vidím ako odbehnutie od detí k monitoru, išlo totiž skôr o epizódku s „monitorom“. Vždy ma bavilo a stále baví učiť a byť so žiakmi, to bol dôvod, prečo som si vybral učiteľský smer. Som učiteľom z presvedčenia. Štúdium učiteľstva matematiky v kombinácii s fyzikou mi dalo jedinečnú príležitosť skĺbiť učenie sa mäkkým zručnosťami (pedagogika, didaktika, psychológia, manažment) a tiež získať odbornosť v predmetoch, ktoré ma bavila.

Prakticky počas celej strednej školy a neskôr vysokej školy som bol aktívny v kruhu evanjelickej mládeže v Hanušovciach nad Topľou – viedol som detskú besiedku, neskôr mládež, spolu s ostatnými bratmi a sestrami sme pripravovali letné tábory, spieval som v mládežníckom spevokole. Táto práca ma bavila a naplňala,

takže pri rozhodovaní o tom, kam ísť na vysokú školu, boli pre mňa aktuálne iba dve alternatívy: teológia alebo učiteľstvo matematiky a fyziky. V rozhodnutí ma značne ovplyvnil názor mojej manželky, vtedy ešte blízkej priateľky, ktorá to skôr videla tak, že by bolo lepšie, keby som predsa len išiel študovať učiteľstvo. Ona, dcéra J. B. Hroboňa, videla prácu farára ako človeka permanentne nasadeného, v prvej línii, vždy k dispozícii. Jej otec skutočne takým skvelým človekom a farárom bol. Myslím si, že ma chcela od takejto „permanencie“ uchrániť. Či sa jej to podarilo, ťažko povedať. Pravdou však je, že sme radi, že máme „našu“ evanjelickú základnú školu. Manželka je tu učiteľkou náboženstva, anglického jazyka a vedie spevokol a všetky naše tri deti tu študujú tiež.

Aké boli tvoje učiteľské začiatky?

Počas prvého roka EZŠ v Martine boli moje dni náročné. Ráno som vstával pred pol šiestou, aby som priviezol prvé deti do školy školským autobusom. Po príchode som otvoril školu a mal so žiakmi rannú družinu. Potom som pokračoval učením ako asistent učiteľa a popritom riešil administratívne záležitosti. Môj deň sa kon-

čil odvozom detí školským autobusom domov. Potom som pokračoval ďalšou administratívou a prípravou do školy. Bolo to veľmi „šialené“, neviem, či by som to chcel absolvovať opäť. Na druhej strane mali však práve prvé roky EZŠ špeciálnu atmosféru – všetko bolo také „domácke“.

Škola však rástla a z Božej milosti pribúdalo detí aj spolupracovníkov. Kde si v tomto procese ty a ako sa menia tvoje úlohy?

S rastom školy nám pribúdalo a stále pribúda nových žiakov, spolupracovníkov i projektov. Je toho viac, ale aj zodpovednosť sa môže viacej rozložiť. Začínali sme s 25 žiakmi a 3 spolupracovníkmi. Dnes nás je, spolu s deťmi v materskej škole, vyše 300 žiakov a viac ako 30 zamestnancov. Celé tie roky boli výbornou školou aj pre mňa. Bez Božej pomoci a podpory rodiny by som to však nezvládol. Cítim, že budovanie školy je pre mňa od začiatku obrovské privilegium a Božia škola. Mať okolo seba skvelých spolupracovníkov v Biblickej škole, kolegov a učiteľov v našej základnej škole je obrovská česť. Neviem si predstaviť, ako by to fungovalo bez nich. Oni sú skutočný poklad školy.

Čo ťa dnes najviac drží pri profesii učiteľa? Čo ti naopak najviac prekáža?

Asi najviac ma pri tejto profesii drží presvedčenie, že práve to je to, čo mám v živote robiť. Táto práca ma naplňa, baví ma. Dynamika medzi poznávaním a možnosťou odovzdať to ďalej v komunikácii so žiakmi je super. Táto profesia mi dáva aj priestor na rast, neustále zlepšovanie a učenie sa. Je to ustavičná výzva robiť veci lepšie, a to nielen v práci so žiakmi v triede. Aj ako riaditeľ môžem mnohé veci ovplyvniť, najmä čo sa týka smerovania a vízie školy. EZŠ je pre mňa priestor, kde to čo viem, môžem a mám komu odovzdať. Je pre mňa živým spoločenstvom, ktoré tvoríme s kolegami a žiakmi.

Pri tejto práci mi asi najviac prekáža, keď vidím, ako niektorí žiaci mrhajú potenciálom, ktorý v nich je, a aj keď sa im človek snaží pomôcť, odmietajú to. A pritom by stačilo tak málo..., ale možno som len náročný.

Čo by sa malo urobiť pre to, aby sa zatraktívnilo učiteľské povolanie na Slovensku a aby bola aj táto profesia vykonávaná s radosťou, nápadom, vtipom a s nadšením? Máme predsa mnoho kvalifikovaných, nadsťovaných a pre vec zapálených učiteľov...

Nedávno som mal možnosť vypočuť si rozhovor dvoch maturantiek o tom, kam chcú ísť na vysokú školu. Jedna sa sťažovala druhej, že len za prijímačky zaplatí tento rok 700 eur. Ako „poistku“ si zvolila pedagogickú školu, hoci, keď uvažuje o tom, aký vysoký je plat učiteľa, možno si prihlášku ani nepodá. Navyše, ak by raz chcela učiť, dorobí si pedagogické minimum. Druhá študentka sa sťažovala na nového učiteľa biológie, ktorý dá žiakom prečítať text v knihe bez toho, aby ozrejmil, čo od nich očakáva.

Zdá sa, že pedagogická fakulta je dnes často len relatívne lacnou „poistkou“, ktorá umožňuje získať titul. Čo však možno očakávať od „lacného titulu“? Asi iba „lacné zamestnanie“, ktoré bude dovtedy, kým si absolvent nenájde niečo lepšie. Toto uvažovanie vedie k tomu, že do školy prichádzajú nepripravení „učitelia“ s titulom. Vôbec nespochybnujem predmetovú odbornosť, ale myslím si, že pokrívka najmä didaktická a pedagogická prípravenosť začínajúcich učiteľov.

Nie nevýznamnou otázkou je aj platové ohodnotenie učiteľov. Nemyslím si, že je reálne v tejto profesii zarábať nadpriemerne (nech to už znamená čokoľvek), avšak v súčasnosti je u nás plat učiteľa podpriemerný, neuspokojivý a demotivujúci. Ohodnotenie by malo byť na takej úrovni, aby sa učiteľ s vysokoškolským vzdelaním nemusel zamýšľať nad tým, či si vôbec môže založiť rodinu alebo prečo mu banka neposkytne úver na bývanie.

Chorobou učiteľského stavu je nízka atraktivita, slabá alebo žiadna selekcia učiteľov, slabé finančné ohodnotenie a v mnohých prípadoch aj vyhorenie učiteľov.

Aké dôsledky má táto situácia na život v triede?

Keď učiteľ vstupuje do triedy, v istom zmysle ide žiakom „odovzdať“ vedomosti, informácie a skúsenosti. Zároveň demonštruje svoj postoj k tomu, čo učí. Skúsím

to ilustrovať na práci predavačky v obchode, ktorá sa tiež usiluje niečo predáť. Ak vstúpíte do obchodu a stretnete unavenú ženu, ktorá si vás kvôli vyčerpaniu nevšimne a zabudne sa aj odzdraviť, vidíte, že je to vyhorený človek. Človek, ktorý vie vydať tovar a zúčtovať platbu, ale nič viac. Obchod prebehol, no nebol to pre vás kvôli aký zážitok, a tak sa tam viac nevrátite. Iný príklad: Prídete do obchodu, predavačka vás pozdraví, usmieva sa na vás, zaujíma sa, ako sa máte, a venuje sa vám. Je šikovná a predá vám aj to, čo ste vôbec nechceli, pretože je schopná vás motivovať, byť partnerom. Hovorí sa tomu prozákaznícka orientácia alebo jednoducho ľudský prístup. Z tohto obchodu odchádzate spokojný, lebo ste dobre nakúpili a naviac to bol pre vás zážitok. Myslím si, že aj škola by mala byť takým miestom, kde ste „dobře nakúpili“. Mladý človek by si v nej mal povedať „chcem tu prichádzať každý deň“, alebo dokonca uvažovať o tom, že sa sem raz vráti ako učiteľ.

Jan Ámos Komenský bol presvedčený o tom, že učiteľ má učiť šikovne, ľahodne a naisto. Teda tak, aby hodina s ním nebola nudná, aby bola zaujímavá pre obe strany a aby si z nej deti niečo zapamätali. Čo si o tom myslíš? Aký je podľa teba dobrý učiteľ?

Rola učiteľa nesie so sebou viacero remesiel, ktoré musí zvládať. Raz je manažér, inokedy facilitátor, mediátor, showman, herec, hodnotiteľ, sudca, sociálny a administratívny pracovník, strážca a v mnohých ohľadoch aj druhý rodič. Dobrý učiteľ vie žiakom motivovať, povzbudiť a inšpirovať; má pozitívne myslenie, entuziazmus, zmysel pre humor, trpezlivosť, vysoké nároky; je chápatý poslucháč, vytvára priateľskú atmosféru a je pre svojich žiakov príkladom vo viere.

Ak by som to chcel trochu zjednodušiť, povedal by som, že dobrý učiteľ je taký, ktorý dobre komunikuje. Učiteľ je úspeš-

ný natoľko, nakoľko zvláda komunikáciu. Zároveň musí mať srdce pre tých, ktorých učí, aby žiaci vedeli, že je tam pre nich a že im chce odovzdať dobré veci. Hovorí sa, že ľudia prijímajú do zamestnania kvôli ich odbornosti, ale vyhadzujú ich kvôli tomu, ako komunikujú alebo aké majú vzťahy. Komunikácia a vzťahy sú teda „základné remeslá“ učiteľa, pretože prebiehajú so žiakmi, kolegami, nadriadenými aj s rodičmi.

Keď sa pozrieme na progres školského systému vo Fínsku alebo Francúzsku, vidíme, že základom ich úspechu je učiteľ; resp. osobnosť učiteľa, ktorá dokáže rozvíjať celkovú osobnosť žiakov (nielen ich odbornosť). Čo okrem učiteľa, ktorý je osobným aj osobnostným vzorom pre svojich študentov, by nemalo chýbať na žiadnej vyučovacej hodine?

V našej škole sa snažíme, aby vzdelávanie bolo pre žiakov zážitkom, aby bolo, ak je to možné, čo najviac autentické. U nás panuje zhoda, že dobré vyučovanie je také, ktoré rešpektuje motiváciu podľa Maslowova, Gardnerovo rozdelenie inteligencie a Bloomovu taxonómiu cieľov. V tejto trojkombinácii máme najväčšiu šancu, že sa žiaci na hodine nestračia a neunudia k smrti, ale že sa niečo naučia a budú sa tešiť na ďalší školský deň.

Mnohokrát počúvame názor, že „deti už nie sú v škole také, ako kedysi...“ Aké teda sú súčasné deti?

Myslím si, že deti vo svojej podstate sú stále tie isté, aj keď všetky jedinečné. Všetky majú potrebu byť prijaté, milované, akceptované, potrebujú nádej, že to všetko má zmysel, že to k niečomu vedie. Potrebujú odpovede na svoje otázky, vedomie bezpečia a zázemia, ale aj slobodu experimentovať a hrať sa. To, čo sa zmenilo, je prostredie, v ktorom sa dnešné deti pohybujú. Vďaka prostriedkom komunikácie, ako sú médiá, google, facebook či mobilová komunikácia, sa stávame glo-

bálnou dedinou (takmer ihneď vieme, čo robí sused z vedľajšej ulice, ale aj kamarát v USA). Tieto prostriedky dávajú pocit, že máme možnosť všetko o všetkom a všetkých vedieť. Zároveň majú aj priamy dosah na školu, ktorá prestáva byť jediným zdrojom informácií. Dnes napríklad nie je problém študovať na zahraničnej škole v pohodlí domova cez e-learning. Fenoménom sa stáva Khan Academy – voľne prístupné online lekcie z jednotlivých predmetov, vyučovaných na školách. Globálnym sa teda nestáva len svet, ale aj vyučovací proces. O to viac dôležitými sa stávajú osobné vzťahy, potreba intimity, stíšenia, reflexia vo vzťahu k našej histórii, kultúre, náboženstvu a viere. Práve tu vidím nezastupiteľné miesto rodiny, školy, ale aj cirkvi.

Mnohí z nás zrejme nikdy nebudú riaditeľmi. Povedz nám preto, čo máš rád na funkcii riaditeľa základnej školy? Čo si v tejto práci žiada najviac sebazaprenia?

Viete, hovorí sa, že školu riadi riaditeľ, ale v škole beží toľko procesov, že nie je v silách človeka, aby ich všetky obsiahol. Všetko sa to nakoniec zredukuje na to, že človek predovšetkým riadi seba, svoj čas a zopár projektov; zároveň si delí veci na dôležité a naliehavé a počas dňa má reálne dosah na zopár najbližších spolupracovníkov. Čomu sa však riaditeľ nevyhne, je to, aký smer určí škole a ako toto zameranie pochopia kolegovia. Je zodpovedný za to, ako nastaví procesy a kultúru v škole a akých kolegov si vyberie. Ak má spolupracovníkov, ktorí sú zodpovední, tvorí a iniciatívni, vtedy je to radosť. Je mi ľúto, že takýchto spolupracovníkov mám.

Byť riaditeľom pre mňa predovšetkým znamená možnosť ovplyvniť mnohé veci, čo je na jednej strane ohromná výzva a príležitosť, na strane druhej však veľká zodpovednosť. Pred deviatimi, respektíve desiatimi rokmi som bol pri začiatku EZŠ, tento rok sme otvárali materskú školu,

budúci september otvárame evanjelické gymnázium... Momentálne mám pocit, že som v úlohe akéhosi „štartéra“. Je zaujímavé môcť začínať nové veci, pretože si človek často kladie otázky ako: stihneme to, ako zareagujú ľudia na našu ponuku, bude to dobre pokračovať, zvládneme to? Je to také napínavé.

Môj učiteľ raz prirovnal život k žonglovaniu. Vysvetlil nám, že v živote v podstate žonglujeme s piatimi guľami. Ich mená sú Práca, Rodina, Zdravie, Priatelia a Duša a všetky sa snažíme udržať vo vzduchu. Ktorú „guľu“ vo svojom živote zanedbávaš najviac? Snažíš sa s tým niečo robiť?

Prirovnanie k žonglovaniu je veľmi trefné, lebo hovorí o tom, že v istom okamihu veci nemáme vo svojich rukách a pod kontrolou; niečo vtedy ide hore a niečo zase padá. Možno je aj dobré, že všetky veci nemáme pod kontrolou. Ak by som však mal hovoriť o stave, t. j. ako je to tu a teraz, nie o dynamike života, tak by som povedal, že momentálne vzhľadom na našu pracovnú vyťaženosť asi najviac pokrívka rodina. Ten pocit a stav sa však mení, podobne ako pri žongľovaní. Iné je to v septembri, keď začíname školský rok, iné je to cez sviatky a zase iné cez prázdniny.

Ako ti v tom všetkom pomáha Boh? A ako viera v Boha vplýva na tvoju prácu?

V prvom rade treba povedať, že neviem, či by som robil učiteľa (zvlášť učiteľa na evanjelickej škole), keby nebolo Boha. To, že som práve tu, je Jeho dielo. Je to Jeho vedenie – tak to vnímam. Boh mi dal rodinu a zázemie. Dáva zmysel mojej práci, inšpiráciu na smerovanie môjho života, ale aj života školy. Dáva mi pokoj vtedy, keď je toho priveľa...

Ako vnímaš potrebu kresťanských hodnôt na poli vzdelávania?

Mottom našej školy je urobiť všetko pre to, aby žiaci v pravde a láske rástli v Kristovi v každom smere. V škole chceme budovať atmosféru lásky, vzájomného rešpektu, otvorenej komunikácie a hľadania pravdy nielen tej z malým „p“, ale aj pravdy s veľkým „P“, a to tak, aby každý žiak mohol rásť vo všetkých daroch, talentoch a rozvinúť svoj potenciál.

Neviem, či sme celkom docenili slobodu ako hodnotu, ktorú sme dostali po nežnej revolúcii, aby sme robili veci lepšie, novým spôsobom, aby sme zakladali školy, pisali učebnice, robili misiu tak doma, ako aj v zahraničí, robili sociálnu službu či charitu. Fakt, že kedy nebolo slobody, nebola by ani naša škola – prizvukujem to aj žiakom. Sloboda učiť a prostredníctvom toho viesť mladú generáciu ku kresťanským hodnotám je Boží dar. O to viac sa tešíme z projektu „Nenápadní hrdinovia“, do ktorého sa naša škola zapojila už tretíkrát. Tento rok zvíťazil práve projekt o D. Bancíkovej, prvej slovenskej evanjelickej fárarke, ktorú vypracovali naše žiačky. Dievčatá svoje poznatky v práci zhrnuli takto: „Darinka bola človek, ktorý trpezlivo išiel za svojou vierou, za svojím snom cez všetky možné prekážky, či už tie, ktoré jej kladli štruktúry cirkvi alebo štátna moc.“ Práve táto fárarka ECAV je podľa mňa perfektným príkladom pre mladú generáciu, ako bojovať za svoju vieru cez rôzne prekážky a ako sa držať svojho sna.

O nás kresťanoch asi najviac hovorí láska k Božiemu slovu a služba bližným. Kde sa žiaci učia hodnotám evanjelia a kde konkrétne slúžia?

V našej EZŠ sa snažíme inšpirovať žiakov biblickými príkladmi tak počas bohoslužieb, ranných stušení, ako aj počas hodín náboženstva. Životný príklad je pre nich rozhodujúci. Preto sa ich usilujeme viesť aj k tomu, aby sa učili modliť a pomáhať tým, ktorí to potrebujú.

Spolupracujeme s domovom dôchodcov Evanjelickej diakonie v Sučanoch a každý rok finančne podporíme rôzne projekty. Sú medzi nimi napríklad také, ktoré prispeli v práci s utečencami či bezdomovcami. Rovnako podporujeme prácu slovenských misionárov v Rusku, misiu na Ukrajine či iné projekty pomoci v Afrike. Veríme, že tieto projekty žiakom dávajú možnosť prakticky prejavíť svoju vieru.

Od septembra 2013 vzniká v Martine evanjelické gymnázium, ktoré bude okrem angličtiny ponúkať aj rešpektujúce a podnetné spoločenstvo a stretnutie s Božím slovom, kresťanskými hodnotami a službou. Zdá sa, že nové gymnázium opäť napája mesto Martin na niekdajšiu tradíciu jeho vyššieho školstva z 2. polovice 19. storočia...

Vznik a ďalšiu existenciu Evanjelického gymnázia v Martine (EGMT) vnímam ako obrovskú výzvu a zároveň zodpovednosť. Gymnázium skutočne chceme nadviazať na najlepšiu evanjelickú náboženskú a kultúrnu tradíciu v Martine; hlásime sa k nej ako k svojmu dedičstvu. V mojich očiach predstavuje generácia ľudí, ktorí založili prvé slovenské gymnázium, ohromne odvážnych, aktívnych a tvorivých ľudí. Aj oni dokázali postaviť školu sami – iba z darov, zbierok a ohromnou podporou cirkvi. Skutočne verím, že nadviažeme na ich dedičstvo... Gymnázium nestavíme na „zelenej lúke“. Okrem spomínaného dedičstva z minulosti chceme gymnázium nadviazať na evanjelickú základnú školu, a to programom i samotným zameraním školy.

Čo bude prioritou nového biblingválneho evanjelického gymnázia? S čím prichádzate „na trh“?

Pre nové gymnázium sme vytýčili tri hlavné priority: Chceme, aby žiaci zažili vzdelávanie s vysokým akademickým

štandardom, ktoré je primerane náročné a posúva ich k naplneniu osobnostného potenciálu. Zároveň chceme, aby žiaci zažili stretnutie s Božím slovom, s kresťanskými hodnotami a príkladmi kresťanského charakteru. Do tretice chceme žiakov naučiť, aby nemysleli len na seba, ale aj na iných; aby vedeli a zakúsili, že tu nie sú sami. Sú vždy súčasťou širšieho spoločenstva – školského, cirkevného i občianskeho. Povedané v skratke: túžime ponúknuť program, v ktorom žiaci nájdu hlboký akademický, kresťanský zážitok a zážitok spoločenstva.

Nedávno som čítala zaujímavý citát z roku 1730. Je napísaný na kostole v Sussexe vo Veľkej Británii a hovorí, že „úlohy bez vízie sú len drinou, ale vízia bez úloh nie je nič viac než sen.“ Aká je teda vízia EGMT a aké úlohy má pred sebou?

Predovšetkým chceme splniť tri hlavné priority – ponúknuť program, v ktorom žiaci nájdu plnohodnotný akademický zážitok, hlboký kresťanský zážitok a zážitok spoločenstva. Aby sa táto vízia splnila, je potrebné dopracovať detailný program školy, ale aj školského vzdelávacieho programu a plánu práce. Súčasťou týchto úloh je i propagácia EGMT a prijímacie konanie. Potom, o trochu neskôr, nás čaká príprava priestorov a nákup zariadenia pre školu. Personálne obsadenie máme pre prvý rok gymnázia doriešené. Máme radosť, že medzi sebou máme ďalších učiteľov, ktorí budú podporovať rast žiakov z ich duchovnej stránky, pretože im záleží na tom, aby sa u študentov budoval ich charakter a hodnoty. Na škole už teraz pôsobia americkí lektori, školský farár, spirituál, špeciálny pedagóg i školský psychológ. Nateraz sú kľúčové prijímačky a potom sa budeme tešiť na našich prvých študentov.

ZA ROZHOVOR ĎAKUJE HEDWIGA TKÁČOVÁ ◊

Nové Evanjelické bilingválne gymnázium v Martine nadväzuje na generáciu významných evanjelikov

TRI ZÁŽITKY VO VZDELÁVANÍ

Od budúceho školského roka bude v Martine pôsobiť nové Evanjelické bilingválne gymnázium, ktoré je výnimočné tromi zážitkami: akademickým, kresťanským a zážitkom spoločenstva. Študenti zažijú skutočný akademický zážitok – vzdelávanie, ktoré je primerane náročné, aby mohli naplniť svoj potenciál a byť tak vedomostne aj prakticky pripravení na vysokoškolské štúdium doma i v zahraničí. Zážitok spoločenstva dáva žiakom spoznať bezpečné a podnetné vzťahy nielen so spolužiakmi, ale aj s pedagógmi. Tretí zážitok prináša stretnutie s kresťanskými hodnotami a príkladmi kresťanského charakteru. „V našej škole sa snažíme, aby vzdelávanie bolo pre žiakov zážitkom a aby bolo čo najviac autentické,“ hovorí riaditeľ školy Jozef Sopoliga.

V akademickej časti sú pre študentov preto pripravené zaujímavé aktivity – angličtina 16 hodín týždenne s americkými lektormi, predmetové olympiády, možnosť získať medzinárodné jazykové certifikáty, školský časopis či debatný klub. Študenti budú zapojení aj do viacerých medzinárodných projektov, medzinárodnej výmeny žiakov a štúdiá v zahraničí. Súčasťou vzdelávacieho programu sú i letné stáže alebo štúdium aplikovanej ekonómie, v ktorej si študenti vyskúšajú vedenie vlastnej fiktívnej firmy. Vzdelávací program doplní aj ich projektová práca, bloková a tematická výučba. Aj vďaka tomu sa škola už teraz pripravuje na získanie International Baccalaureate – osvedčenia Medzinárodnej vzdelávacej organizácie (IBO) so sídlom v Ženeve.

PRAVDA S VEĽKÝM P AJ V ŠKOLE

Prostredníctvom tretieho zážitku vo vzdelávacom procese, ktorým je stretnutie s Božím slovom, kresťanskými hodnotami a príkladmi kresťanského charakteru, má škola za cieľ osloviť žiakov skrze evanjelium a zároveň budovať prosociálne správanie – aby sa živé Slovo dotýkalo celej osobnosti žiakov. Riaditeľ gymnázia Jozef Sopoliga preto hovorí o prioritách školy, ktorými sú „atmosféra lásky, vzájomný rešpekt, otvorená komunikácia a hľadanie pravdy s veľkým P, a to tak, aby každý žiak mohol rásť vo všetkých daroch, talentoch a rozvinúť svoj potenciál“.

V oblasti kresťanského zážitku bude súčasťou školy vyučovanie náboženstva dvakrát do týždňa, ale aj ranné stíšenia, školské bohoslužby, školský diskusný klub, projekty pomoci iným a podpora misijných aktivít. „Keďže chceme, aby študenti mali aj zážitok spoločenstva, zameriavame sa i na rozvoj kľúčových kompetencií a prosociálneho správania a s týmto cieľom plánujeme uskutočniť teambuildingové aktivity, prosociálne výcviky, viesť školský spevok a školskú kapelu či školské reprezentačné družstvá,“ vysvetľuje J. Sopoliga. Zaujímavým spestrením štúdiá sú i letné tábory, na ktorých budú študenti participovať s ďalšími domácimi aj zahraničnými partnerskými školami.

TRADÍCIA POKRAČUJE...

Prostredníctvom kresťanských hodnôt vo výchove a vzdelávaní napája nové gymnázium mesto Martin na niekdajšiu tradíciu jeho vyššieho školstva z 2. polovice 19. storočia. „V mojich

očiach predstavuje generácia ľudí, ktorí založili prvé slovenské gymnázium, nesmierne odvážnych, aktívnych a tvorivých ľudí, a preto verím, že nadviažeme na ich dedičstvo," dodáva riaditeľ Sopoliga.

Nové evanjelické gymnázium nadväzuje okrem dedičstva predkov aj na čoraz úspešnejšiu evanjelickú základnú školu, ktorá aktuálne patrí medzi 4 % škôl s najlepšimi výsledkami na Slovensku. Tento úspech v januári potvrdili aj nezávislé testy žiakov 8. a 9. ročníka s názvom Komparo 2012, ktoré preverili úroveň žiakov v troch vedomostných okruhoch – v slovenskom jazyku a literatúre, v matematike a v prírodovedno-spoločenskom bloku. K významnému úspechu EZŠ v Martine, ktorá kladie dôraz na biling-

válnu formu vyučovania v anglickom jazyku, prispeli aj americkí lektori, učiaci rodenou angličtinou. Na jazykovej príprave uskutočňovanej americkými lektormi sa navyše zúčastňujú aj samotní pedagógovia.

Fakt, že Evanjelická základná škola v Martine je úspešnejšia ako 96 % ostatných slovenských základných škôl svedčí o kvalitnej systematickej práci. Na Evanjelickú základnú školu preto nové Evanjelické gymnázium v Martine priamo nadväzuje, a to programom i samotným zameraním školy. Ak k vzdelávacej časti pridáme výchovu v duchu kresťanských hodnôt a príkladov kresťanského charakteru, rozpoznavame v Martine kvalitnú výučbu a výchovu aj na pôde evanjelického vzdelávania.

HEDWIGA TRÁČOVÁ <>

Memorandové námestie,
17. 3. 2013

Na Evanjelickej spojenej škole v Martine je už tradíciou pomáhať iným prostredníctvom rozličných projektov. Tento raz sa sa škola rozhodla finančnou zbierkou podporiť sociálny projekt zameraný na podporu vzdelávania mladých ľudí v Afganistane. Prostredníctvom výstavby Inštitútu odborného vzdelávania v meste Charikar, v provincii Parwan budú môcť chlapi získať vyššie odborné vzdelanie v oblasti poľnohospodárstva a dievčatá v oblasti manažmentu a žurnalistiky.

Lásku k blížnym máme v krvi

Národnú transfúziu službu v Martine dnes navštívil tím študentov a pedagógov Katedry náboženských štúdií na Žilinskej univerzite, aby chorým a núdznym daroval najvzácnejšiu tekutinu – krv.

Krvné skupiny ľudstvo objavilo už dávno. V roku 1900 Karl Landsteiner poukázal na to, že ľudí možno rozdeliť do 3 skupín (dnes nazývaných A, B, O) a o niečo neskôr bola objavená i štvrtá skupina – AB. Vývoj ide dopredu milovými krokmi a dnes je známy už aj biologický význam krvných skupín (sú napríklad dôležitým transportérom biologicky dôležitých molekúl alebo nositeľmi enzýmov). Ich dôležitosť si uvedomujú aj študenti Katedry náboženských štúdií, ktorí sa rozhodli pomôcť chorým a núdznym

práve prostredníctvom darovania najvzácnejšej tekutiny – krvi.

Študenti programu Misijná práca s deťmi a mládežou, ktorá je akreditovaná na Žilinskej univerzite a reálne prebieha na detašovanom pracovisku v Martine, neostali vo svojom dobrom úmysle sami. Spolu s nimi sa rozhodli darovať krv aj ich pedagógovia. „Bola to spoločná akcia študentov a učiteľov a sme radi, že sme mohli pomôcť dobrej veci aj cestou darcovstva vlastnej krvi,“ poznamenal pedagóg Tomáš Gulán.

Dobročinná akcia mala i vzdelávací charakter. Dozvedeli sme sa, že vyšetrenie pred samotným darovaním krvi má zabrániť prenosu infekčných ochorení medzi darcom a príjemcom transfúzie. Aj preto je pred odberom krvi potrebná zodpovedná príprava a pravdivé vyplnenie dotazníka darcu. Študentov a pedagógov potešilo, že darcovia nemusia prísť na odber krvi hladní. Poznávacím znamením celej skupiny sa stali pôstne raňajky, ktoré pozostávali z chlebička s medom alebo džemom. Kávovým fanúšikom bol dokonca dovolený aj chutný čierny mok.

„Bol to zážitok a človek má potom veľmi dobrý pocit,“ povedal o svojich dojmach z darcovstva krvi jeden zo študentov. Sestrička Národnej transfúznej služby v Martine zhodnotila, že „úsilie o túto formu pomoci je na Slovensku pomerne vysoké“. Hoci je výskyt krvných skupín v rôznych geografických podmienkach rozdielny, na Slovensku platí, že najčastejšou krvnou skupinou je skupina A. Preto táto krvná skupina je u nás aj najviac žiadaná. To však neznamená, že „potrebné nie sú aj ostatné krvné skupiny, a preto sú v transfúzijských stanicách vítaní všetci ochotní darcovia,“ dodala s úsmevom sestra oddelenia.

HEDWIGA TRÁČOVÁ

Kovács Anna, Matus László:
Utrpenia Jóba – peripetie jedného evanjelického zboru
 Slovenský ev. zbor, Budapešť 2012

Pri príležitosti 150. výročia obnovenia evanjelického slovenského cirkevného zboru v Budapešti vyšla Pamätnica peštianskeho slovenského evanjelického zboru pod názvom *Utrpenia Jóba – peripetie jedného evanjelického zboru*. Autorsky sa na nej podieľali Anna Kováčová a Ladislav Matus. Publikácia je dvojjazyčná a vyšla za značnej sponzorskej podpory prispievateľov v Maďarsku a na Slovensku. Pamätnica je rozdelená do štyroch kapitol. Pred každou kapitolou je obsiahly úvod, čo umožňuje lepšie sa oboznámiť s materiálom a autorským vysvetlením okolností vzniku dokumentu.

V prvej kapitole *Introitus – Kňazi o zbere (1787–1854)* sú sústredené na archívne dokumenty o dejinách zboru v súhrnnych prácach kňazov pôsobiacich v cirkevnom zbere. Medzi nich patrili Martin Morhác (1864–1941) a Eugen Szilády (1909–1965). Ich pohľady vychádzajú zo širšieho spoločenského kontextu histórie doby a zástoja jednotlivých osobností v cirkevnom zbere. Vývoj môžeme sledovať od založenia zboru, výstavby kostola, školskej budovy na Kerepešskej ceste, od farára a neskôr biskupa Daniela Bacháta a jeho nástupcu Martina Morháča. Súčasnosť je zastúpená príspevkami z vlastného funkčného obdobia posledných troch kňazov: Františka Cselovského, Attilu Spišáka a Hildy Gulácsiovej-Fabulovej.

Druhá kapitola je *Spev graduálu – Na ceste k samostatnosti (1787–1854)*. Uvedené roky možno považovať za prvé obdobie histórie slovenského cirkevného zboru v Budapešti. V kapitole sú sústredené zachované dokumenty od roku 1820. Vtedy sa stal ev. kaplánom Ján Kollár a za jeho pôsobenia (1819–1849) sa napísalo nespočetné množstvo spisov, výkazov, korešpondencie okolo je-

ho úradu, čo sa prejavilo aj v publikovaných prameňoch. Medzi dokumentmi je odcitovaná i *Žiadosť slovenských členov pešťbudínskeho evanjelického cirkevného zboru (1820)*, výzva na založenie slovenskej školy, Kollárov list adresovaný časopisu *Hesperus*, rozhodnutie podžupana Barczaya vo veci sporu v pešť-budínskom ev. zbere, správa komisie župy, dokumenty viažuce sa k nákladom na ubytovanie a stravu Jána Kollára (1824–1825), Kollárov list o ťažkostiach usporiadania slovenského zboru, jeho záväzok na výstavbu nového slovenského kostola, úryvok zo zápisnice nedeľnej školy slovenského zboru až po Kollárov list, v ktorom sa zriekol svojho farárskeho úradu (1849).

Tretia kapitola *Communio – Komunita kostola a Lutherovho dvora (1855–1918)* predstavuje obdobie rozkvetu slovenského zboru, hoci posledné roky sa už považujú za začiatok jeho úpadku. Pramene dokumentujú dejiny kostola, školy a Lutherovho dvora za tridsaťtri rokov pôsobenia farára Daniela Bacháta a učiteľa, hudobného skladateľa a kantora Ludovíta Izáka Lihoveckého. Zverejnené sú v nej *Spomienky Jána Pravolúba Bellu*, žiadosť slovenského zboru adresovaná Ministerstvu náboženstva a verejného školstva, pozývajúci list Danielovi Bachátovi na účinkovanie v slovenskom zbere (1873), odvolanie slovenského zboru vo veci zástavby pozemku na Kerepešskej ceste, odborný posudok Frigyesa Podmaniczského o zástavbe pozemku na Kerepešskej ceste, stavebná zmluva medzi slovenským zborom a Károlyom Deutschom, výňatok zo zápisnice zasadnutia stavebného výboru, správa o objektoch na Kerepešskej ceste, správa školského inšpektora o slovenskej škole, *Vizitácia seniorálneho predsedníctva v slovenskom zbere (1910)*, *stanovy Spolku*

Slávnosť 150. výročia obnovenia slovenského evanjelického cirkevného zboru v Budapešti

dobročinných žien cirkvi ev. a. v. na Kerepešskej ceste, úryvok z denníka Fedora Ruppeldta.

Posledná štvrtá kapitola Postludium – Späť k začiatkom (1919–1974) zachytáva obdobie po vzniku prvej Československej republiky, keď sa viacerí členovia budapeštianskeho slovenského zboru presťahovali na Slovensko. Ďalšie osudy ev. slovenského zboru na Kerepešskej ceste neboli priaznivé. Zanikol spevácky zbor, pomocná pokladnica a vyučovanie v školskej budove. Vtedajší farár na Lutherovom dvore Martin Morháč bol odvezený do internačného tábora. Povojnové roky zboru sú spojené s ďalšími konfliktmi s užívaním nájomných domov. Obdobie účinkovania farára Eugena Sziládyho trvalo od r. 1942 do r. 1965. Posledné roky sú spojené so zoštatnením nehnuteľností a predajom kostola. Predaný kostol neskôr slúžil ako kancelárska budova, predvážacia miestnosť, fotolaboratórium a kníhkupectvo a po privatizácii ako diskotéka, bingo-herňa, predajňa textilů second-hand a stredisko bojových umení. Medzi zverejnenými dokumentmi v tejto kapitole je list Martina Morháča, list slovenského zboru adresovaný Miklósovi Horthymu, list Gustáva Adolfa Broschku, návrh slovenského zboru vo veci investičného príspevku zaslaný ministromi spravodlivosti, dohoda o pôžičke, k 100. výročiu narodenia Daniela Bacháta, žiadosť slovenského zboru vo veci zoštatnenia jeho

nehnuteľností (1954), zápisnica z cirkevnej vizitácie (1964), predaj kostola (1965), úryvok z rukopisnej práce Emila Korena, zápisnica z konventu (1966) a pod.

Cenná je i obrazová príloha Pamätnice zameraná na osobnosti (Ján Kollár, Ján Kadavý, Daniel Bachát, Michal Morháč, Fedor Ruppeldt, Eugen Szilády), zo stavby kostola a prísluších obytných budov. Z bohatého archívu budapeštianskeho slovenského zboru sú zastúpené matriky, duchovné knihy a spevníky.

Pamätnica peštianskeho slovenského evanjelického zboru si nesporne zasluhuje našu pozornosť nielen tým, že chce zvečniť pamiatku minulosti svojho zboru. Ale je predovšetkým cenným pramenným materiálom aj k slovenským osobnostiam, ktoré tam žili a pôsobili.

Pri vzácnej príležitosti 150. výročia obnovenia slovenského evanjelického cirkevného zboru v Budapešti, ktorá sa konala 16. 12. 2012, a prezentácie vydané Pamätnice boli odhalené štyri pamätne dvojazyčné tabule venované farárom a básnikovi Jánovi Kollárovi, biskupovi a básnikovi Danielovi Bachátovi a učiteľovi, kantorovi a hudobnému skladateľovi Ludovitovi Izákov Lihoveckému, ktoré sú umiestnené pri vstupe do bývalého slovenského ev. kostola na Kerepešskej ceste (dnes Rákócziho ulici) v Budapešti.

VIERA SEDLÁKOVÁ

VÝROČNÁ SPRÁVA CIRKENÉHO ZBORU ECAV V MARTINE ZA ROK 2012

Ak Hospodin nestavia dom, márne sa namáhajú stavitelia; ak Hospodin nestráži mesto, márne bdie strážnik. Márne vám zavčasu vstávať a neskoro si sadať, ješť v bolesti vyrobený chlieb; dosť dáva On svojmu milému v spánku. Ajhľa dedičstvom od Hospodina sú synovia, odmenou je plod života. Ako sú šipy v ruke hrdinovej, taký sú synovia mladosti. Blahoslavený je muž, čo si nimi naplnil tulec; nevyjde na hanbu, keď bude rokovat' s nepriateľmi v bráne.

Ž 127

Vážení výročný konvent, bratia a sestry v Pánovi!

Ak Hospodin nestavia dom, márne sa namáhajú stavitelia; ak Hospodin nestráži mesto, márne bdie strážnik. Koľkokrát sme počas minulého roku začínali brigády a iné aktivity práve týmito slovami, týmto žalmom, aby sme si uvedomili márnosť každého diela, každej práce, ale aj každej myšlienky, ak je bez Božieho požehnania.

V biblickom úvode k výročnej správe nás Pán Boh vyzýva k prehodnoteniu každého nášho skutku aj myšlienky. V slovách nášho žalmu sa trojnásobne ozýva „márne“.

Najprv upozorňuje na stavbu domu, ktorá je absolútne márna a vyjde navnivoč, keď ho nestavia Hospodin. V pôvodnom texte sa pod pojmom dom rozumie skôr rodina, domácnosť alebo v súvisi s chrámom chrámové spoločenstvo – cirkevný zbor. Teda skôr tí, ktorí v dome bývajú, než akási stavba domu z tehál. Ide teda o naše spoločenstvo a vzťahy. Pod tento dom, bratia a sestry, sa zmestí všetko v tomto smere. Mohli by sme začať tým najväčším domom, ktorým je tento štát, alebo ak chcete aj Európa a celý svet, ktorý, ak sa bude stavať bez Pána Boha, neprinesie žiadne požehnanie a nebude miestom pokoja prosperity. To isté platí aj o našom cirkevnom zbore v Martine. Ak bude založený na falošnej láske, ak zviťazia reči v kuloároch a nie na mieste oficiálnych stretnutí, ak nebudeme k sebe otvorení a nedokážeme si potom, keď to bude treba, aj vzájomne odpustiť, tak to bude iste stavba bez Pána Boha, aj keď sa na nej veľmi narobíme. Aj preto výročný konvent otvárame čítaním Žalmu 127. Túžime, aby všetko, čo v zbore konáme, nebolo bez problémov a ťažkostí, ale aby vo všetkom bol prítomný Pán Boh. Najpravdepodobnejšie sa v našom žalme pod domom myslí rodina. Väčšina teológov sa totiž domnieva, že tento žalm sa spieval ako pozdravná pieseň otcovi pri narodení syna, a možno aj pri zakladaní rodiny. Mala otca – otcov, vlastne rodičov upozorniť, že na to, aby bol dom, domácnosť a celá rodina v poriadku, bolo potrebné budovať ju s Bohom. Tešíme sa rodinným spoločenstvám, stretávaniu mladých manželských párov. Ale mohli by sme v tejto veci urobiť aj viac, hoci sa vo svete, v ktorom manželská láska a oddanosť už neznamenajú takmer nič, pracuje veľmi ťažko.

Márnosť ľudského úsilia bez Božej podpory a požehnania pripomína druhá polovica 1. verša žalmu v súvisi s ochranou mesta. Jednoznačne zvestuje, že je márne všetko úsilie o ochranu mesta, ak Hospodin odtiahol svoju ochrannú ruku od neho, alebo ak sa strážcovia rozhodli ignorovať Božiu stratégiu ochrany mesta. Pod

ochranou mesta by sme mohli rozumieť hlavne ochranu svätých vecí – ako napríklad chrám, knihu zmluvy, archu a ostatné sakrálné predmety. Teda v prvom rade to, čo malo do činenia s bohoslužbou. Pre nás, bratia a sestry, to prenesene znamená strážiť dedičstvo viery a poznania Boha. Skutočnosť, že evanjelické povedomie upadá a s ním upadá aj viera a bázeň pred Hospodinom, hovorí o tom, že buď nie sme dobrými strážcami, alebo sme sa rozhodli tento Boží poklad strážiť sami. Vieme, že by tu s nami mohli sedieť aj iní, ešte stále evanjelici, ale možno sme nedokázali ubrániť poklad viery odložený práve pre nich. Možno, že sme si tak neustrážili poklad ani pre svoje vlastné potomstvo, lebo sme si mysleli, že bude stačiť, keď budú slušne vychovaní a akademicky vzdelaní, ale to je málo. Práve dnes vidíme, že je to málo. Máme my evanjelici ešte čo strážiť? Určite áno. Minule som dal jednému dospelému človeku, ktorý sa pripravoval na confirmáciu, confirmačnú príručku. Takmer vždy to robím s malou dušou, lebo som si vedomý, že je to skoro nezáživná kniha plná otázok a odpovedí. Bol som prekvapený, keď mi ten človek naplnený úžasom rozprával, akým bohatstvom viery my kresťania disponujeme. Strážme si toto bohatstvo a dbajme o to, aby sa vždy dostávalo do správnych rúk aj srdc!

A napokon nám Pán Boh, milí bratia a sestry, chce povedať niečo o márnosti do nášho hospodárenia, do toho čo vykonali naše ruky. *Márne vám zavčasu vstávať a neskoro si sadať, ješť v bolesti vyrobený chlieb.* V minulom roku sa vykonalo pomerne dosť práce. Nesmieme zabudnúť na to, že to všetko má ukazovať v prvom rade na Pána Boha. Bez Jeho požehnania by sme sa možno vôbec nepohli. Niekedy mám dokonca pocit, že silu našich milodarov neurčuje konverzný kurz eura, ale láska, s ktorou sú venované. A keď príde sestra dôchodkyňa a dá povedzme 50 eur, dáva omnoho viac. Lebo nedáva s hnevom a výčitkami, ale s láskou a modlitbou. Toto je pridaná hodnota Kristovej cirkvi, ktorou musíme osloviť aj tento svet. My sme sa pohli vo viere a v nádeji, že v tom, čo sme urobili v uplynulom roku, sme hľadali a plnili predovšetkým Božiu vôľu, aby dom, mesto i naše vstávanie nebolo márne, ale prinieslo požehnanie.

O chvíľu budeme čítať a schvaľovať správu za rok 2012 a budeme mať možnosť uvažovať, kde sme narobili najviac chýb a čo nášmu zboru prospelo. Ukážeme si, kde máme ako spoločenstvo bratov a sestier medzery, kde si možno nerozumieme, kde by sme mohli pridať, kde by to chcelo viac ochoty a viacej zapálu atď. No bude to priestor aj na naše víťazstvá, úspechy a pokroky, ktoré sme v milosti Božej dosiahli.

Za takmer 15 rokov mojej služby farára som podal už niekoľko správ. A každú jednu som zakončil týmito slovami: „Tomu však, ktorý môže nad toto všetko učiniť omnoho viac, ako my prosíme alebo rozumieme, a to podľa moci, ktorá pôsobí v nás, Tomu buď sláva v cirkvi a v Kristovi Ježišovi po všetky pokolenia až na veky vekov. Amen.“ A my, bratia a sestry, len môžeme dodať, že Pán Boh vyplnil tieto slová pri nás tak, aby sme Mu z celého srdca vzdali vďaka a česť, že Jeho práca nebola pri nás daromná. Amen.

*Výročná správa je rozdelená do štyroch celkov, v ktorých si priblížime boho-
služobný, organizačný a hospodársky život v našom cirkevnom zbore (CZ).
Poslednú časť tvorí kontrola plnenia uznesení a uznesenia na nasledujúce ob-
dobie.*

Pozitíva v roku 2012

Obsadenie kaplánskeho miesta v CZ
 Voľby presbyterov a dozorcov CZ
 Založenie evanjelickej materskej školy
 Vytvorenie hospodárskeho výboru a výboru pre misiu a kultúru
 Detské besiedky na všetkých fíliách
 Zborový deň a Duchovné hodnoty pre dnešok
 Rodinné spoločenstvo
 Vieroučná konsolidácia (kázanie o zásadách viery)
 Rekonštrukcia (optimalizácia) kúrenia v bytoch farára a kaplána
 Vzostup ofier

Negatívna v roku 2012

Nepodarilo sa pripraviť informačnú brožúrku o CZ
 Nepravidelné stretnutia presbyterstva
 Pokles výberu pri Cirkevnom príspevku a stagnácia milodarov

1. BOHOSLUŽOBNÁ ČASŤ

Služby Božie (SB) podľa evanjelicko-kresťanského vnímania majú dva významy: *Božia služba* a *služba Bohu*. Mnohí si to možno neuvedomujú, ale pri stretnutiach, modlitbách, chválach a najmä vo sviatostiach je práve *Boh ten, ktorý slúži nám*. On, Boh, tak ako kedysi Jeho syn Ježiš Kristus sa opásal a kľakol pred učeníkov a začal im umývať nohy, sa teraz v rámci SB skláňa prostredníctvom Svätého Ducha. Posluhuje nám. Deje sa to prostredníctvom Jeho slova – viditeľného (krst a Večera Pánova) aj neviditeľného (čítanie Biblie a kázeň). V tomto prípade ide o piliere istoty našej spásy. Ide o Boží skutok, ktorý sa práve na SB sprítomňuje a stáva sa realitou nášho každodenného života. Pri tom druhom význame ide o *našu službu*, o naše povolanie, o náš vážny záujem o veci viery. Táto služba sa prejavuje najmä v láskavých zdravých vzťahoch v rámci CZ k núdznym, opusteným, uboleným bratom a sestrám. Pravdaže, nemusí to byť nič veľké. Pretože predzvestou veľkého požehnaní sa stávajú malé, nepatrné, ale milé a s láskou vykonané veci. Napríklad požičanie spevníka, uvoľnenie miesta, tolerantnosť pri chybách kňaza a kantora, a rôznych vystúpeniach, a napokon aj záverečné podanie rúk a pranie pokoja. To všetko zlepšuje atmosféru SB. Takto som to vnímal aj počas roka 2012. SB patria medzi radosné a zmysluplné stretnutia. Pri neutešených číslach celocirkevných štatistík sme Pánu Bohu vďační za každého, kto si v rámci týchto stretnutí našiel svoje miesto.

Tak ako predošlý rok aj v roku 2012 sa k tvorbe SB pripojili laici a presbyteri, ktorí sa stali pevnou súčasťou liturgie modlitby a čítania biblických textov. K skvalitneniu SB prispievajú pedagógovia z BŠ prekladom liturgie a kázni do anglického jazyka. Program často dotvárali aj vystúpenia spevokolu, hudobnej skupiny, mládeže a detí. Prínos EZŠ a EMŠ je nenahraditeľný. Tešíme sa z vystúpenia a pozdravov aj tejto časti evanjelickeho života na Memorandovom námestí. Pokračujeme v tradícii požehnaní detí na SB v každú prvú nedeľu v mesiaci. Toto si obľúbili už aj rodičia a pedagógovia. Nech sa toto Božie požehnanie pri nich aj naplní. O hudobnú stránku sa starajú naši milí kantori: Martina Šuvadová, Ján Žingor a Štefan Husár.

Hlavné SB prebiehali po celý rok, spolu 60-krát, s priemerným počtom 260 duší (+2). Znovu sme zaznamenali peknú účasť počas pôstu a adventu. **Ranné SB** si udržali svoju návštevnosť. Stretli sme sa 46-krát s priemerným počtom 74 (-3). **SB na filiách** vykazujú dlhodobo stagnujúci, ba až regresívny charakter a návštevnosť na počet duší (550) je skutočne nízka: 21 (-1) duší na stretnutie. Stretávali sme sa na Bystričke, v Dražkovciach a Diakovej. V tejto súvislosti sme radi, že sa nám podarilo rozbehnúť detskú besiedku na všetkých troch filiách. Uvedomujeme si, že táto cesta je beh na dlhé trate a výsledky uvidíme až o 15–20 rokov. Náboženský život na filiách tvoria aj adventné a pôstne stretnutia pripravené na peknej úrovni, s veľkou láskou a ich návštevnosť bola oveľa vyššia ako na bežných SB. Zvlášť chceme poďakovať presbyterkám Viere Brnovej, Eve Jesenskej, Nadi Kondekovej, Anne Kohútovej a Darine Tupej. Vďaka patrí aj sestre starostke v Dražkovciach, Viere Šalagovej. Celkovo však SB svojou účasťou a stvárninám majú v kontexte nášho seniorátu vyšší priemer, za čo sme Pánu Bohu úprimne vďační.

Biblické hodiny a štúdium Biblie. BH nás identifikujú ako „písmakov“. Takto kedysi označovali evanjelikov iné konfesie. Stretnúť sa s evanjelikom znamenalo stretnúť sa s kresťanom, ktorý vie, v koho a prečo uveril, má prehľad a čítanie Biblie je pre neho radosťou a každodenným pokrmom. Osobne ma ako farára mrzí, že túto príležitosť využívame len sporadicky. Na taký CZ, ako je Martin, by mohlo prísť od 50 do 100 bratov a sestier. Stretnutia sú zamerané na čítanie a rozbor Písma. Tešíme sa z diskusií, príspevkov a úvah všetkých účastníkov. V prvej polovici roku sme sledovali s knihou Život s jasným cieľom od Ricka Warrena princípy duchovného rastu (stvorený na Božiu chválu, stvorený do Božej rodiny, stvorený pre radosť, stvorený pre službu...) a v druhej polovici sme za pomoci exegézy biblických textov prešli Prvým a Druhým listom apoštola Petra a Listom Júdovým s aplikáciami pre každodenný život. Stretnutia sa uskutočnili 40-krát s priemernou účasťou 20 duší.

Sviatosti

• **Krst svätý.** Opäť musíme pripomenúť, že krst je pre nás jedinečným a neopakovateľným skutkom Božej milosti. Odzrkadľuje sa v ňom charakter Božej lásky, ktorá prijíma človeka, hoci si to nezaslúži. Je súčasťou Božieho tajomstva, ktoré možno pochopiť len na základe viery. Toto už prijala aj rímskokatolícka cirkev – od roku 2001 si vzájomne uznávame sviatosť krstu. Preto odmietame každé iné učenie, ktoré dehonestuje túto Božiu milosť, a to aj pod rúskom „milých a ľúbivých“ rečí o osobnej viere. Viera nerobí krst platným, viera krst prijíma a nevera ho odmieťa a znevažuje. Sme radi, keď je krst súčasťou SB a je mimoriadnou slávnosťou. Takýto krst nie je iba záležitosťou rodiny, ale sviatkom celého cirkevného zboru. Počet pokrstených bol nižší ako v predchádzajúcom roku: 67 (-9), z toho 58 detí a 9 dospelých.

• **Večera Pánova (VP).** Prisluguje sa každú nedeľu po SB. Výborne sa prijala aj v každú prvú nedeľu v mesiaci na ranných SB. Už tradične sme pripravili aj niekoľko „veľkých VP“ počas SB. Najmä v advente a pôste, ale aj pri iných významných príležitostiach. Návštevnosť bola pomerne veľká, zvlášť pri VP v rámci SB. Vykonávali sa tzv. procesiálnym spôsobom, pri ktorom nám pravidelne pomáhajú učiteľia – farári z BŠ a tiež brat seniorátnej kaplána Daniel Beňuch a na to určení presbyteri. VP

prijalo 3 241 duší (1 077 mužov, 2 054 žien), z toho v nemocnici a doma 110, teda o 70 viac ako minulý rok. Toto číslo narástlo aj tým, že sme do štatistiky zahrnuli aj VP v domove dôchodcov na Ladovni.

Bohoslužobné výkony

• **Sobáše.** V roku 2012 bolo v našom zbere uzatvorených 15 (-1) sobášov, z toho 6 čisto evanjelických. Pred sobášom vedieme pravidelné pastorálne stretnutia. Sobáše výkony mali pekný priebeh aj vďaka sestre kantorke, bratovi kostolníkovi a sestrám speváckam Alene Šajdákovej, Eve Hudecovej a Jane Kušmirekovej. Tak ako v minulom roku i teraz sme smutní z účasti týchto mladých kresťanských párov na živote CZ. Sme presvedčení, že práve oni by mali byť príkladom pre náš dorast a mládež v tom, ako naložiť so životom viery aj v podmienkach rodiny. Uskutočňujeme pravidelné stretnutia mladých manželov, kde ich neustále pozývame. Je to veľmi náročná a takmer bezúspešná práca. Tento neúspech pripisujeme aj konfesionálnemu (ev. a. v./rim-kat.) miešaniu, keď náboženský tlak v rodinách mladí riešia neutralitou a apatiou k veciam viery a cirkvi.

• **Pohreby.** Odbavovali sa v matkocirkvi v dome smútku a v kostole, na filiách v domoch smútku. Pohrebné výkony boli dôstojné. Osobne vnímam tieto stretnutia ako výnimočnú príležitosť osloviť evanjeliom aj tých, ktorí by inak do spoločenstva CZ neprišli. Mnohokrát si pozostali príbuzní nájdu miesto v chráme a CZ, dajú si záležitosti viery do poriadku. Ďakujeme v tejto súvislosti nášmu spevokolu, bratovi kantorovi Jánovi Žingorovi, ktorý nás vždy dôstojne prezentuje, ale aj bratom a sestrám zo zboru, ktorí sa usilujú skvalitniť tieto smútočné podujatia svojim spevom. Pochovaných v nádeji večného života bolo 61 (-5) osôb, 30 mužov a 31 žien.

Modlitebné stretnutia. Skúsenosti nás presvedčajú, že modlitba musí tvoriť vážnu časť nášho kresťanského života. Náš reformátor Dr. M. Luther hovorieval: Dnes mám dvakrát viac práce, musím sa dvakrát viac modliť. Na modlitbách uvidíme veci, ktoré sú tomuto svetu neviditeľné. Tešíme sa, že takto modlitebne sme žili aj v roku 2012. Pripravili sme niekoľko modlitebných týždňov, ktoré pri väčšej či menšej účasti vyjadrovali úprimnú zbožnosť a túžbu po spoločenstve bratov a sestier. Rok sme začali spoločnými modlitbami za jednotu kresťanov na Aliančnom modlitebnom týždni. Pokračovali sme trojdným modlitieb matiek, 40-dňovým pôstnym modlitebným stretávaním (témy si pripravili učitelia z EZŠ, BŠ, naši partneri zo zahraničia, sestry z diakonie a tiež nemalo členov nášho spoločenstva za rôzne sekcie CZ), ďalej to boli modlitby 24-7 v spolupráci s miestnymi kresťanskými cirkvami. K tomu treba pripočítať pravidelné stretnutia modlitebnej skupiny v utorok a tiež stretnutia pred hlavnými nedeľnými SB pod vedením brata Jaroslava Karáska a jeho manželky Evy.

Práca s mládežou a dorastom. Túto prácu vedie brat Martin Uhrin. Pravidelné stretnutia mládeže sa konali v zborovej sieni každý piatok v počte 46-krát s účasťou od 30 do 50 mladých. Tieto stretnutia mali klasický liturgický rámec s piesňami, modlitbami, výkladom a interaktivitami. K silným stránkam tejto aktivity počítame radostné spoločenstvo, mládežníci sa zapájali aktívne do programu stretnutia, pozývali svojich kamarátov, spoločenstvo získalo nielen na kvantite, ale aj na kvalite. K slabým stránkam patrilo nedostatok vedúcich a pomocníkov.

Pracovníci: Martin Uhrin, Alenka Šajdaková, Martin Šajdák a Milan Bruncko ml. Ku pomoci nám slúžil aj klub mladých v bývalej kancelárii na fare, kde bývajú mládežnícke stretnutia naplnené modlitbami, chválami a spoločným občerstvením. Tešíme sa, keď ich v piatok nájdeme v klube alebo v zborovej sieni (ZS) ešte aj po deviatej večer. V máji mali mládežníci spoločný *mládežnícky víkend* v obci Važec. Vyvrcholením mládežníckych aktivít bol tradične *mládežnícky tábor*. Tento rok sa uskutočnil na Skalke pri Kremnici v dňoch 9. – 14. júla 2012. Zúčastnilo sa na ňom viac ako 60 mladých bratov a sestier.

Veľmi peknými a obľúbenými sa stali stretnutia **Turčianskej mládeže**. Vlni sme pripravili 7 stretnutí. Uskutočnili sa v aule BŠ. Témy boli starostlivo vybrané, aby oslovili mladých a hľadajúcich a k tomu sme pozvali aj rečníkov a hostí. Zúčastnilo sa na nich od 100 do 150 mladých ľudí. Kvalitný program s vysokou úrovňou hudby a slova bol garanciou správneho evanjelického učenia. Prišli aj mládežníci z okolia vo veľmi peknom počte. Na organizovanie týchto podujatí sa stretávajú vedúci mládeži z Turca 7-krát do roka.

Staršia mládež sa stretávala v sobotu na fare pod vedením Ing. Milana Bruncka ml. Je dobré, že tieto stretnutia navštevovali aj niektorí študenti BŠ a JLF UK, ktorí bývajú na internátoch v našom meste. Biblické výklady na tému List Jakuba, Listy Jánove, Listy Petra pripravovali jednotliví členovia mládeže s aplikáciou na praktický život. Na stretnutia prichádzalo od 8 do 15 mladých.

Práca s deťmi je už niekoľko rokov na pomerne dobrej úrovni. Koordinuje je naša pracovníčka Mgr. Lubka Maceková. Na besiedke spolupracovalo 15 ľudí (Alenka Hulejová, Janka Farbáková, Katka Frolova, Anička Olajcová, Zuzka Kubiková, Erika Horváthová, Pepe Bradiaková, Gabika Kubiková, Ninka Zibolenová, Patka Jonášová, Barborka Dudová, Barborka Kožáková, Alenka Šajdaková, Lea Čerňanská, Lubka Maceková). Vytvorila sa aj hudobná skupinka, ktorá každú nedeľu pravidelne hráva na besiedke (František Korečko, Ondrej Potančok, Luboš Frolo, Gabika Kubiková).

Na **besiedke** sa deti stretli v uplynulom roku 40-krát. V priemere besiedku navštevovalo 23 detí. Máme dve skupiny: predškolákov a školákov. Oproti minulému roku sa zmenšil počet školákov, ale narástol počet predškolákov. Niekedy bolo na besiedke až 27 detí, čo nás viedlo k rozhodnutiu, aby sa stretávali v najväčšej triede v historickom gymnáziu. Témy pre školákov boli z materiálov Východného distriktu ECAV s názvom Hrdinovia viery. Témy pre predškolákov boli vybrané z materiálov Krôčiky a Zrnká. Od septembra uplynulého roku sme rozbehli aj službu pre deti na filiách. Na **Bystričke** sa stretávame každú druhú nedeľu počas služieb Božích o 14.30. Stretli sme sa 10-krát s v priemerným počtom 6 detí. Na stretnutiach sa pravidelne modlíme, rozoberáme Božie slovo, máme tvorivé dielne i športy. Nechýba ani malé občerstvenie, ktorým nám vždy poslúži sestra Nadka Kondeková. Na besiedke v **Diakovci** sa stretávame od októbra na obecnom úrade každú sobotu. Stretli sme sa 5-krát, v priemere 4 deti. Veľkú pomoc poskytla naša presbyterka Darinka Tupá, ktorá pravidelne otvára obecný úrad. V Dražkovciach sa stretávame každú sobotu od septembra. Stretli sme sa 9-krát, v priemere 7 detí. Na besiedke v Dražkovciach a Diakovci spolupracovali tri sestry (Katka Kubiková, Slávka Drahošová a Lubka Maceková). Ďakujeme za pomoc pani starostke Vierke Šalagovej, ktorá nám otvára obecný úrad. **Dorast** sa stretol 8-krát (od januá-

ra do mája), v priemere 5 dorastencov. Stretávali sa každý piatok po konfirmačnej príprave. Stretnutia dorastu vyvrcholili dorastovým táborom s Američanmi z New Heights Church. S dorastom pomáhali Lea Čerňanská, Majka Amiridu, Mišo Šimko a Lubka Maceková.

Súčasťou práce s deťmi sú aj **prípravné stretnutia** pracovníkov besiedky: každý prvý pondelok v mesiaci sa stretávali všetci pracovníci detskej besiedky, aby plánovali besiedku, tábory a zároveň sa vzájomne informovali o tom, čo kto prežíva v osobnom živote. Stretli sa 12-krát.

K celkom tradičným stretnutiam patrí aj **spevokolík Anjeliček**. Je určený pre najmenšie deti a ich rodičov. Viedli ho Sisa Brndiarová a Lubka Maceková. V uplynulom roku sa stretli 27-krát, v priemere 7 detí a maminky.

V roku 2012 sme okrem pravidelných aktivít s deťmi pripravili aj **detský jarný tábor**. Pod názvom Bez slov sa konal 7. – 9. 3. 2012 vo Vrútkach. Zúčastnilo sa na ňom 24 detí a 6 vedúcich.

Biblická olympiáda sa uskutočnila v Biblickej škole z rôznych miest z Turčianskeho seniorátu. Z nášho cirkevného zboru sa umiestnili niektoré deti na treťom mieste.

Letná biblická škola sa konala 2. – 5. 7. 2012 spolu s americkými priateľmi z Minnesoty. Ďakujeme milým pomocníčkam Janke Figurovej, Katke Valčovej a ostatným dobrovoľníkom. **Detský denný tábor** sa niesol pod názvom Veľké egyptské dobrodružstvo. Na tábore sa zúčastnilo 56 detí a 14 vedúcich.

Adventné popoludnie. Na príprave krásnych adventných vencov sa zúčastnilo 30 rodín (okolo 60 ľudí).

Pečenie medovníčkov. Napečené medovníčky poslúžili deťom do detského domova, starým ľuďom v domove dôchodcov v Sučanoch a deťom, ktoré piekli medovníčky.

Vyučovanie náboženstva. Vyučujeme podľa platných osnov ECAV na 6 základných a 4 stredných školách. V roku 2012 pribudla ZŠ J. Kronera, na ktorú sa nám po rokoch vyjednávania s vedením podarilo začať s výučbou. Takisto pribudlo vyučovanie na súkromnom konzervatóriu. Vyučovali deviaty učitelia: L. Maceková, R. Jurisová, R. Valanec, R. Jarošová, L. Frolo, M. Sopoligová, J. Bosáková, sestra kaplanka T. Beňuchová a brat farár M. Kubík. Počet detí na vyučovaní evanjelického náboženstva bol 392, z toho 41 na stredných školách a 97 na základných školách. Do celkového počtu zahrňame aj deti z EZŠ. Deti na EZŠ majú výborné výsledky v náboženskej vyspelosti, určite aj preto, že súčasťou vyučovacieho procesu je rozšírené vyučovanie náboženskej výchovy, každodenné modlitby a stíšenia v rámci vyučovacieho procesu, príklad niektorých vyučujúcich, pravidelné bohoslužby, na ktorých sa žiaci sami podieľajú. Do tejto časti započítavame aj novotvorenú evanjelickú materskú školu, kde pedagógovia a naši pracovníci pri výchove spolupracujú na vzdelávaní najmenších už v predškolskom veku.

Konfirmačná príprava. V roku 2012 bolo konfirmovaných 26 osôb (–1), z toho 25 detí a 1 dospelý. Vedú sa mnohé diskusie o tom, či je tento vek najvhodnejší. Zisťujeme však, že ak bolo dieťa vedené napríklad na detskej besiedke alebo v EZŠ alebo vyrastalo v nábožensky zdravej rodine, otázka veku nie je rozhodujúca. Tieto deti úplne prirodzene vstupujú do dospelosti a stávajú sa často ťahúňmi spoločen-

stva mládeže. V súčasnosti vyučujeme konfirmandov v dvoch triedach. Prvý ročník navštevuje 15 a druhý 25 konfirmandov. Tak ako sme si zaumienili, podarilo sa nám veľkú časť týchto detí začleniť do letných táborov a mládežníckych aktivít. Bohu vďaka.

Stretávanie rodín. Mať zdravé, Kristovi oddané rodiny považujeme za prioritu v našom CZ. Tohto roku sa nám podarilo pravidelne pripravovať a realizovať **Rodinné spoločenstvo.** Máme pocit, že sme našli formu, ktorá je prijateľná a zohľadňuje viaceré aspekty rodín s mladšími aj staršími deťmi. Do tejto práce sa s veľkou láskou pustili aj naši kapláni. Rozšírili tak už jestvujúci tím (L. Frolo, A. Valancová, M. Uhrin, brat farár M. Kubík). Stretávame sa raz v mesiaci v zborovej sieni (ZS) na fare v počte od 40 – 50 duší. Stretnutia bývajú milé, radostné a prajné. Pozostávajú z biblického výkladu, osobných skúseností a svedectiev. Nechýba ani spev, ktorý prispôbujeme najmä deťom. Pre deti je pripravený príľahavý program, hry a občerstvenie. Slovom Alenky Valancovej vás chcem aj prostredníctvom tejto správy srdečne pozvať, či už k príprave, alebo k samotným stretnutiam. Veľmi sa tešíme skupinkám mladých rodín, v CZ máme v súčasnosti dve. Stretávajú sa v utorok na fare (30 stretnutí) a v stredu u Jany Farbákovskej (40 stretnutí). Sú to spoločenstvá Biblie, modlitieb a dobrých vzťahov, kde si vzájomne pomáhajú v správnom smerovaní svojich manželstiev a pri výchove detí.

Spoločenstvo ručných prác sa schádza pravidelne už 17. rok každú stredu okrem sviatkov a prázdnin, aby modlitbou, nábožnou piesňou a čítaným Božím slovom oslavovali Pána. Stali sa už neoddeliteľnou súčasťou nášho zborového života. Vznikajú tu aj nové a krásne priateľstvá. Výsledkom ich stretnutí sú nádherné ručné práce, ktorými prezentujeme náš CZ ďaleko za hranicami našej vlasti. Bývajú tiež nenahraditeľnými darmi, ktorými môžeme potešiť vzácne návštevy prichádzajúce do nášho CZ. Stretnutia bývajú dopĺňané rôznymi užitočnými prednáškami (L. Taškárová, K. Plžová, M. Dieová), ako aj vystúpeniami žiakov EZŠ s pedagógmi. Toto spoločenstvo usporadúva v rámci svojich možností aj rôzne zájazdy a návštevy. Navštívili rodný dom J. Kollára a ev. chrám Boží v Mošovciach. Pri príležitosti 90. narodenín ťažko chorej sestry S. Gašparovej ju navštívili v jej súčasnom bydlisku v Žiline. Uskutočnili besedu pre žiakov 1. a 5. ročníka EZŠ o „detstve našej mladosti“. Stretnutia boli obohatené aj z duchovnej stránky – postupne preberali jednotlivé kapitoly Evanjelia podľa Matúša, Marka a Lukáša.

Udržujú písomný kontakt so sestrou Dorotheou Hansen z Gothy a spoločne ďakujeme za to, čo ona práve pre toto spoločenstvo hlavne v jeho začiatkoch vykonala. Spoločenstvu, napriek vysokému veku sestier a ich chorobám, sa darí. Priemerný vek v roku 2012 bol 79,7 roka. Spoločenstvo už siedmy rok vedie sestra Vierka Marečková, za čo jej patrí úprimná vďaka. Z celkového počtu 20 sa v priemere stretávalo 14 sestier.

Spevokol a hudba v CZ. Cirkevnozborový život v Martine je známy aj vďaka peknému hudobnému stvárneniu. Evanjelikom známy výrok nábožného pevcu, zostavovateľa Cithary sanctorum Juraja Tranovského „dvakrát se modlí, kďož zpívá, jen kďyž přitom srdce mívá“ sa pre mnohých stáva skutočnosťou. Neraz sa nám stane, že prídu cirkevníci s prosbou o pieseň na SB. Je to dôkaz, že vám Evanjelický spev-

ník prirastá k srdcu. Toto má pod taktovkou naša milá kantorka Martina Šuvadová. K svojej službe pristupuje zodpovedne, o čom svedčia mnohé vaše svedectvá a povzbudená.

Zborový spevokol pod vedením sestry kantorky naďalej pokračuje v náročnej práci. V uplynulom roku viac ako 20-krát vystúpil na SB. Zúčastnil sa na stretnutí Spevokolov Turca v Turanoch. Spevokol pozoruhodne reprezentoval náš CZ aj na mimozborových podujatiach a v iných CZ. Rovnako obohacuje niektoré pohrebné rozlúčky, svadobné slávnosti a iné zborové podujatia. Je to výborné spoločenstvo viery a mnohých vzácných priateľstiev. Aj v uplynulom roku spevokol pripravil tradičný hodnotný adventný koncert. **Kroniku spevokolu** písala tento rok Helenka Šajdaková.

Kapela je neodmysliteľnou súčasťou hlavne na stretnutiach mládeže a dorastu. V roku 2012 prezentovali náš CZ na niektorých cirkevných akciách a niekoľkokrát aj na seniorátnom stretnutí mládeže Turca. V kapele hrajú Miloš a Ján Hroboňovci, Alena Šajdaková, Michal Šimko a Jakub Simonides. Radosť nám robí aj **kapela z EZŠ** pod vedením Tomáša Gulána, ktorá často vystupovala na zborových podujatiach a vhodným spôsobom sprevádza SB. Do tejto časti patrí už spomínaný detský **spevokolík Anjeliček**, ako aj príležitostné vystúpenia staršej mládeže. Vďaka vysokej kvalite organa v našom chráme uskutočnili sa aj výborné koncerty (pôstny organový koncert v podaní Agáty Berkiovej, popoludnie hudby a slova v podaní prof. Bela Riečana), hudobnodramatické pásmo Pašie, ktoré zorganizoval Východný dištrikt ECAV a iné.

Diakonia. Jedným z najdôležitejších prejavov kresťanského života je služba blížnemu. Sme k nej pozvaní samým Ježišom Kristom, ktorý povedal: „A kto z nás je najväčší, nech sám je služobníkom.“ (Mt 23, 11) Kresťania sú všetci povolani k diakonii. V našom CZ vznikla v roku 1999. Už trinásť rokov formou návštevnéj a opatrovateľskej služby podáva ruku všetkým, ktorí zo zdravotných či iných dôvodov nedokážu zvládnuť úskalia života.

Návštevná služba je služba pre osamotených, chorých a starších členov CZ. V súčasnosti evidujeme šiestich dobrovoľných členov: Eva a Jaroslav Karáskovci, H. Simonidesová, P. Husárová, M. Bruncková a D. Balková, ktorí pravidelne navštevujú desať starších členov CZ.

V **Univerzitetnej nemocnici v Martine** návštevnú službu ponúkame priamo pri lôžku pacienta. Slová útechy sú spojené s Božím slovom a modlitbou. Túto službu už niekoľko rokov zabezpečuje sestra diakonka L. Taškárová a od septembra roku 2012 sa jej venuje kaplánka CZ Mgr. Tatiana Beňuchová. Pacientom túžiacim po posilnení svojej viery ponúkame každú nedeľu v nemocničnej kaplnke o 11.00 služby Božie.

Opatrovateľskú službu evanjelickej zborovej diakonie aj v predchádzajúcom roku viedla sestra Lenka Taškárová. Cez starostlivé ruky piatich opatrovateliek, ktoré sú zamestnané na plný a čiastočný úväzok, sme pomáhali vo 8 rodinách. Naše sestry spoločne odpracovali 7 109 hodín.

Túto veľmi potrebnú službu by sme však nevedeli zaplatiť z vlastných prostriedkov. A preto úprimné poďakovanie v mene našich opatrovaných patrí predovšetkým pánu primátorovi Mgr. Art. Andrejovi Hrnčiarovi, viceprimátorovi Ing. Alexandrovi Lilgemu, ako aj všetkým poslancom mestského zastupiteľstva za

čiasťočnú úhradu OS. Slová poďakovania vyslovujeme aj PhDr. Kataríne Tomásovej, Mgr. Kristíne Čuboňovej a všetkým referentkám na odbore sociálnych vecí za profesionálny i ľudský prístup pri riešení problémov spojených s touto službou.

Do diakonickej služby treba zahrnúť aj **humanitárnu pomoc** pre sociálne slabšie rodiny a bezdomovcov. Náš cirkevný zbor niekoľkokrát počas roka zorganizoval zbierky šatstva či zbierky určené tým najmenším. Spoločenstvo nášho CZ sa skutočne ukázalo ako veľmi živé a pomáhajúce.

Sprevádzanie smútiacich. Aj v roku 2012 sme pripravili stretnutie pozostalých. Tejto práci sa venovala sestra Katarína Plžová, ktorá viedla podpornú skupinku smútiacich počas šiestich týždňov v predvianočnom období. Ohlasy na túto novú aktivitu sú zo strany smútiacich z podpornej skupinky veľmi povzbudivé. O tejto práci sestra Plžová pripravila aj besedu v našom zbere a v CZ Necpaly, kde by radi s touto službou začali.

Misijné aktivity CZ. Snáď najvýznamnejšou misijnou aktivitou CZ je misia na Ukrajine, ktorá si získava váš záujem. Vidíme to najmä pri tvorbe tímu, kde sa prihlási vždy viac dobrovoľníkov, ako potrebujeme. Teší nás aj záujem mimo CZ, či už je to Východný dištrikt ECAF, alebo iné CZ, ktoré uvažujú o podobných aktivitách. Táto časť práce je v posttotalitných krajinách stále v začiatkoch a sme Pánu Bohu vďační, že sa to smieme učiť aj týmto spôsobom. Službu sme konali na Ukrajine v dedinke Novogradovka, v blízkosti prístavného mesta Odesa 15. - 24. 6. 2012. Na tábore sa zúčastnilo 60 detí + 14 vedúcich z Ukrajiny a Slovenska. Z CZ, BŠ, EZŠ sa zúčastnilo 9 členov: Martin Tkáč, Slávka Drahošová, Igor Velický, Jaroslav Junas, Milan Kunst, Alena Šajdaková, Lenka Kianicová, Monika Koščalová a Hedwiga Tkáčová. Prostredníctvom hlavnej témy tábora Víťazný beh sledovali stopy apoštola Pavla. Cieľom bolo poslúžiť deťom vo veku od 4 do 13 rokov a formovať ich k poznaniu základných morálnych a kresťanských hodnôt a ich aplikácii v každodennom živote. Doteraz sme prostredníctvom kresťansko-anglického tábora oslovili viac ako 150 detí. Zapojených bolo vyše 35 dobrovoľníkov zo Slovenska a Ukrajiny, ktorí tvorili stabilné jadro pri prípravách aj samotnej realizácii misie na Ukrajine. Finančne nás jedna cesta stojí kolo 1 500 eur. Obzvlášť pozoruhodná bola i vaša finančná podpora tohto projektu. Mnohé zdroje a dary sú aj výsledkom húževnatej práce nášho pedagóga na EZŠ Dušana Haška. Ďakujeme všetkým za modlitebnú a materiálno-finančnú podporu. Blížšie info: www.ecavmt.sk, www.gloria-ukraine.org. Podrobnejšie o tejto ceste hovoria príspevky v Evanjelickom posle, Evanjelickom východe i v Martinskom evanjeliku, webové stránky cirkevného zboru, web Biblickej školy, americký web www.cce.sk, facebook Centra kresťanského vzdelávania, facebook cirkevného zboru, facebook misie Ukrajina. Verím, že v roku 2013 aj s vašou pomocou budeme môcť v tejto práci pokračovať. Aj touto cestou vyslovujem poďakovanie manželom Hedvige a Martinovi Tkáčovcom za účasť na tomto misijnom diele.

K misijným aktivitám patria i spoločné projekty s EZŠ a EMŠ. Práve cez tieto inštitúcie sa dostáva evanjelium aj tam, kde sme ako CZ a cirkev v minulosti prestali pôsobiť. V pluralitnom svete sa cirkev nevie orientovať a tak sa neraz zabarikáduje a vytvorí umelé spoločenstvo čistoty a viery. Nech Pán Boh požehná prácu týchto nových nástrojov misie a evanjelia.

Anonymní alkoholici (AA). Je to nenápadná, ale potrebná práca. Vedie ju Mgr. Luboš Kačica už tretí rok. Tieto stretnutia sa vedú pod dohľadom supervízora. Stretávajú sa pravidelne v pondelok v klube na fare. Od novembra sa táto služba rozšírila o ALANON. Je zameraná na pomoc príbuzným takto závislých ľudí. Má výborný ohlas. Garantom týchto stretnutí je brat MUDr. Ján Žila.

Ostatné stretnutia a aktivity s pravidelným stretávaním. Futbal YMCA viedol Igor Píž, futbal dorastencov Milan Bruncko, kalanetiku Anna Borcovanová. Naďalej sa pravidelne konali stretnutia rôznych menších skupiniek.

Zvláštne a dôležité udalosti. Veľmi podrobne o týchto aktivitách vydáva svedectvo každé nové číslo Martinského evanjelika. Spomeňme aspoň kľúčové:

- Od stredy 22. februára sme mali každý večer o 18.00 hod. pôstne modlitby, ktoré boli venované rôznym oblastiam života v našom cirkevnom zbere.

- 17. februára 2012 bolo v BŠ stretnutie Turčianskej mládeže. Na tému „Zázrak“ sa prihovril Martin Uhrin.

- V sobotu 25. februára sa konalo v zborovej sieni na fare Rodinné spoločenstvo.

- Výročný zborový konvent sa uskutočnil 4. marca 2012, na ktorom odznali všetky výročné správy a boli konventom prijaté. Tiež sme volili presbyterov a zborového dozorcú, ktorým sa stal Mgr. Daniel Borcovan.

- 3. marca sa uskutočnilo v Biblickej škole stretnutie predsedníctiev cirkevných zborov Turčianskeho seniorátu, na ktorom sa pripravoval konvent Turčianskeho seniorátu.

- 5. marca bolo stretnutie Turčianskeho a Liptovsko-oravského seniorátu. Vypočuli si prednášku Geralda Mc Dermotta „Univerzalita a unikátnosť Ježiša Krista“.

- V nedeľu 18. marca sme mali mládežnícke služby Božie, na ktorých bol krst dvoch mládežníkov a jedna konfirmácia. Zvesťou Božieho slova poslušil vedúci mládeže Martin Uhrin. Vystúpila mládežnícka skupina a spevokol. Tiež sme poľahoželali nášmu bratovi farárovi Milanovi Kubíkovi k jeho 40. narodeninám.

- V sobotu 24. marca sa v našom kostole uskutočnilo hudobno-dramatické pásmo Pašie, ktoré zorganizoval Východný dištrikt ECAV. Účinkovala hudobná skupina KVD, zmiešaný spevácky a herecký zbor.

- **Sľub novozvolených bratov presbyterov a sestier presbyteriek** bol v nedeľu 29. apríla na hlavných službách Božích. Prajeme im veľa Božej múdrosti pri rozhodovaní vo veciach cirkevného zboru.

- 6. mája sa uskutočnilo v Turanoch už tradičné stretnutie spevokolov Turca. Sme radi, že stúpla úroveň zborových spevokolov a sme vďační za požehnanú atmosféru na tomto podujatí.

- 13. mája sme mali **slávnosť konfirmácie**. Bolo konfirmovaných 13 chlapcov a 12 dievčat, spolu 25.

- 3. júna bolo v Biblickej škole stretnutie s kandidátmi na generálneho biskupa – s PhDr. Mgr. Milošom Klátikom, PhD., a Mgr. Borisom Mišinom a s kandidátmi na generálneho dozorcú – s Ing. Jánom Brozmanom a doc. MUDr. Imrichom Lukáčom, CSc.

• Volebný konvent týchto kandidátov sa konal 7. 6. 2012 počas hlavných služieb Božích. V tajnom hlasovaní bol v našom cirkevnom zbore na funkciu generálneho biskupa zvolený Miloš Klátik a na funkciu generálneho dozorcú Ján Brozman.

• Po stopách Martina Luthera: 1. – 9. 6. 2012. Brat farár Milan Kubík, Jaroslav Karásek, niekoľko mládežníkov z nášho cirkevného zboru, žiaci z EZŠ s učiteľom Martinom Uhrinom a Hedviga Hannelová za Biblickú školu (spolu 25 členov navštívilo Erfurt, Gothu a iné mestá). Návšteva sa uskutočnila na pozvanie brata fára Mathiasa Kopku.

• 17. júna bola v Biblickej škole **duchovno-misijná slávnosť** „Ale z milosti Božej som, čo som“ s prezentáciou knihy Fedor Ruppeldt – život a dielo.

• Vo štvrtok 28. júna sme mali v našom kostole koncert budapeštianskeho spevokolu Ozvena.

• **Zborový deň:** 8. 7. 2012. Aj tento rok bol zborový deň veľmi požehnaný. Na slávnostných službách Božích kázal brat farár Milan Kubík. Mali sme hostí – za Generálny biskupský úrad ECAV PhDr. Editu Škodovú, za Maticu slovenskú JUDr. Mariana Gešpera a množstvo našich priateľov z USA. Na obed bol už tradičný guláš. Popoludňajšie aktivity pre deti pripravila Lubka Maceková, Martin Uhrin a Tomáš Gulán so svojimi spolupracovníkmi. Téma: Cirkevný zbor ako duchovný dom. Na prípravu sa zúčastnilo viac ako 50 dobrovoľných spolupracovníkov.

• 22. júla bol v našom kostole koncert Bachovej hudby. Na organe hrali Marta Gáborová a Dominika Mužilová, na flaute Miroslav Hanáček a Terezia Motyková.

• 5. augusta sme mali počas hlavných služieb Božích volebný konvent, na ktorom sme zvolili verejným hlasovaním dozorcú Východného distriktu ECAV na Slovensku Ing. Jána Brozmana. Bol zvolený aj v rámci Slovenska.

• V nedeľu 2. septembra po službách Božích bola z milosti Božej slávnostne **otvorená a posvätená evanjelická materská škola**. Začali sme s 31 deťmi.

• Hokejový kemp: 29. 7. – 3. 8. 2012. Hokejový kemp sa uskutočnil v Martine už deviaty rok. Organizovali ho hokejoví tréneri a hokejisti z Kanady pre 82 mladých hokejistov. Naši mládežníci prispeli pomocou na večerných programoch na tému Hokejista ako kresťan.

• 6. októbra sa po prázdninách stretlo Rodinné spoločenstvo, ktoré viedla a pripravila naša sestra kapláňka Tatiana Beňuchová s manželom na tému Strom vďačnosti.

• 7. októbra sme mali Poďakovanie za úrody zeme. Náš kostol krásne zdobili plody zo záhrad našich cirkevníkov.

• V utorok 16. októbra usporiadalo mesto Martin pre seniorov, ale aj ostatných v našom kostole koncert spevokolu Cantica collegium musicum.

• V nedeľu 21. októbra kázal na službách Božích brat farár Martin Chalupka z Marhane. Spevom poslužil ich spevokol. Tiež nás pozdravil brat farár Mathias Kopka z Nemecka, ktorý prišiel k nám na návštevu s piatimi študentmi.

• V dňoch 27. – 29. 10. 2012 sa v našom zbore v rámci jubilejného roka Kataríny z Bory, manželky Dr. Martina Luthera, uskutočnili **XV. Duchovné hodnoty pre dnešok** – Reformačné dni na tému Ženy reformácie. Pripravili sme slávnostné služby Božie, súbor prednášok, organový koncert s pásmom o Darine Bancíkovej, prvej slovenskej ev. a. v farárke, a divadelné predstavenie pri 400. výročí vydania Lániho katechizmu.

• V tomto období vyvrcholili práce na rekonštrukcii ústredného kúrenia na fare

v spodnom byte, kde býva naša sestra kapláňka s manželom. Ďakujeme za štedrú zbierku a milodary od jednotlivcov.

- V stredu 7. novembra odznela v našom kostole poeticko-hudobná kompozícia Vďakvyzdanie za pismo na počesť Cyrila, Metoda a Gorazda pri 1150-ročnom jubileu.

- V sobotu 10. novembra sme mali v zborovej sieni na fare Rodinné spoločenstvo venované téme „Imunita“. Pripravila ho naša sestra kapláňka Táňa Beňuchová s manželom a ďalšími spolupracovníkmi.

- Vo štvrtok 20. novembra v rámci Biblickej hodiny prezentovali žiaci evanjelickej základnej školy projekt Nenápadní hrdinovia v zápase s komunizmom. V celoslovenskej súťaži získali prvé miesto s prácou o prvej evanjelickej farárke Darine Bancikovej. Sme im vďační za dôstojnú reprezentáciu EZŠ aj cirkvi v rámci Slovenska.

- V nedeľu 25. novembra nás na hlavných službách Božích prvý raz pozdravili naše deti z Evanjelickej materskej školy programom a piesňami. Naším sestrám učiteľkám prajeme Božie požehnanie.

- Od pondelka 26. novembra sme začali v spolupráci s rím.-kat. farnosťou a voľným neformálnym združením ALANON organizovať stretnutia pre rodinných príslušníkov, ktorí majú blízkeho človeka závislého od alkoholu.

- V piatok 7. decembra sme sa rozlúčili s našou vernou spolusestrou, významnou martinskou keramikárkou **Jitkou Petrikovichovou**. Zomrela 2. decembra vo veku 86 rokov. Pohrebný obrad viedol brat farár Milan Kubík, za mesto sa prihovorel viceprimátor Ing. Alexander Lilge. Jitka Petrikovichová darovala nášmu zboru krásny keramický Betlehem, ktorý zdobí náš chrám každé Vianoce už niekoľko rokov. Vďaka Pánu Bohu za jej život a prácu.

- V piatok 7. decembra sa uskutočnilo stretnutie Turčianskej mládeže. Výkladom poslužil brat farár Peter Fabok na tému Boh kráča.

- Ďalšie stretnutie Rodinného spoločenstva bolo 8. decembra na tému Advent. Účastníci si pochutnali na vianočnej kapustnici.

- **Podporná skupinka smútiacich** sa schádzala od 8. novembra do 13. decembra každý štvrtok. Účastníci sú vďační za túto príležitosť.

- **Adventný koncert** nášho zborového spevokolu sa uskutočnil v nedeľu popoludní 16. decembra, ktorý pripravila so spevokolom naša kantorka Martina Šuvadová. Už roky sa tešíme z tohto krásneho a požehnaného podujatia.

- 19. decembra sa konala ekumenická pobožnosť v Dražkoviach a Diakovej.

- 20. decembra bola ekumenická pobožnosť v Domove sociálnych služieb na Ladovni.

2. ORGANIZAČNÁ ČASŤ

Kancelárie a zamestnanci CZ. Sme presvedčení, že kancelárie farského úradu sú dôležitou súčasťou šírenia evanjelia. Nejde teda len o administratívnu záležitosť. Stávajú sa miestom pastorálnej práce najmä farára, kapláňky, ale aj ostatných pracovníkov. Ak odpočítame zamestnancov EMŠ a diakonie, tak sme v roku 2012 evidovali týchto zamestnancov. *Na plný úväzok:* Katarína Plžová – sekretariát, Mgr. Lubica Maceková – koordinátor práce s deťmi. *Na čiastočný úväzok,* dohoda: Martina Šuvadová – kantorka, Ing. Martin Uhrin – koordinátor práce s mládežou,

Jana Korcová – účtovníčka. V roku 2013 budeme musieť doriešiť dohodárov tak, aby ich zmluvy boli synchronne s novým zákonníkom práce. Každý štvrtok máme pravidelné pracovné stretnutia s modlitbou a taktickými poradami. Takisto ako v roku 2011 aj v roku 2012 sme pre tieto pracovné miesta neprijali žiadnu finančnú podporu zo zahraničia. Ideme tak z vlastnej réžie. Sme presvedčení, že toto je smer, akým sa má v budúcnosti cirkev uberať. Má byť nielen sebestačná, ale aj nápomocná tam, kde to tento svet potrebuje. Ďakujem vám, ktorí tieto služby pravidelne využívate a podporujete nás. Ďakujeme našej dlhoročnej pracovníčke Kataríne Pížovej za vedenie kancelárií nášho CZ a tiež Tíborovi Bízikovi za takmer každodennú pomoc a ochotu. V roku 2012 sme hľadali vhodného kandidáta na uprázdnené miesto **kostolníka**. Po skúšobnej dobe na začiatku roka sme poďakovali bratovi Jánovi Kleskeňovi a privítali sme nového kandidáta Petra Rysuľa s manželkou, ktorí prijali túto službu od 1. 5. 2012. Prajeme im veľa Božieho požehnaní.

Obsadenie kaplánskeho miesta. Od 15. 8. 2012 bola na základe rozhodnutia Zboru biskupov ECAF menovaná na miesto zborového kaplána sestra **kapláňka Mgr. Tatiana Beňuchová**. Je to výdatná pomoc v každom smere. Spolupráca je výborná. Sestra kapláňka sa v rámci pracovnej náplne a svojich možností veľmi zodpovedne zapája do všetkých činností CZ. Oceňujem jej pastorálnu prácu pri starších a chorých najmä však v Univerzitnej nemocnici v Martine, kde dlhodobo táto práca – služba absentovala. Bratia katolíci majú na túto službu osobitného kaplána a niekoľkých pomocníkov vrátane rehoľných sestier. Je to práca náročná a vyžaduje si vysokú mieru viery, ľudskosti a odbornosti. Osobne som vďačný sestre kapláňke za jej službu.

Presbyterstvo CZ. Rok 2012 bol v celej naše ECAF rokom volieb na všetkých úrovniach. Voľby presbyterstva v našom CZ prebehli v rámci výročného konventu. K doterajším presbyterom sme zvolili aj nových: Mgr. Janka Figurová, Petronela Husárová, Mgr. Eva Jesenská, Ing. Dušan Kompiš, Ing. Janka Kušmireková a Ing. Jaroslav Polák. Do funkcie zborového dozorcú bol zvolený dlhoročný presbyter Mgr. Daniel Borcovan. Odchádzajúcemu bratovi dozorcú Mgr. Jánovi Žingorovi, ale aj sestre Naďke Kondekovej a MVDr. Františkovi Záborskému sme poďakovali za ich požehnanú službu vo vedení CZ.

Presbyterstvo plnilo najmä úlohy a uznesenia stanovené konventom CZ. V roku 2012 sa presbyteri stretli 6-krát. **Rokovania** boli vecné a atmosféra dobrá. Aj touto správou sa vám chcem, milí presbyteri a presbyterky, úprimne poďakovať. Z každého stretnutia je spísaná zápisnica. Vďaka za to patrí sestre zapisovateľke Alenke Hulejovej.

Hospodársky výbor a Výbor pre kultúru a miestu. Tento rok sa nám podarilo vytvoriť výbory, ktoré by zefektívnili prácu v CZ. HV na svojich zasadnutiach riešil otázky hospodárenia, tvorby rozpočtu, posudzovania zmlúv, tvorby finančnej stratégie a plánu rekonštrukčných prác. Členovia HV: Milan Tkáč, Jana Figurová, Matej Krafčík, Ján Bobřík a Peter Rysuľa. O týchto stretnutiach sa vedú zápisnice. VKM sa stretával najmä pri prípravách podujatí: veľkopiatočné popoludnie, prezentácia knihy o biskupovi Fedorovi Ruppeldtovi, XIV. Duchovné hodnoty pre dnešok –

Reformačné dni 2012, ako aj iných aktivít v rámci SB. Členovia VKM: Jelka Borcovanová, Zuzana Bukovská, Miloš Kovačka a Ján Kričko.

Kuchyňa CZ. Každý rok sa uskutoční pomerne veľa nábožensko-spoločenských akcií, pri ktorých nezištným spôsobom pomáhali naše sestry kuchárky Etela Pavlíková, Elena Babušíková a Dagmar Kubíková. Tešíme sa na pomoc aj ďalších ochotných bratov a sestier.

Spolupráca s EMŠ, EZŠ a BŠ. Táto spolupráca je súčasťou aktivít spomínaných v rôznych častiach tejto správy. Najviac sa však v roku 2012 prejavila v príprave, realizácii a otvorení EMŠ. Stále pokračujú pravidelné spoločné raňajky, ktoré majú pracovný aj pastoraálny význam. Sme si vedomí, že všetky tieto inštitúcie musia tvoriť jednotu smerovania, aj keď možno inými prostriedkami kresťanskej viery. Chceme sa poďakovať všetkým zainteresovaným pracovníkom, zamestnancom, i niektorým učiteľom EZŠ. Máme si čo ponúknuť, ale aj v čom si pomáhať. Pánu Bohu vďaka.

Evidencia členov, spravodaj, webová stránka, Martinský evanjelik, prezentácia CZ, kronika. Evidencia členov pokračuje pod vedením Kataríny Plížovej a stále sa spresňuje a dopĺňa. VD ECAV pripravuje elektronickú evidenciu v roku 2013. **Spravodaj** je súčasťou každých SB a je vyhľadávaný ako zdroj informácií o živote CZ. Nepodarilo sa nám však, ako sme si zaumienili, rozšíriť ho o tematicky zoradené informácie z oblasti teológie a vierouky. **Webovú stránku** prevzali do starostlivosti už v roku v 2011 Lucia Hlobejová a Martin Šajdák. Na zborovú webovú stránku sú dobré ohlasy. Prosíme aj touto cestou o vaše príspevky, fotografie, skúsenosti, ktoré by obohacovali obsah webovej stránky o tento rozmer. Pred nami stojí stále nesplnená úloha – vypracovať informačnú brožúrku o CZ. Zborový časopis **Martinský evanjelik** má vysokú úroveň a hodnotu. V roku 2012 zavŕšil 19-ty rok. Poskytuje informácie, zamyslenia, kázne, retrospektívu, ale hlavne nám pomáha v hľadaní správnej duchovnej orientácie... Aj touto cestou úprimne ďakujeme za starostlivú a systematickú prípravu celej redakčnej rade časopisu, osobitne Milošovi Kovačkovi, Petrovi Ďuríkovi, Alžbete Stančevovej, Kataríne Plížovej, Hedvige Tkáčovej a bratovi farárovi Milanovi Kubíkovi. **Zborovú kroniku** s láskou dopisuje, dopĺňa a obohacuje brat emeritný zborový dozorca Ján Žingor.

Archív CZ, knihy, časopisy a knižnica. V roku 2012 sa v priestoroch archívu CZ ECAV na fare dosť často pracovalo kvôli plynofikačným úpravám (odstránili sa plynové hodiny a práce pokračovali na novom vedení v miestnosti). Aj napriek týmto zmenám však s veľkou láskou pokračovala na dokumentovaní archivárka PhDr. Viera Sedláková. Stále sa pracuje na digitalizovaní niektorých vzácných spisov.

Práce uskutočňované v roku 2012:

1. identifikácia fotografickej dokumentácie s pani farárkou Z. Štanclovou,
2. prevzatie kázní brata farára J. Štancla a pani farárky Z. Štanclovej,
3. prezretie materiálu z osobného archívu pani E. Šenoldovej,
4. uloženie staršej a súčasnej administratívnej agendy do škatúl podľa rokov,
5. utriedenie časopisov a novín.

Plán na rok 2013:

1. Uložiť časopisy a noviny v priestoroch klubovne, zriadiť miesto pre čítanie a štúdium.

2. Očistiť a v prípade možnosti naskenovať v SNK najstarší archívny rukopisný materiál v rozsiahlom spise (cca 500 strán), ktorý zachytáva obdobie rokov 1610–1822. Určíte sa stane vyhľadávaným bádateľským prameňom. Mali sme dvoch bádateľov.

Úprimne ďakujeme za túto nezištnú a profesionálnu starostlivosť o svedectvo Božích dobrodení v podobe písomností v našom zborovom archíve. Je to práca vykonávaná s veľkou láskou a trpezlivosťou v niekedy skutočne nehostinných podmienkach.

Časopisy. Odoberáme: Evanjelický posol spod Tatier, Evanjelický východ, Cestou svetla, Tvorba, Cirkevné listy, časopis Rozmer, Šumenie líp, Dúha, Zion, Kresťanská revue. Do **zborovej knižnice** priebežne doplníme nové tituly z teológie, náboženstva, histórie a filozofie i pomôcky na výučbu, ako sú biblické atlasy, mapy atď. Budeme radi, ak si mnohí z vás obľúbia niektoré z nich. Ďakujeme sestre Helene Šajdákovej za organizáciu knižného fondu v zborovej knižnici, za poriadok a starostlivosť. Knižnica je bohatá a prajeme si, aby slúžila nám všetkým.

3. HOSPODÁRSKA ČASŤ

Hospodársky výsledok v skratke. Konsolidačným prvkom v hospodárení je vytvorenie HV. Tak ako v minulom roku sme pokračovali vo zveľaďovaní majetku CZ. Prispelo k tomu niekoľko brigád – dobre naplánovaných a s peknou účasťou. Toto považujeme za prirodzenú súčasť viery. Každý z nás by si mal nájsť miesto, kde nás aj týmto spôsobom bude vidieť a cítiť. Podarilo sa nám dokončiť na fare rekonštrukciu horného bytu, najmä kúrenia, ale tiež elektrického vedenia. Zhotovili sa nové stierky, nátery stien a dverí. Vybrúsili sme podlahy a ošetrili novým náterom. Obnovili sme obklady a sanitu na WC. Celkové náklady na rekonštrukciu boli cca 10 000 €. Vďaka patrí predovšetkým Martinovi Uhrinovi a Petrovi Rysulovi, ale aj mnohým, ktorí prichádzali skoro pravidelne takmer každé popoludnie. Vďaka tejto pomoci sme ušetrili viac ako 50 % nákladov. Podarilo sa nám v rámci rekonštrukcie kúrenia zrealizovať aj druhú etapu. Kompletne sme vymenili rozvody, radiátory a vykurovaciu jednotku pre spodný byt. Celkové náklady boli 3 500 €. V roku 2013 uvidíme, ako sa to skutočne prejaví na šetrení. Čaká nás ešte tretia etapa – kostolnícky byt a zborová sieň. Hoci sme začínali s deficitným rozpočtom, dokázali sme udržať dobrú finančnú politiku a skončili sme rok 2012 v pluse.

Príjem v roku 2012. Príjem CZ tvoria cirkevný príspevok (CP), ofery, milodary, urbár, dotácie z VD ECAV na EMŠ (6 000 €) a dotácie z mesta pre výkon diakonie a EMŠ. Negatívne vnímame ochotu a povinnosť členov platiť CP, ktorý je daný cirkevnou ústavou. Viac ako tretina z evidovaných 2 784 členov si túto povinnosť neplní, hoci do cirkvi musíme odvádzať aj za týchto členov nemalé prostriedky. Každoročne vykazujeme pokles CP. Sú to viac-menej „nedobytné“ pohľadávky. Čo nás naopak teší, sú ofery. Tie zaznamenali vzostup. Nie veľký, ale je to dobrý signál. Sme presvedčení, že cesta k financovaniu cirkvi povedie práve cez aktívnych členov CZ. Milodary si držia svoju úroveň.

PRÍJMY A VÝDAVKY 2012

Príjmy v roku 2012 Cirkevný zbor

Cirkevný príspevok	9 965	Na dušu	3,57
Milodary	20 658	Na dušu	7,42
Ofery	22 388	Na dušu	8,00

Iné	38 486		
SPOLU	91 497	Na dušu	18,99

Pokladňa:

Zostatok k 31. 12. 2012	1 914
Príjem	96 645
Výdavok	97 048
CZK	32
Zostatok	1 507

Bežný účet:

Zostatok k 31. 12. 2011	8 380
Príjem	60 278
Výdavok	59 719
Zostatok	8 939

Termínovaný účet:

Zostatok k 31. 12. 2011	20 162
Príjem	283
Výdaj	54
Zostatok	20 391

Výdavky v roku 2012

Mzdový fond	16 192
Sociálne náklady	5 141
Vecné a bohoslužobné	30

Finančné (GBU, VD, seniorát, misia)	2 194
Knihy, časopisy	2 589
Cestovné	1 942
Investície	10 636
Iné (opravy, energie, progr. nákl.)	40 155
Poistné (auto, nehnuteľnosť)	3 071
SPOLU	81 950

Príjem Iné zahŕňa:

Nájom nebytových priestorov	4 069
Za predané knihy	1 550
Za predané časopisy	547
Úroky v banke	284
Prijaté dary, dotácia VD na MŠ *	6 690
Prijaté dary Uhrin	580
Prijaté dary Maceková	1 478
Prijaté dary Evanjelik	1 570
Dar	250
Príjmy od účast. tábora, Nemecko	10 406
Príjmy urbariát	9 653
Iné milodary	884
Preplatok plyn	525
Spolu iný príjem	38 486

Celkový zostatok k 31. 12. 2012

Pokladňa	1 507
Bežný účet	8 939
Termínovaný účet	20 391
Spolu	30 837

Príjem v roku 2012 Diakonia

Milodary	0
Výnosy	41 983
Spolu	41983

Bežný účet:

Zostatok k 31. 12. 2011	2 779
Príjem	8 059
Výdavok	6 076
Zostatok	4 764

Účet mesto Martin

Zostatok k 31. 12. 2011	1 640
Príjem	37 465
Výdavok	38984
Zostatok	121

Celkový zostatok k 31. 12. 2012

Bežný účet 4 764

Účet mesta Martin 121

Spolu 4 885**Príjem v roku 2012 MŠ**

Dotácie	14 983
Dary	100
Školné, stravné	8 880
Iné *	
Spolu	2 963

Pokladňa:

Príjem	2 390
Výdavok	2 390
Zostatok	0

Bežný účet:

Príjem	30 027
Výdavok	29 966
Zostatok	61

Výdavky v roku 2012

Mzdový fond	27 149
Sociálne náklady	10 904
Poistné	524
Iné	2 522
Spolu	41 174

Výdavky v roku 2012

Mzdový fond	11 663
Sociálne náklady	4 166
Poistné	74
Spotreba energií	1 920
Spotr. mat., pomôcky a zariad. MŠ	4 055
Iné: služby	7 635
Spolu	29 513

* Príjem do MŠ 6 000 €

v priebežnom účtovaní CZ

Celkový zostatok k 31. 12. 2012

Pokladňa 0

Bežný účet..... 61

Spolu 61

ROZPOČET 2013

Rozpočet finančného hospodárenia na rok 2013

A. PRÍJMY	Riadok	Návrh rozpočtu
Prijmy z majetku (stĺp. a + b denníka)	1	7 500,00 €
Prijmy z darov a príspevkov (stĺp. c + d + e + f + g denníka) spolu, z toho:	2	57 000,00 €
Prijmy z dedičstva (stĺp. h denníka)	3	0,00 €
Prijmy z organizovania akcií (stĺp. h denníka)	4	5 500,00 €
Prijmy z dotácií (stĺp. i denníka)	5	7 500,00 €
Prijmy z predaja majetku (stĺp. h denníka)	6	0,00 €
Prijmy z poskytnutých služieb (stĺp. h denníka)	7	38 980,00 €
Ostatné príjmy (stĺp. l + m + n denníka), z toho:	8	200,00 €
PRÍJMY CELKOM	9	116 680,00 €

Rozpočet finančného hospodárenia na rok 2013

B. VÝDAVKY	Riadok	Návrh rozpočtu
Zásoby (stĺp. I denníka)	10	
Služby (stĺp. II až X denníka) spolu, z toho:	11	16 124,00 €
Mzdy (stĺp. XI denníka)	12	46 649,00 €
Poistné fondy (stĺp. XII denníka)	13	17 804,00 €
Prevádzková réžia (stĺp. XIII až XXVI denníka) spolu:	14	36 410,00 €
Sociálny fond (stĺp. XXVII denníka)	15	2 642,00 €
Ostatné výdavky (stĺp. XXVIII až XXXI. denníka) spolu, z toho:	16	3 625,00 €
Pôžičky (stĺp. XXXI denníka)	16d	0,00 €
VÝDAVKY CELKOM	17	123 254,00 €
C. ROZDIEL		
PREBYTOK		
SCHODOK		-6 574,00 €

Revízia účtov: Účty boli schválené revíznou komisiou 5. 2. 2013 (zápisnica sa číta na konvente)

4. PLNENIE UZNESENÍ A NÁVRH NA ROK 2013

Plnenie uznesení z konventu CZ ECAV Martin

Bohoslužobné:

- Pokračovať v nedokončených plánoch z roku 2011, **priebežne sa plní.**
- Adresnejšie budovať spoločenstvo v CZ (vytvoriť priestor pre spätnú väzbu, viac reagovať na duchovné potreby členov CZ).
- Pripraviť zborový deň 2012 – **splnené.**
- Vytvoriť výbory pre lepšiu koordináciu práce v CZ: bohoslužobný, hospodársky

- **splnené.** Pre zahraničie: Jaroslav Karásek a Danka Balková, potrebný program.
- Rozvoj liturgického rámca na SB: zapájať laikov do prípravy a uskutočňovania SB, vybrať a pripraviť skupinu diakonov na pomoc pri VP, krst a VP zahrnúť do rámca SB – **priebežne sa plní.**
- Pracovať na vhodnej stratégii pre filie CZ – **plní sa, práca s deťmi a rodičmi.**

Hospodárske:

- vypracovať dlhodobý plán aktivít v hospodárskej oblasti (rekonštrukcie, revízie ne správy, financie, investície – kostol, fara dvor...) – **plní sa v rámci HV.**
- dokončiť rekonštrukciu horného bytu na fare – **splnené.**
- upraviť farský dvor – synchronizovať práce s novými víziami EZŠ a BŠ – **plní sa.**

Uznesenia konventu TUS

Seniorátny konvent (SK) vyzýva duchovných Turčianskeho seniorátu (TUS), aby dôsledne naplňali Cirkevno-právne predpisy (CPP) v súvislosti s prislúhovaním Krstu Svätého a s krstnou praxou – **priebežne sa plní.**

Uznesenia CZ ECAV Martin na rok 2013

Bohoslužobné:

- Pripraviť spomienkovú slávnosť pri príležitosti 75. výročia narodenia J. B. Hroboňa.
- Pripraviť na vydanie knihu o J. B. Hroboňovi.
- Spolupracovať na príprave jubilejných slávností 10. a 15. výročia EZŠ a BŠ v Martine.
- Pripraviť Zborový deň 2013.
- Podieľať sa na zrode Biblingválneho evanjelického gymnázia, resp. Evanjelickej spojenej školy v Martine a pomôcť s propagáciou.
- V rámci zahraničnej spolupráce pripraviť cestu do Holandska a obnoviť spoluprácu s kórejským misijným tímom na Slovensku.
- Zorganizovať Radostný večer 2013.
- Viac pôsobiť evanjelizačne najmä v rodinách a vyhľadávať stratených evanjelikov.

Hospodárske a organizačné:

- 1. nedeľu v mesiaci zadržať mimoriadnu offeru, zbierku, uznesenie presbyterstva CZ.
- Pokračovať v optimalizácii kúrenia – 3. etapa (ZS a byt kostolníka).
- Vypracovať zámer a zrealizovať výmenu výplne okenných otvorov a maľby kostola (posudok krajského PU, výberové konanie, finančné krytie, projektová dokumentácia).
- Vytvoriť výbor pre zahraničnú spoluprácu.

Záver. Na záver by som chcel vysloviť úprimné poďakovanie svojim najbližším spolupracovníkom, presbyterom a dobrovoľníkom, bez ktorých si život v CZ nevieme predstaviť. Osobitné poďakovanie patrí milému bratovi dozorcovi Danielovi Borcovanovi za jeho svedomitú prezentáciu CZ a tiež vedeniu BŠ, EZŠ a EMŠ. Sme Pánu Bohu vďační za všetko, čo nám dal počas minulého roka prežiť. Uvedomujeme si, že sme dostali omnoho viac, ako sme prosili alebo rozumeli. Nášmu Bohu nech je sláva v cirkvi a v Kristovi Ježišovi po všetky pokolenia až na veky vekov. Amen.

Prečítané a schválené na výročnom volebnom konvente 24. 2. 2013 na 2. nedeľu pôstnu (Reminiscere) v chráme Božom v Martine.

UDALOSTI V JANUÁRI, FEBRUÁRI A MARCI 2013

- ❑ V nedeľu 6. januára 2013 na Zjavenie Krista Pána mudrcom vystúpil náš zborový spevokol v evanjelickom kostole na službách Božích v Mošovciach a popoludní uskutočnil koncert vo Vrútkach.
- ❑ V nedeľu 13. januára sme začali Aliančný modlitebný týždeň ekumenickým stretnutím v Biblickej škole. Téma modlitebného týždňa bola „Kráčať s Bohom“. Pripravila ho sestra kapláňka Tatiana Beňuchová s bratmi a sestrami z cirkevného zboru.
- ❑ Stretnutie Turčianskej mládeže sa uskutočnilo 15. februára v Biblickej škole. Príhovor mal Peter Lacho na tému „Odvažne kroky“.
- ❑ V nedeľu 17. februára popoludní sme mali stretnutie rodín v rámci Národného týždňa manželstva na tému „Vernosť nie je slabosť“ v aule Biblickej školy. Popoludnie pripravili naši kapláňovci manželia Beňuchovci so spolupracovníkmi.
- ❑ Výročný zborový konvent sa uskutočnil 24. februára počas hlavných služieb Božích. Viedli ho brat zborový dozorca Daniel Borcovan a brat farár Milan Kubík. Hlasovaním boli prijaté správy revíznej komisie a výročná správa kňaza.
- ❑ 28. februára bola v rámci pôstnej večierne prednáška Johna Waltona „Genesis očami staroveku“. John Walton prednášal aj študentom Biblickej školy.
- ❑ 27. februára až 1. marca sa uskutočnil

denný jarný tábor pre deti vo veku od 6 do 12 rokov. Pripravila ho Ľubka Maceková so spolupracovníčkami. Zúčastnilo sa na ňom 26 detí.

- ❑ V piatok 1. marca bol Ekumenický svetový deň modlitieb v priekopskej modlitebni CZ Záturčie. Zúčastnilo sa na ňom aj niekoľko bratov a sestier z nášho cirkevného zboru.
- ❑ Dňa 4. marca sa v Prešove uskutočnilo stretnutie na Biskupskom úrade Východného dištriktu ECAV. Brat farár Milan Kubík a riaditeľ Evanjelickej spojenej školy Jozef Sopoliga riešili otázky súvisiace so vznikom EŠŠ a s prechodom kompetencií na nového zriaďovateľa – VD ECAV.
- ❑ 1. – 8. marca prebiehali modlitby 24/7. Otvorenie bolo 1. marca v Mapa Café oproti Živene. Organizoval ich ako každý rok brat Andrej Dačík.
- ❑ 4. – 11. marca sa uskutočnila evanjelizácia Pro Christ. Naši bratia a sestry sa jej zúčastnili na fare v Záturčí a vo Vrútkach.
- ❑ V nedeľu 10. marca sme mali slávnostné služby Božie so spomienkou na brata farára Jána Bohdana Hroboňa pri jeho nedožitých 75. narodeninách. Po službách Božích sme položili kytice kvetov na jeho hrob na Národnom cintoríne v Martine. Popoludní bola spomienková akadémia s programom. Mali sme hostí z Hanušoviec nad Topľou, Lazov pod Makytou a z Bratislavy-Dúbravky.

Služby Božie Evanjelickeho a. v. cirkevného zboru v Martine počas veľkonočných sviatkov

Zelený štvrtok

18.00 – večerné služby Božie s Večerou Pánovou

Veľký piatok

10.00 – služby Božie s čítaním Pašii, po SB Večera Pánova
17.00 – večerné služby Božie (bez Pašii) s Večerou Pánovou

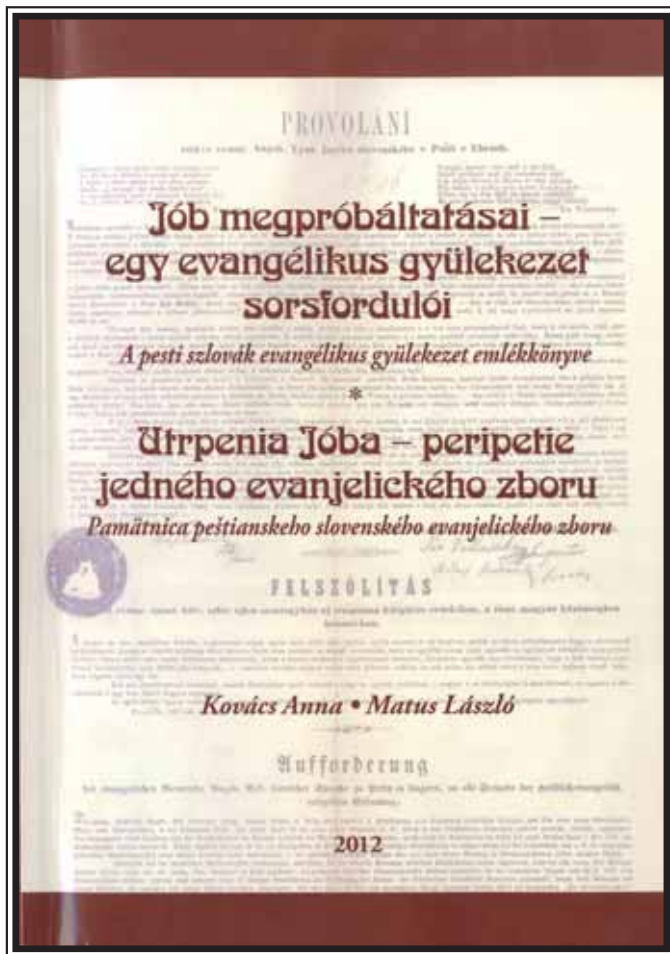
Veľkonočná nedeľa

8.30 – ranné služby Božie
8.30 – služby Božie na Bystričke
10.00 – hlavné slávnostné služby Božie

Veľkonočný pondelok

10.00 – hlavné služby Božie

PRIPRAVILA
KATARINA PLŽOVA

MARTINSKÝ EVANJELIK

Časopis Evanjelického a. v. cirkevného zboru v Martine.

Redakčná rada:

Milan Kubík, Peter Ďurík, Miloš Kovačka,

Katarína Pížová, Alžbeta Stančevová-Kátlovská, Hedwiga Tkáčová-Hennelová

Vychádza šesťkrát do roka.

Redakcia a administrácia: Ev. a. v. farský úrad v Martine, Memorandové námestie

www.ecavmt.sk, www.bsmt.sk, www.ezsmt.sk

Registračné číslo: FKOMT 94/01176